

มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์
โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการ
กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

MEASURES TO ENFORCE CRIMINAL PENALTIES AGAINST
BROADCASTING OPERATORS WITHOUT PERMISSION UNDER
OPERATION OF THE SOUND BROADCASTING SERVICE AND
THE TELEVISION BROADCASTING SERVICE ACT

B.E. 2551 (A.D. 2008)

วารินทร์ เชื้อเมืองพาน

WARIN CHUAMUANGPHAN

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**MEASURES TO ENFORCE CRIMINAL PENALTIES AGAINST
BROADCASTING OPERATORS WITHOUT PERMISSION UNDER
OPERATION OF THE SOUND BROADCASTING SERVICE AND
THE TELEVISION BROADCASTING SERVICE ACT
B.E. 2551 (A.D. 2008)**

WARIN CHUAMUANGPHAN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE
OF MASTER OF LAWS
CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION
SCHOOL OF LAW
SRIPATUM UNIVERSITY**

2023

COPYRIGHT OF SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY

สารนิพนธ์เรื่อง	มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
คำสำคัญ	มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญา/กิจการกระจายเสียง/กิจการโทรทัศน์
นักศึกษา	วารินทร์ เชื้อเมืองพาน
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติต อินทมาโน
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2566

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ที่ไม่ได้รับอนุญาต ศึกษามาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาตามกฎหมายของไทยและกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงข้อดี ข้อเสีย ของมาตรการลงโทษทางอาญาที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมาย และแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

จากการศึกษาปัญหาการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พบว่า มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้กระทำความผิดศาลได้พิพากษาลงโทษในอัตราที่ไม่สูงโดยโทษจำคุกศาลให้หรือลงอาญาทั้งหมด สำหรับการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้กระทำความผิดดังกล่าว พบว่า โทษปรับของไทยเป็นการปรับแบบตายตัวจึงทำให้การ บังคับใช้โทษปรับดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งการกระทำความผิดที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงได้ และยังคงเกิดความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน

และเครือรัฐออสเตรเลีย พบว่า มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยโทษจำคุกกำหนดไว้ในอัตราที่ไม่สูง ส่วนโทษปรับมีทั้งรูปแบบการปรับแบบตายตัว การปรับแบบตามวันและรายได้ การปรับแบบเป็นหน่วยโทษ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าโทษปรับแบบตามวันและรายได้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับความผิดในลักษณะดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้แก้ไขปรับปรุงโทษทางอาญาในมาตรา 66 ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยให้ใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้และให้ลดโทษจำคุกจากไม่เกินห้าปีเป็นจำคุกไม่เกินสองปี และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 18 ประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับแบบตามวันและรายได้ไว้ในมาตรา 18 ประมวลกฎหมายอาญาเหมือนกับสาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน ซึ่งเป็นประเทศต้นแบบในการบังคับใช้โทษปรับที่มีประสิทธิภาพ

THEMATIC TITLE	MEASURES TO ENFORCE CRIMINAL PENALTIES AGAINST BROADCASTING OPERATORS WITHOUT PERMISSION UNDER OPERATION OF THE SOUND BROADCASTING SERVICE AND THE TELEVISION BROADCASTING SERVICE ACT B.E. 2551 (A.D. 2008)
KEYWORDS	MEASURES TO ENFORCE CRIMINAL PENALTIES / THE SOUND BROADCASTING SERVICE/ THE TELEVISION BROADCASTING SERVICE
STUDENT	WARIN CHUAMUANGPHAN
THEMATIC ADVISOR	ASSISTANT PROFESSOR DR. NISIT INTAMANO
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAWS CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE ADMINISTRATION
FACULTY	SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY
YEAR	2023

ABSTRACT

This thesis aims to study the problems, concepts, and theories concerning the appropriate measures for enforcing criminal penalties for the unlicensed operation of sound broadcasting services and television broadcasting services. Study measures for the enforcement of criminal penalties under Thai and foreign laws. Including the pros and cons of criminal sanctions that will be applied to broadcasting operators who are not licensed. To suggest guidelines for legal development and appropriate guidelines for resolving the problem of enforcement of criminal penalties against offenders relating to the broadcasting and television business operations which are not licensed under Operation of the Sound Broadcasting Service and the Television Broadcasting Service Act B.E. 2551 (A.D. 2008).

From the study of the problem of enforcing criminal penalties against broadcasting and television operators without permission under Operation of the Sound Broadcasting Service and the Television Broadcasting Service Act B.E. 2551 (A.D. 2008). It was found that the measures to enforce the aforementioned criminal penalties were not appropriate and inefficient because

imprisonment was imposed on offenders, the court sentenced at a rate that was not high, with all imprisonment suspended by the court regarding the enforcement of criminal fines against such offenders, it was found that Thailand's fines are fixed and therefore the enforcement of such fines is ineffective in deterring high-rewarding offenses. And there is also inequality in the enforcement of offenders with wealth and income differences from the study of the laws of the United States Republic of Finland Kingdom of Sweden and the Commonwealth of Australia. It was found that both imprisonment and fines were imposed. The imprisonment is fixed at the rate not tall otherwise the penalty provision is both fixed, adheres to working day and proceeds, or only the penalty unit. The researcher concludes that the penalty provision adheres to the working day and proceeds appropriated for such criminal punishment.

Therefore, to solve the problem of enforcing criminal penalties on broadcasting operators without permission. For suitability, the researcher suggests ways to solve the problem by amending the criminal penalties in Section 66 of Operation of the Sound Broadcasting Service and the Television Broadcasting Service Act B.E. 2551 (A.D. 2008) as the penalty provision adheres to working day and proceeds, reducing the imprisonment from not more than five years to imprisonment not more than two years, and amended Section 18 of The Criminal Code by prescribing criteria and methods by using the penalty provision adhere to working day and proceeds in Section 18 of The Criminal Code, similar the Republic of Finland and the Kingdom of Sweden which is a model country in effective fine enforcement.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความเมตตากรุณาจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต อินทมาโน ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษา สารนิพนธ์ และได้สละเวลาให้คำปรึกษา ตรวจทานสารนิพนธ์ คอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้แก่ผู้เขียน คอยให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ และแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาค้นคว้าจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไฉน ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ เป็นอย่างสูงที่ท่านได้สละเวลารับเป็นประธานกรรมการสอบ สารนิพนธ์ให้แก่ผู้เขียน ทั้งยังให้โอกาสและให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย อินตะไชยวงศ์ ที่กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบ สารนิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษา คอยชี้แนะแนวทาง และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่ผู้เขียน จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ และชี้แนะแนวทางในการทำสารนิพนธ์แก่ผู้เขียนและขอกราบขอบพระคุณท่าน ดร.เอกพงษ์ สารน้อย ที่คอยกระตุ้นเตือนนักศึกษา รวมถึงตัวผู้เขียนให้มีความกระตือรือร้นในการทำสารนิพนธ์

ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม เจ้าหน้าที่ห้องสมุด รวมถึงเจ้าหน้าที่ท่านอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ให้คำแนะนำ ประสานงาน และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เขียน ทำให้การทำงานของผู้เขียนราบรื่นไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือผู้เขียนจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ทั้งนี้ สารนิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าใด ๆ ผู้เขียนขอมอบคุณงามความดีให้แก่คณะอาจารย์และครอบครัวของผู้เขียนที่ได้วางรากฐานการศึกษาและคอยให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา แต่ถ้าหากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนต้องกราบขออภัย และขอน้อมรับความผิดไว้แต่เพียงผู้เดียว

วารินทร์ เชื้อเมืองพาน
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	X

บทที่

1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการ กระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต.....	9
2.1 แนวคิดในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ .	9
2.1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	9
2.1.2 องค์กรกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	15
2.1.3 การอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์.....	15
2.2 แนวคิดนิติเศรษฐศาสตร์	17
2.2.1 ระดับของความยุติธรรม	18
2.2.2 สถานการณ์ความยุติธรรมกับประสิทธิภาพ	18
2.2.3 ข้อจำกัดของนิติเศรษฐศาสตร์.....	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา.....	21

บทที่

หน้า

2.3.1 ความผิดในตัวเอง (mala in se).....	21
2.3.2 ความผิดตามที่มีกฎหมายกำหนด (mala prohibita).....	22
2.3.3 หลักเกณฑ์การกำหนดความผิดทางอาญาของ Herbert L. Packer.....	22
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโทษทางอาญา.....	23
2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา.....	27
2.4.2 ทฤษฎีทางอาชญวิทยาในการลงโทษทางอาญา.....	29
2.4.3 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ.....	34
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโทษจำคุก.....	36
2.5.1 ระยะเวลาที่ควรใช้โทษจำคุก.....	36
2.5.2 ระยะเวลาที่ไม่ควรจำคุก.....	38
2.5.3 การใช้โทษอื่นแทนโทษจำคุก.....	38
2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโทษปรับ.....	39
2.6.1 ความเป็นมาของการลงโทษปรับ.....	39
2.6.2 ลักษณะและรูปแบบของโทษปรับ.....	41
2.6.3 วิธีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญา.....	44
2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล.....	46
2.7.1 ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล.....	47
2.7.2 โทษทางอาญาของนิติบุคคล.....	49
2.7.3 รูปแบบของโทษที่จะใช้บังคับกับนิติบุคคล.....	51
3 ศึกษามาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตของไทยและกฎหมายต่างประเทศ.....	53
3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของไทย.....	53
3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	53
3.1.2 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม.....	54
3.1.3 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551.....	57

3.1.4 พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 2) และพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535.....	61
3.1.5 ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	62
3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของต่างประเทศ	63
3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของสหรัฐอเมริกา	63
3.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์	72
3.2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน	80
3.2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของเครือรัฐออสเตรเลีย.....	87
4 วิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551	95
4.1 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต.....	96
4.1.1 ความเสมอภาคในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต	96
4.1.2 ประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต	103
4.2 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต	108
4.3 วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ของมาตรการที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต	110

บทที่	หน้า
4.3.1 โทษปรับ.....	111
4.3.2 ระบบโทษปรับแบบตายตัว.....	112
4.3.3 ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ.....	114
4.3.4 ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้.....	115
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	121
5.1 บทสรุป.....	121
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	124
บรรณานุกรม.....	127
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก ตารางลงโทษตามคำพิพากษาในความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามมาตรา 66 แห่ง พระราชบัญญัติการประกอบ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551	133
ประวัติผู้เขียน.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ตารางลงโทษตามคำพิพากษาของศาลในความคิด ตามมาตรา 66 แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551	3
3.1	ตารางกำหนดหน่วยการลงโทษสำหรับการละเมิดกฎหมายของรัฐบาลเคือรัฐ ออสเตรเลีย	91
3.2	ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการปรับและโทษสำหรับการประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต	92
4.1	ตารางเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบโทษปรับแบบต่างๆ	117

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทยมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ เป็นกิจการที่มีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อและพฤติกรรมของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในประเทศไทยมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 เป็นกิจการที่มีบทบาทและความสำคัญอย่างมากโดยถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เช่น ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเสนอข่าวประกาศของทางราชการ รายการปาฐกถาและสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาล หรือช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ถูกฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มเสรีไทย นำมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารโฆษณาชวนเชื่อเสนอความคิดทางการเมือง หรือในสมัยต่อมารัฐบาลก็มีการควบคุมเนื้อหาที่เป็นประเภทข่าวสารและสาระ หรือห้ามการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองและสังคมในรายการข่าวและรายการบันเทิงทำให้ประชาชนอยากจะรับรู้ข่าวสารจากสื่อที่มีความเป็นอิสระและรู้สึกว่าคุณปิดหูปิดตาจนจึงมีการเรียกร้องให้ปฏิรูปสื่อ จนนำมาสู่การบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ¹

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540² 2550³ และ 2560⁴ ได้วางหลักการไว้เหมือนกัน คือ กำหนดให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ปัจจุบันหน่วยงานดังกล่าวก็คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

---

¹ นที สุกลรัตน์. (2564). *ย้อนอดีต ผู้ปัจจุบัน มองอนาคต : เส้นทางวิทยุไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. หน้า 9-11.

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. มาตรา 40.

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. มาตรา 47.

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 60.

การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่อยู่ในการค้ากับดูแล หรือการควบคุมของรัฐ ทำให้การประกอบกิจการดังกล่าวไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่รัฐกำหนด เพื่อคุ้มครองบุคคลในสังคมที่เป็นผู้รับบริการ ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน และสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นการใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่มีการให้ข้อมูลที่บิดเบือนเกิดความแตกแยกในสังคม หรือการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงไม่มีการตรวจวัดมาตรฐานของเครื่องส่งกระจายเสียง ทำให้เครื่องส่งมีกำลังส่งที่เกินมาตรฐานก่อให้เกิดการแพร่คลื่นความถี่รบกวนข่ายสื่อสารวิทยุการบิน ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือมีการโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมยารักษาโรค และเครื่องสำอาง โดยมีการอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนผู้บริโภค เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่า สถานีโทรทัศน์หรือสื่อบางช่องวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมือง หรือที่เรียกว่าสื่อเลือกข้างไม่ว่าจะเป็นฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาลหรือฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีสื่อกระจายเสียงหรือสื่อ โทรทัศน์อื่นๆ ที่รัฐยังกำกับดูแลยังไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาตามที่กล่าวมาข้างต้น

ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามากำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อให้อยู่ในกรอบหรือเกณฑ์มาตรฐานตามที่รัฐกำหนด โดยใช้กฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ สำหรับกฎหมายที่ใช้ในการกำกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมโทษสำหรับผู้กระทำผิดไว้ เริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 กำหนดอัตราโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ⁶ ต่อมาพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530 ได้กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁷ และปัจจุบันพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับรายวันวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน⁸ ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า 15 ปี พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ยังไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในเรื่องของอัตรา

⁵ วิศิษฐ์ ภูชาดิก และมาลี กาบมาลา. (2564). ความเข้าใจสารสนเทศเกี่ยวกับการทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงของผู้ทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 39(4), หน้า 61.

⁶ พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498. มาตรา 5, มาตรา 17.

⁷ พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530. มาตรา 17.

⁸ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 66.

โทษทางอาญาเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอีกเลย ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคแรก กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ด้วย สำหรับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันพบว่า ยังไม่มีประสิทธิภาพและความเหมาะสม รวมถึงความเสมอภาคในการบังคับใช้ ซึ่งเห็นได้จากการพิจารณาลงโทษของศาลตามตารางต่อไปนี้

1.1 ตารางลงโทษตามคำพิพากษาของศาลในความผิดตามมาตรา 66 แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551⁹

กิจการ	ปี พ.ศ.	ประเภท	ความถี่ (MHz)	นิติบุคคล				บุคคลธรรมดา			ปรับรายวันและ
				โทษปรับ	โทษปรับ	โทษจำคุก	รอลงอาญา	โทษปรับ	โทษจำคุก	รอลงอาญา	
กระจายเสียง	2558	สถานีวิทยุ	103.00					20,000	1 ปี	1 ปี	100.00
		สถานีวิทยุ	100.40					25,000	1 ปี	2 ปี	20,000.00
		สถานีวิทยุ	93.90					10,000	1 ปี		
		สถานีวิทยุ	105.00 / 88.00/93.00					1,000,000	2 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	106.25	50,000				50,000	1 ปี		
		สถานีวิทยุ	102.50	40,000							
	2559	สถานีวิทยุ	90.75					10,000	1 ปี	1 ปี	
	2560	สถานีวิทยุ	89.75					50,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	88.00	30,000				30,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	88.00					150,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	94.25					20,000	1 ปี	2 ปี	
	2561	สถานีวิทยุ	105.50		20,000						
สถานีวิทยุ		102.50	20,000	20,000	1 ปี	2 ปี					
2562	สถานีวิทยุ	87.50	15,000				15,000				
	สถานีวิทยุ	97.25					60,000	1 ปี	1 ปี		
	สถานีวิทยุ	91.50	10,000				10,000	8 เดือน	2 ปี		
	สถานีวิทยุ	89.50	20,000				20,000	6 เดือน	2 ปี		
2563	สถานีวิทยุ	86.75	20,000				20,000	1 ปี	2 ปี	1,000.00	
	สถานีวิทยุ	93.75	20,000				20,000			1,000.00	
	สถานีวิทยุ	99.00	20,000				20,000				
โทรทัศน์	2559	เคเบิลทีวี		500,000				500,000	1 ปี	2 ปี	
	2561	เคเบิลทีวี		60,000	60,000	1 ปี	2 ปี				
	2562	เคเบิลทีวี		100,000							1,000.00

จากตารางดังกล่าวข้างต้นพบว่า การบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต มีปัญหาในการบังคับใช้โทษปรับและโทษจำคุก ดังนี้

⁹ ตารางลงโทษตามคำพิพากษาในความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตามมาตรา 66 แห่ง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.).

1.1.1) ปัญหาในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต พบปัญหาในเรื่องของประสิทธิภาพและความเสมอภาคในการบังคับใช้ ดังนี้

1) ปัญหาเรื่องความเสมอภาคในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญา เมื่อพิจารณาจากตาราง 1.1 จะเห็นได้ว่า ศาลลงโทษปรับทางอาญาแก่บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลและนิติบุคคลในอัตราค่าปรับที่เท่ากัน หรือในอัตราที่ต่างกันไม่มาก เช่น ในปี 2561 ศาลลงโทษปรับนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดา (กลุ่มบุคคล) ในอัตรา 20,000 บาทเท่ากัน ซึ่งโทษปรับตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 เป็นโทษปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) ที่ศาลจะลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดตามความหนักเบาของความผิดเป็นสำคัญ¹⁰ โดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดในฐานะเดียวกันแต่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกันได้รับการลงโทษปรับที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน¹¹ จึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะต่างกัน เนื่องจากผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีทั้งบุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล สมาคม มูลนิธิ และนิติบุคคล แบ่งเป็นประเภทบริการสาธารณะ บริการชุมชน และบริการทางธุรกิจ ซึ่งบางประเภทสามารถหารายได้จากกำไรจากการโฆษณาและการบริการทางธุรกิจ จัดเก็บค่าสมาชิก หรือโดยวิธีอื่นใดก็ได้ บางประเภทไม่สามารถแสวงหารายได้จากกำไรจากการโฆษณาได้¹² ทำให้มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือมีรายได้ที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีขนาดของธุรกิจ หรือกิจการที่แตกต่างกันไป

2) ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญา สำหรับการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 ที่มีการกำหนดโทษปรับไว้ในอัตราสูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท แต่จากการลงโทษของศาลตามตาราง 1.1 จะเห็นได้ว่า อัตราโทษปรับส่วนใหญ่จะอยู่ที่หลักหมื่นซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ต้องการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเมื่อเทียบกับหลังรายได้ของผู้ประกอบการกระจาย

¹⁰ สมยศ วงษ์ดี. (2563). *การนำระบบโทษปรับโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมของไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริการกระบวนการยุติธรรม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 32.

¹¹ กฤตยา อารีรักษ์. (2560). *ความเหมาะสมในการนำ day fine มาใช้กับประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ มนยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 3.

¹² พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 10. มาตรา 11. มาตรา 12. มาตรา 13.

เสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ที่มีรายได้มาจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์หลายแหล่ง¹³ ไม่ว่าจะป็นรายได้จากการให้เช่าช่วงเวลา รายได้จากค่าสมาชิก เช่น เก็บรายเดือนจากสมาชิกเคเบิลทีวี รายได้จากการขายหรือให้เช่าอุปกรณ์รับสัญญาณ รายได้จากการบริจาค รายได้จากการโฆษณา ยกตัวอย่างมูลค่าของโฆษณาโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (ค่าจริง) ในปี 2561 มีมูลค่า 67,948 ล้านบาท ในปี 2562 มีมูลค่า 68,044 ล้านบาท และในปี 2563 มีมูลค่า 61,662 ล้านบาท¹⁴ หรือรายได้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินงบประมาณของรัฐ เงินบำรุงองค์กร ฯลฯ

การที่ผู้ประกอบการที่กระทำความผิดส่วนใหญ่ได้กระทำไปเพราะมีแรงจูงใจหรือมุ่งหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน เป็นสำคัญ ดังนั้น จึงทำให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูงไม่เกรงกลัวในการที่จะถูกลงโทษปรับดังกล่าว จึงทำให้การบังคับใช้โทษปรับทางอาญาไม่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงได้ ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับที่มุ่งประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก¹⁵ ยกตัวอย่างปัญหาในทางปฏิบัติที่ผู้วิจัยพบก็คือ การที่ผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและอยู่ระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต มักจะไม่ระงับการออกอากาศภายหลังจากที่ใบอนุญาตสิ้นสุดโดยไม่มีกรรมกรกลัวที่จะถูกลงโทษ เนื่องจากมีรายได้จากการโฆษณา หรือจากแหล่งอื่นที่คุ้มค่าต่อการเสี่ยงที่จะกระทำความผิด เป็นต้น

1.1.2) ปัญหาในการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้ประกอบการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 ได้กำหนดโทษจำคุกไว้ในอัตราสูงสุดไม่เกิน 5 ปี แต่จากการลงโทษของศาลตามตาราง 1.1 จะเห็นได้ว่า โทษจำคุกส่วนใหญ่ศาลจะลงโทษจำคุก 1 ปี และให้รอลงอาญา 2 ปี ประกอบกับผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่จะเป็นนิติบุคคล จึงไม่อาจลงโทษจำคุกนิติบุคคลได้ ดังนั้น การบังคับใช้โทษจำคุกจึงไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ต้องการนำตัวผู้กระทำความผิดออกจากสังคมและตัดโอกาสในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด

¹³ สำนัก านคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.). (2565). *เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ สื่อวิทยุโทรทัศน์มีรายได้จากอะไรบ้าง*. (ออนไลน์). เข้าถึง ได้จาก: <https://bcp.nbtc.go.th/th/detail/2017-01-25-15-58-52>. [2566, 26 มีนาคม]

¹⁴ สุวัช สุภชลาศัย และคณะ. (2564). *รายงานผลการศึกษา ผลกระทบของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจไทยภายหลังการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล*. นนทบุรี: ลักเฮงสตูดิโอ. หน้า 52.

¹⁵ สมยศ วงษ์ดี. อังแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 75.

จากปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อพัฒนาระบบการลงโทษทางอาญาในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ให้เกิดประสิทธิภาพในการนำมาใช้บังคับ เกิดประสิทธิผลในการป้องปรามการกระทำความผิดซ้ำ เกิดความยุติธรรม และเกิดความเสมอภาคต่อผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ หรือรายได้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสามารถนำหลักการหรือแนวทางที่ได้วิเคราะห์ไปปรับใช้กับกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอื่น ๆ ที่มีลักษณะแบบเดียวกัน ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต
2. เพื่อศึกษา มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตของไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและโทษทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต รวมถึงข้อดี ข้อเสีย ของมาตรการลงโทษทางอาญาที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มีความไม่เหมาะสม ขาดประสิทธิภาพ หากมีการนำระบบการลงโทษทางอาญาที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการนำระบบโทษปรับตามวันและรายได้ หรือการลดอัตราโทษจำคุก ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของความผิดดังกล่าว จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้โทษทางอาญาที่ไม่เหมาะสม อันได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเสมอภาคแก่

ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสามารถยับยั้งการกระทำ ความผิดที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงทำให้ผู้กระทำความผิดเจ็บหลาย ไม่กล้ากลับมากระทำความผิดซ้ำอีกได้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิจัยฉบับนี้จะศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ศึกษาวิเคราะห์มาตรการตาม กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ราชอาณาจักรฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน และ เครือรัฐออสเตรเลีย รวมถึงข้อดี ข้อเสีย ของมาตรการ บังคับใช้โทษทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แนวทางในการพัฒนา กฎหมายและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษทางอาญา กับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิจัยฉบับนี้เป็นศึกษาใช้วิธีวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้วิธีศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ด้วยทฤษฎี คำรา บทความ วารสาร รายงานการวิจัย คุชชีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รวมถึงการสืบค้นข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้องทาง อินเทอร์เน็ต (Internet) ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ และนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนากฎหมายต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต
2. ทำให้ทราบ มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ของไทยและกฎหมายต่างประเทศ

3. ทำให้ทราบปัญหาและโทษทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต รวมถึงข้อดี ข้อเสีย ของมาตรการลงโทษทางอาญาที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต

4. ต้องได้แนวทางในการพัฒนากฎหมายและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการ กระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและได้อธิบายถึงแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรการในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แนวคิดทางนิติเศรษฐศาสตร์ แนวคิด ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา แนวคิด ทฤษฎีการลงโทษปรับ และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษนิติบุคคล ดังนี้

2.1 แนวคิดในการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทย มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ดังนั้น รัฐจึงมีแนวคิดในการที่จะกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อให้มีมาตรฐาน ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนโดยรวม

2.1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์¹

กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในประเทศไทยมีมาตั้งแต่ตั้งแต่ในอดีต ปี พ.ศ. 2470 วิทยุกระจายเสียงเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยโดยมี พล.อ. พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมในรัชกาลที่ 7 เป็นผู้บุกเบิก และถือว่าพระองค์ทรงเป็น “บิดาแห่งวงการวิทยุกระจายเสียงไทย” ต่อมาได้มีการทดลองส่งวิทยุกระจายเสียง ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประชาชน นิยมรับฟังวิทยุกระจายเสียงมากขึ้น กรมไปรษณีย์โทรเลข จึงได้ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงถาวรขึ้นที่ทุ่งพญาไท กรุงเทพฯ ชื่อ “สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท” ซึ่งถือว่าเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงถาวรแห่งแรก โดยมีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2473 ในปี 2484 จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้เปลี่ยนชื่อ “สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท” เป็น “สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง

¹ นที สุกครรัตน์. (2564). *ย้อนอดีต สู่ปัจจุบัน มองอนาคต : เส้นทางวิทยุไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. หน้า 9-10.

ประเทศไทย” และถูกใช้ในการเสนอข่าว ประกาศของทางราชการ ราชการปาฐกถาและสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาล รวมถึงในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง (ปี 2484 – 2488) สื่อวิทยุก็ถูกฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มเสรีไทยนำมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารโฆษณาชวนเชื่อ เสนอความคิดทางการเมือง

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 วงการกิจการวิทยุกระจายเสียงของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ เริ่มจากการตั้งบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งได้ดำเนินกิจการวิทยุเชิงธุรกิจในชื่อ “สถานีวิทยุ ท.ท.ท.” ถือเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งแรกของประเทศไทยที่จดทะเบียนในรูปแบบบริษัท และเป็นแห่งแรกที่มีการออกอากาศในระบบเอฟเอ็ม โดยมีกรมการโฆษณาเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ จากนั้นในปี 2493 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการโฆษณากระจายเสียงขึ้น ส่งผลให้ประชาชนสามารถเป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากทางราชการ และยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการสามารถจัดตั้งสถานีวิทยุได้ ทำให้หน่วยงานราชการทหารได้เริ่มมีการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้นในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด โดยเปิดโอกาสให้เอกชนมารับช่วงผลิตรายการ ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงหลายสถานีได้รับความนิยมจากประชาชน นอกจากนี้ยังมีส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ที่มีการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงของตนเองขึ้น

ในการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานรัฐ ทำให้รัฐสามารถใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารกับประชาชน โดยมีการขยายเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียงไปทั่วประเทศ เช่น มีการขยายเครือข่ายวิทยุกระจายเสียงของกองทัพบกครอบคลุมทุกพื้นที่ ในสมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อปี 2515 กองทัพบกมีสถานีวิทยุกระจายเสียงทั้งหมด 64 แห่ง กรมประชาสัมพันธ์ 21 แห่ง เนื้อหารายการวิทยุจะเป็นประเภทบันเทิงต่าง ๆ ส่วนเนื้อหาที่เป็นประเภทข่าวสารและสาระ ถูกรัฐบาลควบคุมอย่างเข้มงวด จนนำไปสู่การเผากรมประชาสัมพันธ์และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เนื่องจากรัฐบาลใช้สื่อวิทยุเป็นช่องทางในการโฆษณาชวนเชื่อ จนทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจเพราะรู้สึกว่าคุณปิดกั้นปิดตาทางข้อมูลข่าวสาร ต่อมาในสมัยรัฐบาลของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้มีการปฏิรูประบบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดทอนอิทธิพลทางการเมืองของทหาร โดยมีการตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ขึ้นในปี 2518 เพื่อควบคุมการขออนุญาตจัดตั้งสถานี และมุ่งเน้นควบคุมเนื้อหารายการห้ามการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองและสังคมในรายการข่าวและรายการบันเทิง

หลังจากเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในปี 2535 ทำให้ประชาชนมีความต้องการที่อยากจะรับรู้ข่าวสารจากสื่อที่มีความเป็นอิสระ จนทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในเรื่องของการปฏิรูปสื่อ

จนนำไปสู่การบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 40 ที่กำหนดให้คลื่นความถี่ที่ใช้ส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ และกำหนดให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และการกำกับดูแลจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน²

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2543 นำไปสู่การจัดตั้งองค์กรที่เป็นอิสระอยู่ 2 องค์กร ได้แก่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์แห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กสช.” เพื่อกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กทช.” เพื่อกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม แต่เนื่องจากกระบวนการสรรหา กสช. มีปัญหาในเรื่องความโปร่งใส จนนำไปสู่การยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง โดยศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด พิพากษาให้กระบวนการสรรหาเป็นโมฆะ และทำให้มีการคัดเลือกกรรมการชุดใหม่เป็นครั้งที่สอง และก็มีบทสรุปเช่นเดิม คือศาลปกครองสูงสุดให้เพิกถอนประกาศสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ และประกาศคณะกรรมการสรรหา ในระหว่างที่รอการตั้งองค์กรอิสระมากำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ทำให้เกิดวิทยุชุมชนขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยกลุ่มประชาชนได้ใช้สิทธิตามมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อออกอากาศของสถานีวิทยุชุมชนที่เป็นของประชาชน ดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ของประชาชน จนนำไปสู่การจัดตั้งและออกอากาศของสถานีวิทยุชุมชนเป็นจำนวนมากในช่วงปี 2544 ประกอบกับรัฐบาลส่งเสริมให้แต่ละชุมชนมีสถานีวิทยุเพื่อสื่อสารภายในชุมชน โดยกรมประชาสัมพันธ์เปิดโอกาสให้ประชาชนดำเนินการด้านวิทยุชุมชน³ อนุญาตให้โฆษณาได้ไม่เกินชั่วโมงละ 6 นาที ทำให้คนบางกลุ่มเห็นโอกาสในการแสวงหารายได้ จึงทำให้วิทยุชุมชนเพิ่มขึ้นมากกว่า 1,500 สถานี จึงส่งผลให้เกิดปัญหาที่ตามมา ดังนี้

- 1) ปัญหาคลื่นความถี่รบกวนระบบโทรคมนาคม วิทยุคมนาคม และวิทยุการบิน
- 2) ปัญหาการออกอากาศเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสม กระทบต่อความมั่นคงและศีลธรรมอันดีของชาติ

² นที สุกลรัตน์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 11.

³ นที สุกลรัตน์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 12.

3) ปัญหาการใช้สถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการต่อสู้ทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญฯ ก็ยังคงรักษาหลักการที่ว่า “คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ” และให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ เพื่อทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักการในรัฐธรรมนูญเกิดผลในทางปฏิบัติ ไม่ให้เกิดช่องว่างเหมือนที่ผ่านมา จึงมีการตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และมีการแก้ไขพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2543 เป็นพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2553⁴ และพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือที่เรียกโดยย่อว่า “กสทช.” ขึ้นในปี 2554 เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม⁵

ปัญหาของกิจการวิทยุกระจายเสียงยังเกิดขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะสถานีวิทยุที่เกิดขึ้นมาใหม่ แม้จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ในปี 2552 สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กทช.) เปิดโอกาสให้มีการขึ้นทะเบียนวิทยุชุมชน โดยมีสถานีวิทยุขนาดเล็กมาขึ้นทะเบียนถึง 6,629 สถานี และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนอีก 1,080 สถานี ต่อมาในปี 2554 หลังจากที่มีการแต่งตั้ง กสทช. ชุดแรกขึ้น ก็เริ่มมีการจัดระเบียบสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่พบว่าผู้ประกอบการที่มาขอรับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการ กว่าร้อยละ 80 เป็นการขอใบอนุญาตประเภทบริการธุรกิจ การที่ผู้รับใบอนุญาตส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบกิจการวิทยุทางธุรกิจ จึงสะท้อนให้เห็นว่า เหตุผลทางธุรกิจยังคงเป็นปัจจัยหลักในการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง เนื่องจากสามารถหารายได้จากกำไรโฆษณา การเกิดขึ้นของกิจการวิทยุกระจายเสียงเป็นจำนวนมากในประเทศไทย พบว่า กิจการส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางธุรกิจ หรือเป็นการประกอบกิจการแบบทุนนิยมที่มุ่งหวังผลกำไรเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องของการกำกับเนื้อหารายการที่ไม่

⁴ ธนกร ศรีสุขใส. (2561). กิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน และแนวทางพัฒนาในอนาคต. *วารสาร กสทช. ประจำปี 2561*. หน้า 294-299.

⁵ นที สุภรัตน์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 15.

สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง ปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกในสังคม ที่ส่วนหนึ่งเกิดจากสื่อวิทยุนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการเลือกข้างทางการเมือง รวมถึงปัญหาการโฆษณาที่มีการเอารัดเอาเปรียบประชาชนผู้บริโภค สร้างแรงจูงใจเพื่อให้มีโฆษณาเข้ามาในสถานีเป็นต้น⁶

ในส่วนของกิจการ โทรทัศน์⁷ ก็มีความสำคัญต่อประชาชนทั้งในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ความบันเทิง ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ โดยหลักกิจการโทรทัศน์จัดเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เป็นบริการสาธารณะที่รัฐต้องจัดหาและให้บริการต่อประชาชน ซึ่งในอดีตกิจการโทรทัศน์เป็นกิจการที่ถูกควบคุมโดยรัฐ เนื่องจากรัฐเป็นผู้ได้รับการจัดสรรคลื่นวิทยุและโทรทัศน์มีการดำเนินการจัดตั้งสถานีและประกอบกิจการเอง หรือรัฐมีการนำคลื่นที่ได้รับการจัดสรรมาให้สัมปทานแก่เอกชน เพื่อดำเนินการแทนภาครัฐอีกทอดหนึ่ง จะเห็นได้ว่ารัฐมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารคลื่นความถี่ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่เอกชนที่มีสายสัมพันธ์กับรัฐหรือผู้มีอำนาจทางการเมือง ดังนั้น กิจการโทรทัศน์จึงเป็นกิจการที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

นอกจากนี้รัฐยังใช้สื่อที่รัฐจัดตั้งขึ้นเป็นช่องทางที่สำคัญในการปลุกระดมทางการเมือง และเป็นเครื่องมือทางการเมืองของผู้นำที่มีอำนาจ เช่น ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ช่วงปี พ.ศ. 2498 ได้ทำการเปิดสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม เป็นโทรทัศน์ระบบขาวดำแห่งแรก และได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองและการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำรัฐประหารและยึดอำนาจการปกครอง และได้มีการตั้งสถานีโทรทัศน์แห่งที่สองของประเทศไทย นั่นก็คือสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 เป็นระบบขาวดำ โดยการตั้งสถานีในครั้งนี้ใช้งบประมาณจากหน่วยงานทหาร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นที่สื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับประชาชน ต่อมาช่วงเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในปี 2535 รัฐได้มีการปิดกั้นการเผยแพร่ข่าวสารผ่านการควบคุมวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐได้อย่างเบ็ดเสร็จ ส่งผลให้โทรทัศน์ไทยไม่สามารถถ่ายทอดภาพเสียง หรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเป็นภาพสะท้อนของความล้มเหลวของสื่อโทรทัศน์ไทย จนนำไปสู่การผลักดันให้มีการปฏิรูปสื่อครั้งใหญ่ จนนำไปสู่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่ง

⁶ ธนกร ศรีสุขใส, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 4, หน้า 301-302.

⁷ นที สุกสิทธิ์ และณัฐชญา ทวีวิทย์ชาคริยะ. (2559). แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในกิจการโทรทัศน์ภายใต้กรอบกฎหมาย : กรณีกิจการโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์สำคัญที่ให้บริการเป็นการทั่วไป. *วารสาร กสทช. ประจำปี 2559*, หน้า 17-18.

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 40⁸ ที่กำหนดให้คลื่นความถี่ที่ใช้ส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยให้ มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุ กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม การที่มีการบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ใน มาตรา 40 เป็นผลเนื่องมาจากแนวคิดเรื่องกิจการโทรทัศน์ที่เป็นสาธารณูปโภคพื้นฐาน รัฐมีหน้าที่ ที่ต้องจัดทำให้แก่ประชาชนในลักษณะของการให้บริการสาธารณะประเภทหนึ่งอย่างทั่วถึง ซึ่งการ บัญญัติดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมประกอบกิจการ โทรทัศน์และสร้างกลไกนำไปสู่การแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมโดยองค์กรกำกับที่มีความเป็น อิสระ

โดยสรุป กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีบทบาทและความสำคัญมาตั้งแต่ใน อดีต เช่น วิทยุกระจายเสียงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเสนอข่าว ประกาศของทางราชการ และ รายการปาฐกถาและสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาลในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม หรือถูกฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มเสรีไทย นำมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารโฆษณาชวนเชื่อ เสนอความคิดทางการเมือง และรัฐบาลใช้สื่อวิทยุเป็นช่องทางในการโฆษณาชวนเชื่อ จนทำให้ ประชาชนเกิดความไม่พอใจเพราะรู้สึกล่าช้ากว่าถูกปิดหูปิดตาทางข้อมูลข่าวสารในสมัยของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ภายหลังเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ในปี 2535 ทำให้ประชาชนมี ความต้องการที่อยากจะรับรู้ข่าวสารจากสื่อที่มีความเป็นอิสระ จนทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในเรื่อง ของการปฏิรูปสื่อและมีการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 40 จนนำไปสู่การจัดตั้งและออกอากาศของสถานีวิทยุชุมชนเป็นจำนวน มากในช่วงปี 2544 จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมีการออกพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้รับใบอนุญาตส่วนใหญ่เป็น ผู้ประกอบกิจการวิทยุทางธุรกิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เหตุผลทางธุรกิจยังคงเป็นปัจจัยหลักในการ ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง เนื่องจากสามารถหารายได้จากโฆษณาได้ และยังพบปัญหา การกำกับเนื้อหารายการที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง ปัญหาความขัดแย้งและ ความแตกแยกในสังคม ที่ส่วนหนึ่งเกิดจากสื่อวิทยุนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการเลือกข้างทางการเมือง และปัญหาการโฆษณาที่มีการเอารัดเอาเปรียบประชาชนผู้บริโภค

⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. มาตรา 40.

2.1.2 องค์การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ในส่วนขององค์กรที่กำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ก็คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กสทช.” จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550⁹ โดยมีสำนักงาน กสทช. ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่ใช่อำนาจวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธาน กสทช. ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กสทช. ในการกำกับดูแลด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

2.1.3 การอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

เนื่องจากปัญหาการเพิ่มขึ้นของวิทยุชุมชน อันเนื่องมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2540 ทำให้ส่งผลต่อปัญหาคลื่นความถี่รบกวนระบบ โทรคมนาคม วิทยุคมนาคม และวิทยุการบิน หรือปัญหาการออกอากาศเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสม กระทั่งต่อความมั่นคงและศีลธรรมอันดีของชาติ หรือ ปัญหาการใช้สถานีวิทยุชุมชน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการต่อสู้ทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รัฐจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมและกำกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อสังคม และประชาชนโดยรวม ดังนั้น จึงกำหนดให้ผู้ที่ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้การประกอบกิจการเป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และ กำกับดูแลเพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนและสังคมจากการประกอบกิจการที่ไม่ได้มาตรฐาน

โครงสร้างของการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นลักษณะของการประกอบกิจการที่ใช้คลื่นความถี่ กลุ่มที่สอง เป็นลักษณะของการประกอบกิจการที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ซึ่งกลุ่มแรกจะต้องได้รับอนุญาตทั้งเรื่องของการใช้คลื่นความถี่และการได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ ส่วนกลุ่มที่สอง จำเป็นต้องได้รับ ใบอนุญาตประกอบกิจการเท่านั้น เนื่องจากกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้เกิดขึ้นมาก่อนองค์กรกำกับดูแล ทำให้ผู้ประกอบการรายเดิมยังคงได้รับการคุ้มครองจนกว่าจะครบอายุตามกฎหมายเดิม และก็มีผู้ประกอบการบางส่วนได้มี

⁹ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.). (2565). *จดหมายเหตุ 10 ปี กสทช. พ.ศ. 2554 – 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กสทช. หน้า 38.

การปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้าสู่ระบบการอนุญาตใหม่ ประกอบกับการมีผู้ประกอบการรายใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีองค์กรกำกับดูแลแล้ว ภายหลังจากมี กสทช. แล้วพบว่า ยังไม่สามารถออกใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงที่สมบูรณ์ให้แก่ผู้ประกอบการได้ เนื่องจากไม่มีคลื่นความถี่เพียงพอที่จะทำการจัดสรร เพราะในอดีตถูกหน่วยงานต่าง ๆ ได้ครอบครองการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ ประกอบกับการมีขึ้นของรัฐธรรมนูญปี 2540 ที่ทำให้สถานีวิทยุกระจายเสียงเกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมาก กสทช. จึงมีมาตรการที่นำสถานีวิทยุเหล่านั้นเข้าสู่ระบบของการอนุญาตโดยการให้สถานะ “ผู้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง” ที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มใหญ่ที่สุด¹⁰

สำหรับใบอนุญาตกิจการโทรทัศน์นั้น พบว่า กิจการวิทยุโทรทัศน์เป็นกิจการที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับก่อนที่จะมี กสทช. โดยพบว่าจำนวนผู้ประกอบการโทรทัศน์เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของบทบาทที่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันมากขึ้นจากเดิมที่สถานีผูกขาดบทบาทต่าง ๆ ไว้กับตัวสถานีแทบทั้งหมด¹¹

ในส่วนของ การติดตามกำกับดูแล โดยปกติองค์กรกำกับดูแลมีอำนาจตามกฎหมายให้ผู้รับใบอนุญาตต้องรายงานข้อมูลเพื่อการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งการติดตามมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ เพื่อหาแรงจูงใจให้ผู้ถูกกำกับปฏิบัติตามกฎ หรือเพื่อระบุชี้ชัดถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎ ในการกำกับดูแลบังคับใช้กฎหมายจะมีประสิทธิภาพได้ระบบกฎหมายควรมีลักษณะดังนี้¹²

- 1) มีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย
- 2) มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรื่องร้องเรียน
- 3) องค์กรกำกับดูแลต้องมีอำนาจตามกฎหมาย ในการทำการตรวจสอบ ตรวจสอบจับกุม และบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย
- 4) มีกระบวนการที่โปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมาย
- 5) มีกลไกอุทธรณ์

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ กสทช. ได้มีการกำกับดูแลผู้ประกอบการโดยให้เข้ามาสู่ระบบอนุญาตมากขึ้น และบังคับใช้กฎหมายโดยใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและ

¹⁰ กอกนก กิจบาลจ่าย. (2561). โครงสร้างใบอนุญาตและกระบวนการอนุญาตกับการกิจการกำกับกับการปฏิบัติตามเงื่อนไข ใบอนุญาตการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์. *วารสารวิชาการ กสทช. ประจำปี 2561*. หน้า 220 - 223.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 223.

¹² กอกนก กิจบาลจ่าย. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 10. หน้า 226.

กิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่สามารถบังคับใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวทำให้การลงโทษไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และแนวคิด ทฤษฎี การลงโทษทางอาญา อีกทั้งยังก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกันอีกด้วย

2.2 แนวคิดนิติเศรษฐศาสตร์

หลักกฎหมายอาญาตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ของ Richard A. Posner นักวิชาการด้านกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ที่มีความเชื่อว่าการกระทำความผิดทางอาญาเป็นการหลีกเลี่ยงการทำงานของตลาด ดังนั้น กฎหมายอาญาจึงเป็นตัวช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจมีประสิทธิภาพ ด้วยการยับยั้งไม่ให้เกิดการหลีกเลี่ยงการทำงานของตลาด ซึ่งหลักการข้อนี้ช่วยอธิบายถึงความจำเป็นในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นการหลีกเลี่ยงการทำงานของตลาดโดยตรง Posner เห็นว่า การกระทำความผิดทางอาญานั้นเป็นการผ่านการคิดคำนวณมาแล้ว ถ้าหากราคาของผู้กระทำความผิดต้องจ่าย (การถูกลงโทษ) สูงกว่าประโยชน์ที่ได้จากการกระทำความผิดบุคคลนั้นย่อมไม่กระทำความผิด¹³

การมองปัญหาจากแนวคิดทางนิติเศรษฐศาสตร์ นั้น จะเห็นได้ว่า “นิติศาสตร์” เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความเป็นธรรม ส่วน “เศรษฐศาสตร์” เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้เกิดสวัสดิการสังคม ซึ่งทั้งสองศาสตร์ มีแนวคิดบางส่วนที่สอดคล้องกันและบางส่วนที่ต่างกัน สำหรับการเลือกระหว่าง “ความเป็นธรรม” ซึ่งมีหลายระดับกับ “ประสิทธิภาพ” ที่น่าจะวัดง่ายกว่าจากปริมาณอย่างเป็นรูปธรรมของต้นทุนที่น้อยและประโยชน์ที่มากที่สุด ซึ่งสิ่งที่นักกฎหมายยึดถือในการประกอบวิชาชีพ ก็คือการสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้น ในขณะที่นักเศรษฐศาสตร์มีเป้าหมาย คือการสร้างประสิทธิภาพให้อยู่ในระดับที่สมดุล ซึ่งหมายถึงสถานะที่ต้นทุนน้อยที่สุดและผลประโยชน์มากที่สุด ถ้าหากทั้งสองอย่างไปด้วยกันได้จะเรียกว่า “ความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ” แต่ถ้าหากไปด้วยกันไม่ได้ก็อาจจะเกิดสถานการณ์ที่เรียกว่า “ความยุติธรรมที่ไร้ประสิทธิภาพ” หรือ “ประสิทธิภาพที่ไร้ความยุติธรรม”

¹³ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). แนวความคิดของต่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายอาญาเพื่อ. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย เอกสารหมายเลข 3.3. หน้า 4.

2.2.1) ระดับของความยุติธรรม

ระดับของความยุติธรรมขึ้นอยู่กับผู้สังเกตว่าจะมองจากมุมใด ซึ่งแยกเป็น 3 มุมมองได้แก่¹⁴

1) ระดับความยุติธรรมของสังคม หมายถึง ภาวะที่คนในสังคมรู้สึกถึงความยุติธรรม ยกตัวอย่าง เช่น ในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม ดังนั้น กฎหมายที่ออกโดยตัวแทนจากประชาชนเป็นกฎหมายที่ออกมาจากระบอบประชาธิปไตย ในการสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากมองว่าสิ่งนั้นคือความยุติธรรม หรือหากเป็นสังคมเล็กๆ ที่มีการใช้ประชาธิปไตยโดยตรง เช่น การลงประชามติ หรือเรื่องที่ต้องตัดสินใจใดๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความยุติธรรมของสังคม

2) ความยุติธรรมของกลุ่มคน หมายถึง สภาพการณ์ที่คนกลุ่มหนึ่งหรือกลุ่มผลประโยชน์หนึ่ง รู้สึกถึงความยุติธรรม ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ขัดแย้งต่อความรู้สึกของสังคม และความรู้สึกของปัจเจกชนคนใดคนหนึ่งก็ได้ เช่น การรวมตัวของสหภาพแรงงานที่เรียกร้องผลประโยชน์ให้กับสมาชิกของตนเอง ซึ่งบางทีอาจไปขัดแย้งกับความยุติธรรมของส่วนรวมก็ได้

3) ความยุติธรรมของปัจเจกชน หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลผู้สังเกตการณ์เห็นว่าสิ่งนั้นคือความยุติธรรม ซึ่งความคิดของบุคคลนั้นที่รู้สึกถึงความยุติธรรมอาจไม่สอดคล้องกับความยุติธรรมของกลุ่มคนหรือสังคมก็ได้ โดยเฉพาะหากบุคคลนั้นมองประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก

2.2.2 สถานการณ์ความยุติธรรมกับประสิทธิภาพ

1) สถานการณ์ที่ความยุติธรรมกับประสิทธิภาพไปด้วยกัน¹⁵

สำหรับกฎหมายกับเศรษฐศาสตร์ ในสถานการณ์หนึ่งอาจให้คำตอบแบบเดียวกัน แต่ใช้เหตุผลในการเข้าสู่ปัญหาต่างกันแต่ได้ผลลัพธ์ ที่เป็นคำตอบแบบเดียวกัน ซึ่งอาจเรียกว่า ความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น นาย ก. ขับรถพานาย ข. ซึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัสใกล้ตายเพื่อนำไปส่งโรงพยาบาล โดยนาย ก. ได้ขับรถฝ่าสัญญาณไฟจราจรสีแดงถึง 3 ครั้งและได้จอดรถในที่ห้ามจอดบริเวณหน้าโรงพยาบาลจนสามารถช่วยให้ นาย ข. รอดชีวิต ถ้านาย ก. ไม่ฝ่าไฟแดงหรือไม่จอดในที่ห้ามจอด นาย ข. อาจถึงแก่ความตายได้ เมื่อมองในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์และนักกฎหมาย พบว่า นักกฎหมายได้อธิบายว่าแม้ นาย ก. จะกระทำผิดกฎหมายจราจรแต่ก็ทำให้ไปด้วยความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นคือ นาย ข. ให้พ้นจากภัยอันตราย ตามประมวลกฎหมายอาญาจึงไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดดังกล่าว ในส่วนมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ก็

¹⁴ ปกป้อง ศรีสนิท. *กฎหมายอาญาชั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชนฯ. หน้า 88-89.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 93.

อธิบายว่านาย ก. ไม่ควรถูกลงโทษเช่นเดียวกัน เพราะนาย ก. ได้ทำในสิ่งที่สังคมปรารถนานั่นก็คือการช่วยชีวิตนาย ข. ซึ่งเป็นผลดีต่อสังคมเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่นาย ก. ก่อให้เกิดขึ้นคือการทำผิดกฎหมายจราจร ถือว่า นาย ก. ได้ทำให้สังคมได้ประโยชน์มากกว่า หรือเรียกว่าเป็นการสร้างประโยชน์มากกว่าต้นทุนให้กับสังคม ดังนั้น สังคมจึงไม่ควรลงโทษนาย ก. และควรส่งเสริมการกระทำดังกล่าว

2) สถานการณ์ที่ความยุติธรรมกับประสิทธิภาพไม่ไปทางเดียวกัน¹⁶

ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกระหว่างประสิทธิภาพกับความยุติธรรม เช่น ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกระหว่างการที่ต้องทำให้นักโทษ 5 คนตาย กับการทำให้นักวิทยาศาสตร์ 1 คน ที่กำลังคิดค้นยารักษาโรคร้าย ให้แก่มวลมนุษยภัยจากโรคร้ายได้ต้องตาย กรณีดังกล่าวถ้าหากเลือกความยุติธรรมก็จะเลือกทำให้นักโทษคนเดียวตาย เพื่อรักษาชีวิตคนที่จำนวนมากกว่าไว้ แต่ถ้าหากเลือกประสิทธิภาพก็ควรเลือกนักวิทยาศาสตร์ที่เป็นบุคคลสำคัญไว้และปล่อยให้นักโทษ 5 คนนั้นตาย เมื่อพิจารณาตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์ ในการพิจารณาพฤติกรรมของมนุษย์ในทางอาญาพบว่า อาชญากรเป็นคนที่มีความคล้ายคลึงกับนักธุรกิจ กล่าวคืออาชญากรจัดทำความผิดเมื่อคาดหมายได้ว่า ได้ประโยชน์มากกว่าเสีย แต่จะไม่ทำความผิดเมื่อคาดหมายได้ว่าเสียประโยชน์มากกว่าได้ เป็นหลักนิติเศรษฐศาสตร์ในทางอาญา ที่เสนอโดย Gery Becker นักเศรษฐศาสตร์ซึ่งได้รับรางวัลโนเบล ต้นกำเนิดของทฤษฎีการวิเคราะห์กฎหมายอาญาด้วยหลักเศรษฐศาสตร์ “รูปแบบเศรษฐศาสตร์ของอาชญากรรม” หรือ “the economic model of crime” ที่ว่าหากผลประโยชน์ที่ได้รับมีมากกว่าต้นทุนที่คาดหมาย คนนั้นจะกระทำความผิด แต่ในทางตรงกันข้ามหากต้นทุนที่คาดหมายมีมากกว่าประโยชน์ที่คาดหมาย คนนั้นจะไม่กระทำความผิด ดังนั้นการยับยั้งอาชญากรที่เหมาะสม คือการทำให้ต้นทุนที่คาดหมายมีมากกว่าผลประโยชน์ที่คาดหมาย

2.2.3 ข้อจำกัดของนิติเศรษฐศาสตร์

สำหรับข้อจำกัดของนิติเศรษฐศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ¹⁷ ข้อจำกัดในทางพฤติกรรมและข้อจำกัดในทางกฎหมาย

1) ข้อจำกัดในทางพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์มีความสลับซับซ้อนในทางเศรษฐศาสตร์อาจจะอธิบายพฤติกรรมทั้งหมดได้ไม่ครบถ้วน เพราะมีปัจจัยหลายเรื่องที่ไม่สามารถคำนวณได้ เช่น เรื่องศีลธรรม จริยธรรม อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ เช่น คนวิกลจริต กระทำความผิดทั้ง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์ที่ต้นทุนมากกว่าผลประโยชน์ หรือกรณีที่คนมีคุณธรรม

¹⁶ ปกป้อง ศรีสนิท. อังแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 94-95.

¹⁷ ปกป้อง ศรีสนิท. อังแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 95-97.

ไม่กระทำความผิดทั้ง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์ที่ผลประโยชน์มากกว่าต้นทุน เช่น กรณีของคนขับรถแท็กซี่ที่เก็บเงินผู้โดยสารได้แล้วนำมาคืนให้เจ้าของ ทั้งที่ต้นทุนไม่มากเนื่องจากโอกาสถูกจับน้อย และผลประโยชน์ที่ได้ก็มากกว่า ดังนั้น ในทางนิติเศรษฐศาสตร์จึงไม่อาจนำมาอธิบายกรณีของคนวิกลจริตและคนที่มีคุณธรรมได้

2) ข้อจำกัดทางกฎหมาย ในมุมมองของรัฐ สถานการณ์ที่ผลประโยชน์ของรัฐมากกว่าต้นทุนของรัฐ ทางนิติเศรษฐศาสตร์อธิบายว่า ควรสนับสนุนให้กระทำแต่ในทางตรงกันข้าม สถานการณ์ที่ต้นทุนของรัฐมากกว่าผลประโยชน์ของรัฐทางนิติเศรษฐศาสตร์อธิบายว่า รัฐควรห้ามมิให้บุคคลกระทำ เช่น การห้ามกระทำด้วยการกำหนดความผิดอาญา เป็นต้น ยกตัวอย่างกรณีที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งเพื่อจะฆ่าผู้บริสุทธิ์จำนวนมากเมื่อเจ้าหน้าที่จับคนร้ายดังกล่าวได้เจ้าหน้าที่มีทางเลือกอยู่ 2 ทาง คือ รอให้ระเบิดเกิดขึ้น หรือทางเลือกที่สองคือการทรมานผู้ก่อการร้ายที่จับได้ หากใช้มุมมองนิติเศรษฐศาสตร์การทรมานผู้ก่อการร้ายก็จะเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับรัฐมากกว่า แต่หากมองในทางกฎหมาย ถือว่าสิทธิที่จะไม่ถูกทรมานถือเป็นสิทธิมนุษยชนสูงสุดที่ไม่อาจกระทำได้เช่นเดียวกับสิทธิที่ไม่ถูกขานออกกฎหมาย

ส่วนการลงโทษปรับก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมน้อยกว่าการลงโทษจำคุก ซึ่งการกำหนดโทษปรับที่เหมาะสมนั้นสามารถป้องปรามการกระทำความผิดได้โดยไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียอื่น ๆ เช่น ไม่ทำให้ผู้ถูกลงโทษมี “ตราบป” ทำให้เขาสามารถมีโอกาสในการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ในอนาคต เมื่อทำการวิเคราะห์การกระทำความผิดทางอาญาโดยใช้มุมมองทางนิติเศรษฐศาสตร์พบว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจในการกระทำความผิดทางอาญาได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเห็นว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดสูงกว่าต้นทุนที่จะเกิดขึ้น (โทษที่ได้รับจากการกระทำความผิด)¹⁸

สำหรับแนวทางในการป้องปรามการกระทำความผิดโดยการลงโทษที่เป็นตัวเงินหรือค่าปรับนั้น ยกตัวอย่าง การกระทำความผิด โดยคิดประโยชน์ (Gain) ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับเป็นจำนวนหน่วยเท่ากับ 80 หน่วย และความเสียหายที่เกิดขึ้น (Harm) เท่ากับ 100 หน่วย จะเห็นว่าในกรณีนี้ความเสียหายสูงกว่าประโยชน์จากการกระทำความผิด ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ รัฐควรจะ

¹⁸ ดารารัตน์ พรเข้ม. (2562). *การบังคับใช้โทษปรับทางอาญาในความผิดลหุโทษ : กรณีปรับตามวันและรายได้*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 37.

ทำการป้องปรามการกระทำความผิดนี้จนกว่าต้นทุนทางสังคมจะสูงกว่าประโยชน์ทางสังคมตามหลักของสมการดังนี้¹⁹

$$\text{การกระทำความผิดทางอาญา} = \text{ต้นทุนทางสังคม} > \text{ประโยชน์ของสังคม}$$

(social cost)   (social benefit)

ตามหลักนิติเศรษฐศาสตร์มองว่า ลักษณะสำคัญของบทลงโทษที่ใช้ค่าปรับ คือ การลงโทษที่ไม่มีต้นทุนทางสังคม (social cost) เกิดขึ้น เนื่องจากการปรับเป็นเพียงการโอนทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิดไปให้ภาครัฐ ดังนั้น บทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ คือ การปรับให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่สุด และมีต้นทุนทางสังคมที่ต่ำ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของจำนวนค่าปรับนั้นก็ไม่ได้เป็นการเพิ่มต้นทุนให้แก่สังคมแต่อย่างใด²⁰

โดยสรุป หลักนิติเศรษฐศาสตร์สนับสนุนการลงโทษที่เป็นตัวเงินอย่างค่าปรับ มากกว่าโทษจำคุก เพราะไม่ก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคม เนื่องจากการที่บุคคลจะตัดสินใจในการกระทำความผิดทางอาญาได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเห็นว่า ประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดสูงกว่าต้นทุนที่จะเกิดขึ้น ซึ่งต้นทุนที่จะเกิดขึ้นนั้นก็คือการถูกลงโทษนั่นเอง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญา

แนวคิดในการกำหนดโทษและความผิดที่มีโทษทางอาญา ในแต่ละประเทศอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกันตามแต่สภาพของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของประเทศนั้น ๆ แต่ไม่ว่าประเทศใดก็ตาม ความผิดทางอาญาในแง่ของกฎหมายสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ความผิดในตัวเอง (*Mala in se*) และความผิดตามที่มีกฎหมายกำหนด (*Mala prohibita*) ซึ่ง Herbert L. Packer ได้วางหลักการในการกำหนดความผิดทางอาญาไว้ 6 ประการ

2.3.1 ความผิดในตัวเอง (*mala in se*)

สำหรับความผิดในตัวเอง หรือ *mala in se* คือ การกระทำที่เป็นความผิดหรือความชั่วร้ายในตัวเอง (*wrong in itself* หรือ *evil in itself*) เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนหลักธรรมชาติ มโนธรรม ศีลธรรม หรือหลักการสาธารณะของสังคมอารยะ (public principles of a civilized society) โดยการกระทำความผิดดังกล่าว สังคมเห็นว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนความรู้สึกทางศีลธรรมของคนในสังคม

¹⁹ สมยศ วัฒนศิริ. (2563). *การนำระบบโทษปรับโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมของไทย*. ศูนย์นิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริการกระบวนการยุติธรรม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 38.

²⁰ คาราร์ตัน พรแฮม. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 38.

และถือว่าสิ่งนั้นเป็นความชั่วร้ายที่เป็นความผิดพื้นฐาน (traditional) ที่ไม่ใช่ความผิดตามที่กฎหมายกำหนด ยกตัวอย่าง เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ เป็นต้น²¹

2.3.2 ความผิดตามที่มีกฎหมายกำหนด (*mala prohibita*)

ความผิดตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือ *mala prohibita* เป็นความผิดที่เกิดจากการกระทำในสิ่งที่กฎหมายกำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิด ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ คือ การกระทำอย่างหนึ่งอาจเป็นความผิดในประเทศหนึ่งหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่อาจไม่มีความผิดในอีกประเทศหรือในระยะเวลาอื่น โดยลักษณะของ *mala prohibita* จะมีลักษณะตรงข้ามกับ *mala in se* เนื่องจากเป็นความผิดที่ไม่ผิดต่อกฎเกณฑ์อื่นของสังคม แต่รัฐได้กำหนดว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อประโยชน์ของรัฐเอง เช่น การฝ่าฝืนกฎหมายจราจรซึ่งการกระทำเช่นนั้น ความจริงมันไม่ได้เป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม หรือข้อห้ามทางศาสนา หรือจารีตประเพณีเลย ความผิดประเภทนี้ไม่ใช่ความผิดชั่วร้ายในตัวของมันเองอย่างเช่น *mala in se* แต่เป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม ซึ่งเรียกว่า “ความผิดในทางเทคนิค” หรือ Technical Offence *Mala Prohibita* มีความหมายตามตัวอักษร ที่หมายถึง การกระทำความชั่ว เพราะสิ่งนั้นสังคมห้ามไม่ให้กระทำ ความผิดเช่นนี้ไม่สามารถมองเห็นหรือรู้สึกว่าเป็นความชั่วร้ายในตัวเอง แต่ที่เป็นความผิดก็เพราะกระทำในสิ่งที่กฎหมายห้ามเท่านั้น²²

2.3.3 หลักเกณฑ์การกำหนดความผิดทางอาญาของ Herbert L. Packer

สำหรับหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดทางอาญา²³ เฮอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) ได้กำหนดหลักการไว้ 6 ประการ ที่จะถือว่าการกระทำนั้นควรเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ซึ่งอยู่ในหนังสือเรื่อง *The Limits of the Criminal Sanction* ได้แก่

1) การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่ชนส่วนมากว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่ชนส่วนมากไม่ได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น

²¹ อภิวัฒน์ สุดสาว. (2561). การกำหนดโทษอาญาตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *อุทธรณ์คดี*. หน้า 117.

²² กรรณิกา ธรรมวินทร. (2564). *ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ศึกษากรณีการบังคับใช้โทษ*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 25.

²³ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2562). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร. หน้า 2.

2) ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาแล้ว จะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษประการต่างๆ

3) การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น กล่าวคือการถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาจะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป

4) หากเป็นความผิดอาญาแล้ว จะมีการใช้บังคับกฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

5) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลทำให้เกิดการใช้กระบวนการนั้นอย่างเกินขีดความสามารถทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ

6) ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่น ๆ แล้ว นอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น

โดยสรุป เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาผู้กระทำความผิดย่อมได้รับโทษ เนื่องจากความผิดและโทษเป็นของคู่กัน ซึ่งเป็นไปตามหลัก “*Nullum crimen nulla poenasing lege*” สำหรับความรับผิดชอบในทางอาญาแบ่งได้ 2 ประเภท คือ ความผิดในตัวเอง (*Mala in se*) และความผิดตามที่มีกฎหมายกำหนด (*Mala prohibita*) โดยเซอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาไว้ 6 ประการ ยกตัวอย่างเช่น การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่มชนส่วนมากกว่า เป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่มชนส่วนมากไม่ได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น เป็นต้น

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา

เนื่องจากมนุษย์มีการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสงบสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในสังคมของมนุษย์จึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งอาจเป็นข้อตกลง จารีตประเพณี หรือกฎหมาย ในการควบคุมบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม และเมื่อใดที่บุคคลใดในสังคมกระทำการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าว บุคคลนั้นก็ย่อมสมควรที่จะได้รับโทษ ดังนั้น การกระทำความผิดกับการลงโทษย่อมเป็นสิ่งที่คู่กัน หากกฎหมายได้บัญญัติความผิดแต่ไม่กำหนดโทษไว้ ก็ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นได้ ซึ่งเป็นไปตามหลัก “*Nullum*

crimen nulla poena sine lege” และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดจะต้องก่อให้เกิดผลร้ายต่อตัวผู้กระทำความผิดด้วย²⁴

การบัญญัติกฎหมายอาญานั้น ไนเจล วอล์กเกอร์ (Nigel Walker) ศาสตราจารย์ชาวอังกฤษ ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันกฎหมายอาญาได้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขจนแยกไม่ออกว่าทำหน้าที่อะไร ซึ่งนักนิติบัญญัติที่ดีจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักที่ว่า กฎหมายอาญาต้องการที่จะทำให้บรรล่วัตถุประสงค์อย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้²⁵

1) คุ่มครองป้องกันตัวบุคคล จากการกระทำโดยเจตนาที่โหดเหี้ยมทารุณ หรือการกระทำทางเพศด้วยวิธีการอันไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ คุ่มครองบุคคลจากภัยบางอย่างที่เกิดจากการกระทำโดยไม่ได้เจตนา คุ่มครองป้องกันกลุ่มบุคคลที่อาจถูกชักจูงให้หลงผิดได้ง่าย หรือจากการถูกทำร้ายกดขี่ ขูดรีด

2) คุ่มครอง ป้องกันสภาวะจิตใจของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ ให้รอดพ้นจากความกระทบกระเทือนจากการกระทำนั้น

3) คุ่มครองป้องกันซึ่งทรัพย์สินส่วนตัวของบุคคลจากการลักขโมย นื้อ โกง หรือการทำให้เสียทรัพย์สิน และกรณีอื่นๆ

4) คุ่มครองป้องกันสาธารณชนจากความไม่สะดวกสบายต่าง ๆ รวมทั้งการใช้สภาพบังคับทางอาญาเพื่อเก็บภาษีอากร

5) เพื่อป้องกันรักษาไว้ซึ่งสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือศาสนา เป็นต้น รวมทั้งบังคับให้เกิดความเมตากรุณาที่จำเป็น เช่น การบังคับคนที่ไม่ช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในภยันตราย เป็นต้น

6) เพื่อบังคับใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้อัตุประสงค์ทั้งหลายบรรลุ เช่น การบังคับให้คนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน เป็นต้น

สำหรับโทษได้มีการให้ความหมายของคำว่า “โทษ” ไว้ในหลายความหมาย เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โทษ” หมายถึง

²⁴ ประภาดา ขอบชื่นชม. (2562). *ปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาและมาตรการในการสลายการชุมนุมตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 44.

²⁵ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2562). *ทฤษฎีอาญา ทฤษฎีโทษ และกระบวนการขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 49-50.

ความไม่ดี ความชั่ว หรือความผิด หรือผลแห่งความผิดที่ต้องได้รับ หรือผลร้าย²⁶ คำว่า “โทษ” หรือ “punishment” ในภาษาอังกฤษ หมายถึง การลงโทษ ความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวดหรือการสูญเสีย เป็นต้น²⁷ สำหรับ “โทษทางอาญา” ในทางวิชาการได้มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า คือ ผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดได้รับเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา โดยผู้ที่มีอำนาจให้ผลร้ายนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด และผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดได้รับนั้นเป็นการตอบแทนการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งการตอบแทนนี้จะมีลักษณะเป็นการตำหนิผู้กระทำนั้น²⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18²⁹ ได้บัญญัติโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ 5 สถาน ได้แก่

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน

“โทษประหารชีวิต” เป็นโทษทางอาญาที่บังคับเอาแก่ชีวิตของผู้กระทำความผิด สำหรับ “โทษจำคุก” “และ” “โทษกักขัง” เป็นโทษทางอาญาที่บังคับเอาแก่เสรีภาพในร่างกายของผู้กระทำความผิด ส่วน “โทษปรับ” และ “โทษริบทรัพย์สิน” เป็นโทษทางอาญาที่บังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด³⁰ ซึ่งโทษทางอาญาจะต้องมีลักษณะที่มีขอบเขตที่ชัดเจน โดยจะต้องมีลักษณะดังนี้³¹

- 1) โทษทางอาญาจะต้องเป็นการลงโทษแก่ผู้กระทำ เนื่องจากผู้กระทำได้กระทำความผิดตามกฎหมาย
- 2) โทษทางอาญาจะต้องมีขึ้นเพื่อเป็นไปโดยเสมอภาค จะมีขึ้นเพื่อลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะมิได้
- 3) โทษทางอาญาจะต้องบังคับใช้โดยรัฐ

²⁶ สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://dictionary.orst.go.th/>. [2566, 7 มีนาคม].

²⁷ ประภาดา ขอบชื่นชม. อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 24. หน้า 44.

²⁸ กรรณิกา ธรรมวินทร. อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 22. หน้า 25.

²⁹ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 18.

³⁰ คารารัตน์ พรหม. อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 18. หน้า 9-10.

³¹ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 19. หน้า 9-10.

4) โทษทางอาญาจะต้องเป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการบังคับเอาแก่ชีวิตร่างกาย การจำกัดเสรีภาพ หรือการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

5) ผลร้ายนั้นจะต้องเป็นไปเพื่อดำเนินการกระทำของผู้กระทำความผิด

ในการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต จะต้องตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานอย่างน้อย ดังต่อไปนี้³²

1) หลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคถือเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติอย่างอื่น เช่น เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เป็นต้น และถือเป็นหลักที่ความคุ้มครองอำนาจของรัฐมิให้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ แนวคิดทางกฎหมายของหลักความเสมอภาคในปัจจุบัน ถือว่าบุคคลย่อมมีความเสมอภาคที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหมายถึง “หลักความเสมอภาคเบื้องหน้ากฎหมาย” (Equality before the law) ที่ยอมรับสิทธิเสรีภาพอันเป็นสาระสำคัญที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งหลักความเสมอภาคในการลงโทษประกอบด้วย หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (non-discrimination) และหลักผลกระทบที่เท่าเทียมกัน (equal impact)

2) หลักความได้สัดส่วน

หลักความได้สัดส่วนมาจากแนวคิดที่ว่า ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับ โทษที่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ซึ่งหลักดังกล่าวมีลักษณะการใช้ 2 กรณี ได้แก่ (1) ความได้สัดส่วนตามลำดับ เป็นการเปรียบเทียบระหว่างโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดแต่ละกระทง การลงโทษเช่นนี้มีหลักการที่ว่า ข้อหาที่มีความรุนแรงเท่ากันย่อมได้รับโทษเท่ากัน ส่วนข้อหาที่มีความรุนแรงต่างกันก็ย่อมได้รับโทษต่างกัน โดยความรุนแรงในการลงโทษจะเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของความรุนแรงในการกระทำความผิด (2) ความได้สัดส่วนโดยหลัก เห็นว่าการลงโทษต้องจะได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดในแต่ละเรื่องไป โดยประเมินความร้ายแรงในการกระทำความผิดก่อนจากนั้นจึงนำไปเปรียบเทียบกับประเภทของโทษและอัตราที่กฎหมายกำหนดให้เหมาะสม

3) หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด หรือการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคล คือ การลงโทษทางอาญาให้เหมาะสม เพียงพอ และได้สัดส่วนกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน หรือ พิจารณาจากระดับของการกระทำความผิด และสิ่งที่จำเป็นในการให้เกิดความยุติธรรม เนื่องจากหลักการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องการแก้ไขตัวบุคคลที่กระทำความผิด ดังนั้น

³² สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 19. หน้า 14-21.

จึงจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจผู้กระทำ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดโทษในกระบวนการยุติธรรม³³ ซึ่งการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด เป็นการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลที่กระทำความผิด โดยพิจารณาจากหลักความจริงที่ว่า มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถไม่เท่าเทียมกันในการรับผิดชอบ

2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสังคม รัฐหรือฝ่ายปกครองในฐานะที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม จะต้องหาวิธีการที่จะจัดการกับผู้กระทำความผิดหรือละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ ซึ่งกฎหมายในส่วนที่เป็นบทบัญญัติของกฎหมายอาญาก็ได้มีการกำหนดความผิดและบทลงโทษไว้สำหรับผู้กระทำความผิด³⁴ การลงโทษเป็นกระบวนการที่รัฐใช้เป็นมาตรการในการควบคุมสังคม ในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขในสังคม ซึ่งการลงโทษผู้กระทำความผิดมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามยุคสมัย ในอดีตการลงโทษผู้กระทำความผิดมักจะใช้วิธีการที่ทารุณโหดร้ายป่าเถื่อนไร้มนุษยธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้แค้นผู้กระทำความผิด ปัจจุบันการลงโทษได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีมนุษยธรรมมากขึ้น โดยมุ่งเน้นการแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดนอกเหนือจากการลงโทษเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รู้สำนึกในการกระทำและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายหลังจากการพ้นโทษสำหรับรูปแบบการลงโทษ เอ็ดวิน เอ็ช ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin. H. Sutherland) และโดแนล อาร์ แครสซี่ (Donald R. Cressy) ได้จัดไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้³⁵

1) การลงโทษที่เป็นผลเสียหายทางการเงินของผู้กระทำความผิด (Financial Loss) เช่น การลงโทษปรับปรับทรัพย์สิน และการชดเชยค่าเสียหายจากอาชญากรรม

2) การลงโทษ โดยการทรมาณร่างกายของผู้กระทำความผิด (Physical Loss) เช่น การลงโทษโดยการเข็มนตี การตัดอวัยวะ

3) การลงโทษ โดยตัดออกจากหมู่คณะ (Removal from the Group) เช่น การลงโทษจำคุก การประหารชีวิต หรือ การเนรเทศ

³³ กฤตยา อารีรักษ์. (2560). *ความเหมาะสมในการนำ day fine มาใช้กับประเทศไทย*. คุษฎีนิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์มขยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 43.

³⁴ กัทรารณ ทองใหญ่. (2562). *อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 115.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 131 – 132.

4) การลงโทษแบบประจานหรือการลดฐานะทางสังคม (Social Degradation) อันเป็นผลที่ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความละอาย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือถูกตัดสิทธิบางประการ เช่น การถูกตัดสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง สิทธิในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

รูปแบบการลงโทษผู้กระทำความผิดในปัจจุบันได้รับอิทธิพลแนวคิดมาจากเรื่องของสิทธิมนุษยชนส่งผลให้รูปแบบและวิธีการลงโทษพัฒนาไปในทิศทางที่มีมนุษยธรรมมากขึ้น โดยมีความมุ่งหมายที่จะฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดให้มีสำนึก มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้หลังจากพ้นโทษ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ได้มีการกำหนดรูปแบบการลงโทษไว้คล้ายกัน สำหรับประเทศไทยได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ 5 ประเภท ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 โดยโทษที่แต่ละประเทศใช้ได้แก่³⁶

1) โทษประหารชีวิต (Capital Punishment) ปัจจุบันแต่ละประเทศที่มีการลงโทษประหารชีวิตได้พยายามที่จะหารูปแบบและวิธีการลงโทษที่มีความทารุณโหดร้ายน้อยที่สุด โดยได้คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ที่ทำให้นักโทษเสียชีวิตอย่างสงบและรวดเร็ว ซึ่งโทษประหารชีวิตในปัจจุบันมีหลายวิธี เช่น การยิงเป้า การแขวนคอ การนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า การรมด้วยแก๊สพิษ หรือการฉีดยาให้ตาย เป็นต้น

2) โทษจำคุก (Imprisonment) เป็นการใช้มาตรการควบคุมบุคคลผู้กระทำความผิดเอาไว้ในเรือนจำ หรือสถานที่ควบคุม เพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของบุคคล ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิด เป็นการแยกตัวผู้กระทำความผิดออกจากสังคม ซึ่งปัจจุบันการลงโทษจำคุกจะมุ่งเน้นที่การแก้ไขฟื้นฟู ไม่ใช่วิธีการที่รุนแรง แต่อย่างไรก็ตามการลงโทษจำคุกเป็นวิธีการที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก จึงควรใช้กับอาชญากรในคดีอุกฉกรรจ์ เพื่อเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัย แต่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้มีสันดานเป็นอาชญากร แนวคิดสมัยใหม่จึงพยายามใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุก

3) โทษกักขัง (Confinement) โทษกักขังเป็นโทษสถานเบาว่าโทษจำคุก เป็นการจำกัดเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษโดยการกักขังจะเป็นการขังไว้ที่อื่นซึ่งมิใช่เรือนจำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้แทนการจำคุกระยะสั้น นอกจากนี้โทษกักขังยังนำมาใช้แทนการลงโทษปรับ ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ปัจจุบันการกักขังใช้อัตรา 500 บาทต่อการกักขัง 1 วัน ซึ่งปัจจุบันมีผู้ที่ต้องถูกกักขังแทนค่าปรับจำนวนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจน ทำให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นต้องสูญเสียอิสรภาพโดยไม่สมควร บุคคลในครอบครัวได้รับความเดือดร้อน และเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้รัฐ

³⁶ ภัทรวรรณ ทองใหญ่, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34, หน้า 138-145.

ในการดูแลกลุ่มผู้กระทำความผิด อีกทั้งก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค ระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี กับคนที่มีฐานะยากจน กล่าวคือผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนได้รับความเดือดร้อน แต่ในทางกลับกันคนมีฐานะร่ำรวยกลับไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม กรณีบุคคลธรรมดาไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจขอศาลเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้

4) โทษปรับ (Fines) เป็นโทษที่เก่าแก่ใช้สำหรับความผิดเล็กน้อย เริ่มแรกมักจะนำมาใช้กับความผิดลหุโทษ ต่อมามีการนำมาใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการทดแทนความผิดให้แก่รัฐแทนการจำคุก โทษปรับนับเป็นโทษที่ใช้มากทางทางปฏิบัติ มักจะใช้ควบคู่ไปกับโทษจำคุก หรืออาจใช้โทษปรับอย่างเดียวก็ได้โทษปรับถือว่าเป็นโทษที่ดี โดยเฉพาะความผิดที่ได้กระทำไปด้วยความโลภ เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจะมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง นอกจากนี้โทษปรับยังช่วยให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้มีสันดานเป็นอาชญากร ไม่ต้องเข้าคุกทำให้เสียประวัติ หรือขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ รวมถึงรัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้กระทำความผิดระหว่างต้องโทษอีกด้วย

5) โทษริบทรัพย์สิน (Forfeiture of Property) เป็นโทษที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นโทษที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดอาจต้องถูกลงโทษในสถานอื่นควบคู่ไปด้วย ซึ่งโทษริบทรัพย์สินมีลักษณะแตกต่างจากโทษทางอาญาอื่นที่ลงโทษแก่ตัวของผู้กระทำความผิด แต่โทษริบทรัพย์สินเป็นโทษที่ลงแก่ทรัพย์สินเป็นสำคัญ

2.4.2 ทฤษฎีทางอาญาวิทยาในการลงโทษทางอาญา

อาญาวิทยาเป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของอาชญากรรมที่เน้นศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหอาชญากรรม รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยพัฒนาการของแนวคิดอาญาวิทยาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ยุคก่อนสมัยนิยม ยุคสมัยนิยม และยุคหลังสมัยนิยม³⁷

ยุคก่อนสมัยนิยมเป็นแนวคิดที่มีมาก่อนศตวรรษที่ 18 ยุคนี้เป็นยุคที่มนุษย์มีความเชื่อในผู้ปกครองและพระเจ้า ยุคนี้ศาสนาโรมันคาทอลิกมีอิทธิพลต่อการพิจารณาคดีของบุคคล การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความชัดเจน มีลักษณะที่คลุมเครือ มีช่องว่างในการปฏิบัติมากมายโดยเห็นว่าการผิดกรรมใดที่ขัดต่อหลักศาสนาก็จะเป็นความผิด ผู้คนยังเชื่อในเรื่องของภูตผีปีศาจ มีการใช้หลักศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาอธิบายอาชญากรรม ในการพิจารณาคดีผู้พิพากษาส่วนใหญ่เป็นพระหรือ

³⁷ ภัทรวรรณ ทองใหญ่, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34, หน้า 29-32.

บาทหลวงสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างไม่มีขอบเขต จึงทำให้เกิดความลำเอียงและความไม่เป็นธรรม ในการพิจารณาคดี ส่วนรูปแบบการลงโทษเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ป่าเถื่อนไม่เป็นธรรม ในยุคนี้ความเป็นธรรมทางกฎหมายยังไม่ปรากฏในกระบวนการยุติธรรม จึงทำให้เกิดนักคิดขึ้นเพื่อ แก้ไขปรับปรุงสภาพปัญหาดังกล่าว โดยกลุ่มนักคิดหรือสำนักคิดต่าง ๆ เกิดขึ้นราวกลางศตวรรษที่ 18 เพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้เกิดความชัดเจนเสมอภาคและเป็นธรรม

ยุคสมัยนิยมได้ก่อตัวขึ้นในศตวรรษที่ 18 ถือว่าเป็นยุคแห่งความรู้แจ้ง (Enlightenment) สืบเนื่องมาจากการประดิษฐ์คิดค้นและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้มนุษย์มีความมั่นใจ กล่าวคือ กล้าคิด กล้าแสดงออกซึ่งเหตุผล และในยุคนี้มนุษย์เริ่มนำหลักเหตุผลมาหักล้างแนวคิดหลักเทวสิทธิ์ โดยมีการเคลื่อนไหวของเหล่านักคิดและนักปรัชญาในยุโรปที่มุ่งปฏิรูปสังคมและการเมือง เพื่อที่จะได้แย่งต่อการใช้กฎหมายและการลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจรัฐ

1) สำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมหรือสำนักคลาสสิก (Classical School) มีนักคิดนักปรัชญา คือ ซีซาร์ เบคคาเรีย (Cesare Beccaria, ค.ศ. 1738-1794) ได้วางแนวปรัชญาทางอาชญาวิทยาไว้ว่า อาชญากรรมไม่ได้เกิดจากอำนาจลึกลับ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่นอกเหนือพฤติกรรมมนุษย์ แต่การที่บุคคลใดตัดสินใจประกอบอาชญากรรมขึ้นอยู่กับเจตจำนงเสรีของบุคคลนั้น โดยแท้ กล่าวคือมนุษย์เป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งการเลือกพฤติกรรมดังกล่าวเกิดจากกระบวนการคิดที่มีเหตุผล รวมถึงการชั่งน้ำหนักหรือการคิดตัดสินใจว่าจะเลือกประกอบอาชญากรรมหรือไม่ โดยมนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) เมื่อชั่งน้ำหนักดูแล้ว ถ้าหากการประกอบอาชญากรรมจะเกิดผลเสีย (pain) กับตนเองมากกว่าผลดี (gain) ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผลที่ได้รับจากการประกอบอาชญากรรมจะมีผลดีมากกว่าผลเสีย บุคคลนั้นก็พร้อมที่จะตัดสินใจในการประกอบอาชญากรรม

ซีซาร์ เบคคาเรีย ได้สร้างผลทางวิชาการที่ นั่นก็คือ “The Essay on Crime and Punishment” หรือ “เรียงความเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษ” ซึ่งมีความสำคัญต่อวงการอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม เป็นอย่างมาก โดยสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามต่อต้านและล้มเลิกวิธีการทรมานที่โหดเหี้ยม ไร้มนุษยธรรม ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขระบบกฎหมายอาญาให้มีความชัดเจนและเป็นธรรม นำไปสู่การปูพื้นฐานทางอาชญาวิทยาและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญมาจนถึงปัจจุบัน ดังนี้³⁸

1) กฎหมายจะต้องกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ชัดเจน ว่าการกระทำใดเป็นความผิดอาญาและมีการกำหนดโทษ สำหรับการกระทำผิดนั้น และจะต้องมีการประกาศให้

³⁸ ภัทรวรรณ ทองใหญ่, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34, หน้า 33.

ประชาชนทราบโดยทั่วกัน เพื่อให้บุคคลทุกคนทราบถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นความผิด และการกระทำนั้นมีโทษอย่างไรบ้าง โดยบุคคลทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ดังนั้น หากมีการกระทำผิดในลักษณะเดียวกันก็ต้องได้รับโทษเช่นเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ สติปัญญา เพราะถือว่าทุกคนมีเจตจำนงอิสระที่จะตัดสินใจและเลือกทำสิ่งที่ตนต้องการหรือได้รับ ประโยชน์สูงสุดจากการกระทำนั้น ซึ่งบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน

2) การบัญญัติกฎหมายเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ใช่ของฝ่ายตุลาการ เนื่องจากบทบาทของตุลาการก็คือการพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ และควรปฏิบัติโดยยึดข้อความลายลักษณ์อักษร ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด ไม่ควรตีความกฎหมายแต่ควรยึดถือตามถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบทกฎหมาย

3) ความร้ายแรงหรือความรุนแรงของ “อาชญากรรม” จะต้องพิจารณาจากความเสียหายหรืออันตรายที่เกิดขึ้นกับสังคมเป็นสำคัญ

4) ความหนักเบาของการลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม ที่มีผลกระทบต่อสังคม การลงโทษควรเหมาะสมกับฐานความผิด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการข่มขู่ ยับยั้ง ป้องกันมิให้บุคคลกระทำความผิด ไม่ใช่มุ่งเน้นที่การแก้แค้นทดแทน การลงโทษที่รุนแรง เกินกว่าความร้ายแรงของอาชญากรรมเป็นการไม่ยุติธรรม อีกทั้งไม่สามารถป้องกันอาชญากรรมได้อย่างแท้จริง ในทางตรงข้ามการลงโทษที่รุนแรงเกินความจำเป็นจะส่งผลให้มีคนกระทำความผิดเพิ่มขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงโทษที่จะได้รับ

5) การลงโทษต้องมีความรวดเร็วและแน่นอน และควรจะลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายอย่างจริงจัง การลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นควรทำให้เขารู้สึกสูญเสียมากกว่าได้ประโยชน์ เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นก็จะมี การลงโทษควบคู่ด้วยเสมอ ไม่ว่าโทษนั้นจะเบาเพียงใด ผู้กระทำความผิดก็ยังคงได้รับโทษ ซึ่งความแน่นอนในการลงโทษจะช่วยป้องปราม ข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิด

6) ควรยกเลิกการกล่าวหาในทางลับ การใช้วิธีทรนและทารุณกรรมต่างๆ รวมทั้งโทษประหารชีวิต

7) การป้องกันอาชญากรรมย่อมมีความสำคัญกว่าการลงโทษอาชญากร ดังนั้น กฎหมายจึงควรมีลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษร เข้าใจง่าย เป็นกลาง และเป็นธรรม มีการเผยแพร่ความรู้กฎหมายให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบว่า พฤติกรรมใดควรละเว้น พฤติกรรมใดควรปฏิบัติ

8) สนับสนุนให้มีการนำโทษจำคุกมาใช้้อย่างแพร่หลายแต่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงสภาพเรือนจำให้ถูกสุขลักษณะ และมีความมั่นคงปลอดภัย

โดยสรุป แนวคิดของซีซาร์ เบคคาเรีย มุ่งเน้นที่การลงโทษเพื่อป้องกันอาชญากรรมโดยใช้ตัวบทกฎหมายเป็นเครื่องมือ การที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย บทลงโทษจะต้องมีลักษณะที่รวดเร็วและแน่นอน ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิดนั้นๆ เพื่อให้คนเชื่อและเล็งเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำผิด (Pain) มีมากกว่า ผลประโยชน์ (Gain) คนจึงเลือกที่จะไม่กระทำผิด

เจรามี เบ็นแธม (Jeremy Bentham) นักปราชญ์ นักอาชญาวิทยา และนักสังคมศาสตร์ชาวอังกฤษ เป็นผู้ให้กำเนิดลัทธิประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ซึ่งสามารถสรุปผลงานได้ดังนี้³⁹

1) หลักประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เห็นว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลและมีการชั่งน้ำหนักในการเลือกแสวงหาความสุข (pleasure) และหลีกเลี่ยงความทุกข์ ความเจ็บปวด (pain) ดังนั้น การลงโทษการกระทำในอาชญากรรมแต่ละประเภทจำเป็นต้องมีความเจ็บปวดจากการลงโทษมากกว่าความสุข การกำหนดโทษจะต้องให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงในการกระทำผิด จึงจะสามารถส่งผลในการข่มขู่ ยับยั้ง และป้องปรามไม่ให้เกิดการทำความผิดได้

2) ผลงานสำคัญได้แก่หนังสือเรื่อง “หลักศีลธรรมเบื้องต้นกับการออกกฎหมาย” (An Introduction to the Principles of Moral and Legislation) ที่สนับสนุนแนวคิด “เจตจำนงอิสระ” ของซีซาร์ เบ็คคาเรีย

3) สนับสนุนแนวคิดที่ว่า ควรบัญญัติกฎหมายที่มีความเหมาะสมเกี่ยวกับโทษของผู้กระทำความผิด เพราะการลงโทษสามารถใช้เป็นมาตรการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันการกระทำผิดได้ โดยการข่มขู่ยับยั้งมี 2 ประเภท คือ การข่มขู่ยับยั้งเฉพาะราย เป็นการลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำ ทำให้ตัวผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดอีก และการข่มขู่ยับยั้งทั่วไป เป็นการลงโทษเพื่อข่มขู่คนทั่วไปในสังคมให้เห็นว่า มีการลงโทษจริง ทำให้เกิดความกลัวและยับยั้งชั่งใจไม่กล้าคิดที่จะกระทำความผิด

4)ต่อต้านการลงโทษประหารชีวิต และเรียกร้องให้มีการปรับปรุงเรือนจำ เพื่อให้ นักโทษได้รับสิทธิการปฏิบัติอย่างเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น⁴⁰

โดยสรุป สำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมมีแนวคิดและเน้นทางด้านอาชญากรรมมากกว่าตัวอาชญากร โดยมุ่งการศึกษาป้องกันอาชญากรรม การบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์และเมื่อมีการละเมิดกฎหมายนั้นก็จะถูกลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้ง ป้องปรามไม่ให้เกิดการทำความผิด

³⁹ ภัทรวรรณ ทองใหญ่. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 35.

⁴⁰ ภัทรวรรณ ทองใหญ่. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 36.

2) สำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม (Neo-Classical School) เกิดขึ้นประมาณต้นศตวรรษที่ 19 โดยยังคงยึดหลักเจตจำนงอิสระตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีเหตุผลและต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน แต่มีความเห็นที่แตกต่างไปจากแนวคิดของสำนักดั้งเดิม เนื่องจากสำนักดั้งเดิมได้กำหนดให้ใช้หลักเจตจำนงอิสระอย่างเคร่งครัด โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลที่กระทำผิด อันได้แก่ ผู้กระทำผิดเป็นเด็ก คนชรา คนวิกลจริต คนปัญญาอ่อนหรือคนที่กระทำผิดด้วยความจำเป็น และเห็นว่าแนวความคิดเรื่องการลงโทษผู้กระทำผิดควรมีข้อยกเว้น ก็น่าจะมีเหตุบรรเทาโทษสำหรับผู้กระทำผิดที่มีลักษณะดังกล่าว ซึ่งการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำผิดเป็นหลักเกณฑ์เดียวกันอย่างเคร่งครัดโดยผู้กระทำผิดอย่างเดียวกันจะต้องได้รับโทษเท่ากันนั้น อาจไม่เป็นธรรมและไม่เหมาะสม ดังนั้น สำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิม จึงได้นำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาคดีของศาลในปัจจุบัน 4 ประการ ดังนี้⁴¹

2.1) ให้ศาลนำพฤติการณ์แห่งคดีมาร่วม เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีและการลงโทษด้วย

2.2) ให้ศาลตระหนักถึงความจำเป็นในการนำประวัติและภูมิหลังของผู้กระทำผิดมาประกอบการพิจารณา โดยไม่จำกัดการพิจารณาเฉพาะพฤติกรรมขณะประกอบอาชญากรรมเท่านั้น

2.3) นำเสนอให้กระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะศาลยอมรับฟังคำให้การของผู้ชำนาญการในทางสาขาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะคดี เช่น แพทย์ จิตแพทย์ นิติเวชวิทยา เป็นต้น เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมของผู้กระทำผิดและเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีได้อย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น

2.4) กระตุ้นให้กระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะศาลหันมาให้ความสนใจกับบุคคลที่อาจมีความรับผิดชอบทางอาญาแตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ผู้เยาว์ คนชรา คนวิกลจริต เป็นกรณีพิเศษเพราะบุคคลเหล่านี้ย่อมไม่สามารถกำหนดเจตจำนงเสรี ได้โดยทัดเทียมบุคคลอื่น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความรู้สึกผิดชอบและเจตนาของบุคคลในขณะประกอบอาชญากรรม จึงสมควรที่กฎหมายจะให้ความปรานีและผ่อนปรนโทษ

แนวคิดยุคหลังสมัยนิยมเข้ามาเข้ามามีอิทธิพลในช่วงปลายศตวรรษที่ 1980 มองว่ากระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจในการควบคุมปราบปรามสิ่งที่ผิดไปจากที่ผู้มีอำนาจกำหนด และเห็นว่า การแก้ไขปัญหอาชญากรรมจึงควรมีการแบ่งแยกย่อยจากรัฐ ให้ท้องถิ่น

⁴¹ ภัทรวรรณ ทองใหญ่, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 34, หน้า 37.

ภาคประชาสังคม หรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเน้นการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ทางเลือกมาใช้ ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสหลัก⁴²

2.4.3 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

การลงโทษเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดได้รับผลร้ายอันเนื่องมาจากการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือกติกาของสังคม โดยรัฐเป็นผู้มีหน้าที่ให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าว ได้รับผลร้าย เพื่อเป็นการป้องกันสังคมจากผู้กระทำความผิด การลงโทษมีทั้งวัตถุประสงค์ที่เป็น การป้องกันโดยทั่วไป เช่น การประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน หรือวัตถุประสงค์ที่เป็น การป้องกันพิเศษซึ่งเป็นการนำเอาวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ เพื่อป้องกันผู้กระทำความผิดมิให้ มากระทำความผิดซ้ำอีก⁴³ โดยวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่สำคัญมี ดังนี้

1) เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน

การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนมาจากแนวคิดที่ว่า มนุษย์มีเจตจำนงเสรี (Free Will) ที่มนุษย์มีเหตุผล (Rational) และมีอิสระที่จะกระทำการใด ๆ ก็ได้ภายใต้ความเชื่อและการตัดสินใจของตนเอง เมื่อมนุษย์ได้ชั่งน้ำหนักและตัดสินใจที่จะกระทำการใดแล้วย่อมต้อง รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ดังนั้น หากฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ของสังคม ก็ย่อมสมควรได้รับการ ตำหนิหรือการลงโทษในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน (An eye for an eye, a tooth for a tooth) ซึ่งการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน เป็นการลงโทษที่ย้อนมองไปในอดีตถึงการกระทำความผิด โดยไม่ได้มองถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการลงโทษดังกล่าวจึงมี ลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ดังนี้⁴⁴

1.1) เป็นการลงโทษเพื่อทดแทนความเสียหาย คือเป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้น ทดแทนให้เหยื่อหรือผู้เสียหาย ทำให้เหยื่อหรือผู้เสียหายพอใจกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดจนเป็นการรับผิดชอบในสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป

1.2) การลงโทษต้องก่อให้เกิดความเป็นธรรม เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองบุคคล ทุกคน หรือที่กล่าวว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย ดังนั้น หากมีผู้กระทำความผิดต้อง ได้รับโทษตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ส่วนรวม

⁴² ภัทธวรรณ ทองใหญ่. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34, หน้า 42.

⁴³ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 19, หน้า 10.

⁴⁴ ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. (2564). *หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา ภายใต้โครงการสนับสนุนสารสนเทศ เพื่อการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้าฯ. หน้า 14.

1.3 การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับความผิด กล่าวคือ โทษที่ผู้กระทำความผิดควรจะได้รับต้องเท่ากันกับความเสียหายที่เขาได้กระทำลงไป

2) เพื่อการข่มขู่ยับยั้ง

การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งเป็นวัตถุประสงค์การลงโทษเพื่อสร้างประโยชน์สังคม เพราะการลงโทษใดที่สามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดไม่ให้กลับมากระทำความผิดได้อีก และยับยั้งไม่ให้ผู้อื่นเลียนแบบการกระทำความผิดได้ การลงโทษนั้นก่อนจะเกิดประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “อรรถนิยามประโยชน์”⁴⁵ ที่เห็นว่า การลงโทษเป็นสิ่งที่เลวร้ายแต่ก็มีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสังคม จึงจำเป็นต้องมีการลงโทษเพื่อประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ⁴⁶ วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง คือ เป็นการข่มขู่หรือยับยั้งเฉพาะตัวไม่ให้ผู้กระทำความผิดลงมือกระทำความผิดในฐานะเดียวกันซ้ำอีก และทำให้เกิดความหลบจำ เกรงกลัวต่อโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดขึ้นอีก ขณะเดียวกันผลของการลงโทษก็จะมีผลเป็นการข่มขู่ผู้อื่นไม่ให้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน โดยซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) ได้อธิบายลักษณะของการลงโทษที่สามารถข่มขู่และยับยั้งผู้กระทำได้จะต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ (1) การลงโทษต้องทำด้วยความรวดเร็ว (2) การลงโทษต้องมีความแน่นอน และ (3) การลงโทษต้องมีความเคร่งครัดและรุนแรง

3) เพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิด

วัตถุประสงค์การลงโทษเพื่อตัดโอกาส คือการลงโทษเพื่อทำให้ผู้นั้นหมดความสามารถในการกระทำความผิดอีก และทำให้สังคมมีความปลอดภัยจากผู้กระทำความผิด และทำให้สังคมเกิดความสงบสุข⁴⁷ เช่น การจำคุกเป็นการตัดความสามารถมิให้ผู้กระทำได้กระทำความผิดอีกภายในระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ หรือการประหารชีวิตก็เป็น การตัดความสามารถหรือตัดโอกาสมิให้ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอีกตลอดไป⁴⁸

4) เพื่อฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด

การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนมากที่สุด หากฟื้นฟูได้สำเร็จก็จะทำให้สังคมได้รับประโยชน์จากการลงโทษดังกล่าว เพราะผู้กระทำความผิดไม่หวนกลับไปกระทำความผิดอีก ซึ่งฝ่ายที่นิยมวัตถุประสงค์ข้อนี้มองว่า

⁴⁵ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 204.

⁴⁶ ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 16.

⁴⁷ ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 16-17.

⁴⁸ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 204-205.

ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร ทุกคนเปรียบเสมือนผู้ป่วยที่สามารถฟื้นฟูแก้ไขรักษาได้และสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้⁴⁹ วัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดเป็นการลงโทษเพื่อให้ผู้กระทำความผิดลดความรู้สึกที่ต่อต้านกฎหมาย และกลับมามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและเห็นดีเห็นชอบในการปฏิบัติตามกฎหมาย และยังช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข⁵⁰

โดยสรุป การลงโทษเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายอันเนื่องมาจากการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือกติกาของสังคม โดยวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้แก่ เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน เพื่อการข่มขู่ ยับยั้ง เพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดและเพื่อฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโทษจำคุก

การลงโทษจำคุก คือการใช้มาตรการในการควบคุมดูแลบุคคลไว้ในเรือนจำ หรือสถานที่ควบคุมเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของบุคคล ทำให้ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิด โดยเป็นการแยกตัวผู้กระทำความผิดออกจากสังคมภายใต้เงื่อนไขและระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งในปัจจุบันแนวทางการลงโทษและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟู โดยไม่ใช้วิธีการที่รุนแรงและทารุณโหดร้าย ซึ่งการจำคุกก็ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ก้าวหน้ามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ สภาพแวดล้อม เครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจนการปฏิบัติต่อตัวผู้กระทำความผิดมีการใช้วิธีการแก้ไข ปรับปรุงให้กลับตัวเป็นคนดีและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อีกครั้งหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการปรับปรุงพัฒนา แก้ไขการลงโทษจำคุก แต่การลงโทษจำคุกก็เป็นวิธีการที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายอย่างมาก ดังนั้น ควรใช้โทษจำคุกกับอาชญากร ในคดีอุกฉกรรจ์เพื่อเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัย แต่ไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่ไม่มีสันดานเป็นอาชญากร ซึ่งตามแนวคิดการลงโทษสมัยใหม่จึงพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกและใช้มาตรการอื่นแทนมากขึ้น⁵¹

2.5.1 ระยะเวลาที่ใช้โทษจำคุก

หากเปรียบเทียบการลงโทษ แต่ละประเภทแล้วการจำคุกน่าจะมีต้นทุนของรัฐมากที่สุด ซึ่งในกรณีที่โทษอื่นที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการยับยั้งอาชญากรรมได้แบบเดียวกันกับโทษ

⁴⁹ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 205.

⁵⁰ ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 17.

⁵¹ กัทรพรรณ ทองใหญ่. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 141.

จำคุก การลงโทษจำคุกจึงไม่น่าจะถูกนำมาใช้เพราะเป็นการลงโทษที่ไม่มีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับการลงโทษแบบอื่นๆ เมื่อพิจารณาระหว่างโทษปรับกับโทษจำคุกแล้ว พบว่า โทษจำคุกควรนำมาใช้เป็นมาตรการเสริม กรณีที่ใช้โทษปรับไม่ได้ผลเพราะโทษจำคุกสร้างต้นทุนให้รัฐมากกว่าประโยชน์ในขณะที่โทษปรับสร้างประโยชน์ให้รัฐมากกว่าต้นทุน หากการกระทำความผิดใดที่มีการใช้โทษปรับหรือการใช้โทษจำคุกที่สามารถนำไปสู่การยับยั้งอาชญากรรมได้อย่างดีที่สุด เหมือนกันศาลก็ควรจะต้องเลือกกำหนดโทษปรับเพราะการปรับมีประสิทธิภาพสูงสุด การปรับจะเป็นการลงโทษที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าการจำคุก เพราะการปรับนั้นรัฐได้ประโยชน์จากเงินค่าปรับ มีต้นทุนในการปรับน้อย ขณะที่การจำคุก สร้างต้นทุนให้สังคมสูงมากทั้งการสร้างเรือนจำ ค่าดูแลนักโทษ ค่าจ้างผู้คุม โดยรัฐไม่ได้ประโยชน์ใดเลยนอกจากการยับยั้งอาชญากรรม ดังนั้น การจำคุกควรจะนำมาใช้เป็นมาตรการสุดท้าย⁵²

สำหรับการลงโทษจำคุกควรนำมาใช้ใน 5 กรณีที่จำเป็นดังต่อไปนี้⁵³

- 1) เมื่อผู้กระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินเพียงพอสำหรับการปรับ คือไม่มีทรัพย์สินให้ปรับได้เลย ก็จะทำให้การปรับไม่มีผลใดๆ เลย ในการยับยั้งผู้กระทำความผิด ดังนั้น บุคคลประเภทนี้จึงต้องถูกลงโทษจำคุก
- 2) เมื่อผู้กระทำความผิดมีอัตราการหลบหนีจากการถูกดำเนินคดีมากขึ้น เมื่อไหร่ก็ตามที่ผู้กระทำความผิดมีโอกาสหลบหนีจากการถูกดำเนินคดีมากขึ้น ทำให้ต้องใช้การปรับ ที่ใช้ยับยั้งการกระทำความผิดต้องสูงมากด้วยเรื่อย ๆ ทำให้การปรับไม่ได้ผลจึงต้องใช้โทษจำคุกแทน
- 3) เมื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำความผิดที่ได้รับจากการกระทำความผิดมีจำนวนมากมหาศาล การปรับจึงไม่ได้ผล ดังนั้น การยับยั้งอาชญากรรมที่สร้างมูลค่าผลประโยชน์มหาศาลให้ผู้กระทำความผิด จึงต้องใช้โทษจำคุก
- 4) เมื่ออาชญากรรมมีแนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่สูงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม ซึ่งค่าปรับไม่สามารถยับยั้งอาชญากรรมได้จึงต้องใช้โทษจำคุก
- 5) เมื่อขนาดของความเสียหายต่อสังคมสูงมาก เช่น ฆาตกรรม หรืออาชญากรรมที่ร้ายแรงต่างๆ ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้น การยับยั้งอาชญากรรมโดยใช้โทษปรับจึงไม่เพียงพอ จึงต้องใช้โทษจำคุกมาแทน

⁵² ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 221-222.

⁵³ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 223-224.

2.5.2 ระยะเวลาที่ไม่ควรจำคุก

เมื่อการจำคุกสร้างต้นทุนมากกว่าประโยชน์ รัฐควรใช้การกักขังเท่าที่จำเป็น และควรเป็นมาตรการสุดท้าย เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ในสภาพที่ไม่จำเป็นต้องกักขัง รัฐจึงไม่ควรจะขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างการสอบสวน หรือระหว่างการพิจารณา เช่นเดียวกับนักโทษเด็ดขาด เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้สร้างความอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยและไม่ได้กระทบต่อความปลอดภัยสาธารณะแล้ว การกักขังจึงกลายเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะมีแต่จะสร้างต้นทุนให้กับสังคม แต่ถ้าหากผู้ต้องหาเลยจำเลยมีพฤติกรรม เช่น จะหลบหนี ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุร้ายประการอื่น รัฐจะต้องกักขังผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยไม่ให้ประกัน แต่ในทางตรงกันข้าม ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีพฤติกรรม หลบหนี หรือยุ่งเหยิงพยานหลักฐานหรือก่อเหตุร้ายประการอื่น รัฐก็ไม่จำเป็นต้องกักขังผู้ต้องหาหรือจำเลย ในระหว่างการพิจารณาคดี หรือเพราะเขาไม่มีเงินวางหลักประกัน มันจะกลายเป็นการกักขังที่ไม่จำเป็น⁵⁴

ในการจำคุก รัฐต้องพิจารณาถึงประโยชน์และต้นทุนของรัฐจากการจำคุก ดังนั้น การจำคุกที่ดีที่สุดคือการจำคุกที่รัฐได้ประโยชน์มากที่สุดและมีต้นทุนน้อยที่สุด เช่น การจำคุกนักโทษ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือความเสียหายที่นักโทษก่อขึ้นมีมากและไม่ลดลงเลย โทษจำคุกที่เหมาะสมคือจำคุกตลอดชีวิต แต่เมื่อใดก็ตามที่ความเสียหายที่นักโทษก่อขึ้นมีปริมาณน้อยลง เพราะเหตุที่อายุของนักโทษที่มากขึ้น หรือเพราะกลับตัวกลับใจเป็นคนดีระหว่างอยู่ในเรือนจำ เมื่อนั้นรัฐควรปล่อยตัวนักโทษคนนั้นไป⁵⁵

2.5.3 การใช้โทษอื่นแทนโทษจำคุก

หากไม่นับโทษประหารชีวิตโทษหลักในกฎหมายอาญาก็มีเพียงโทษจำคุกและโทษปรับ ซึ่งเราสามารถสังเกตได้ ในความผิดฐานต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ดังนั้น หากค่าปรับไม่มีประสิทธิภาพ เช่น จำนวนค่าปรับน้อยเกินไป หรือล้ำสมัยไม่สามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดได้ ก็จะเหลือโทษจำคุกอย่างเดียวที่จะลงกับผู้กระทำความผิด เนื่องจากโทษจำคุกเป็นโทษที่สร้างต้นทุนมากกว่าประโยชน์ ดังนั้น รัฐควรมีแนวทางการใช้โทษอื่นแทนการจำคุก หรือที่เรียกว่า “โทษทางเลือก” หรือ “โทษระดับกลาง” เช่นสหรัฐอเมริกามีการใช้ โทษระดับกลาง ได้แก่ การปรับ การควบคุมอย่างเข้มข้น การคืนทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด การอบรม หรือการบำบัดยาเสพติด เป็นต้น⁵⁶

⁵⁴ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 224-225.

⁵⁵ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 226.

⁵⁶ ปกป้อง ศรีสนิท. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14. หน้า 228.

2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโทษปรับ

โทษปรับเป็นโทษที่เก่าแก่ที่ใช้สำหรับความผิดเล็กน้อย เริ่มแรกโทษปรับใช้กับความผิดลหุโทษ ต่อมามีการใช้โทษปรับแทนการลงโทษจำคุกกระยะสั้น โดยมีจุดมุ่งหมายในการทดแทนความผิดให้แก่รัฐแทนโทษจำคุก เนื่องจากโทษจำคุกทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นผลเสียต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่สมควร ซึ่งโทษปรับเป็นโทษที่มีการใช้มากทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน และมักจะใช้ควบคู่กับโทษจำคุก โทษปรับถือว่าเป็นโทษที่ดีโดยเฉพาะใช้กับความผิดที่ได้กระทำไปเพราะความโลภ เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจะมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง นอกจากนี้โทษปรับยังช่วยให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่ใช่อาชญากร โดยสันดาน ต้องเสียประวัติ ไม่ต้องขาดรายได้จากการประกอบอาชีพปกติ และรัฐไม่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้กระทำความผิดเหมือนกับโทษจำคุก⁵⁷

2.6.1 ความเป็นมาของการลงโทษปรับ

สำหรับการลงโทษปรับนั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ก่อนมีโทษจำคุก ในระยะเวลาต่อมา กฎหมายก็ได้มีการกำหนดโทษปรับและยึดทรัพย์สินขึ้น ในขณะที่ผู้เสียหายไม่สามารถแก้แค้นทดแทนด้วยตนเองได้ เนื่องจากกฎหมายห้ามไม่ให้กระทำการเช่นนั้น โดยกฎหมายจะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียเงินค่าปรับหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้เสียหาย เพื่อเป็นการทดแทนการกระทำความผิด เช่น ประมวลกฎหมายสมัยพระเจ้าฮัมมูราบี (The Code of Hammurabi) กษัตริย์แห่งบาบิโลน กำหนดว่า การเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาใช้โดยมิชอบ ผู้กระทำความผิดอาจต้องถูกปรับถึง 5 เท่าของมูลค่าทรัพย์สินนั้น ต่อมาในสมัยกฎหมายเยอรมนีโบราณได้สร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับโทษปรับหลายประการ โดยได้แยกโทษปรับออกจากการใช้ค่าเสียหาย นอกจากนี้ ยังมีการนำโทษปรับมาใช้ควบคู่กับโทษจำคุกเพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษทั้งสองอย่างหรือลงโทษอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกหวาดกลัวต่อการลงโทษ ซึ่งการพัฒนาในเรื่องดังกล่าว ทำให้เห็นว่าการลงโทษปรับนั้นห่างไกลจากความมุ่งหมายของการแก้แค้นทดแทน แต่กลายเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิดให้เจ็ดหลบหวาดกลัวได้ผลดียิ่งขึ้น⁵⁸

สำหรับประเทศไทยได้มีการพัฒนาโทษปรับ โดยเริ่มแรกมีการใช้โทษปรับเป็น “สินไหมพินัย” ซึ่งหากปรับเป็น “สินไหม” ก็จะเป็นการจ่ายให้แก่ผู้เสียหาย แต่ถ้าปรับเป็น “พินัย” ก็จะจ่ายให้แก่หลวง ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงโทษปรับโดยถือว่าเป็นการชำระให้แก่รัฐ ซึ่งต้องชำระต่อ

⁵⁷ ภทวารรณ ทองใหญ่. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 34. หน้า 143-144.

⁵⁸ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 19. หน้า 21 – 22.

ศาล สำหรับคำว่า “สินไหม” ได้กลายเป็นถ้อยคำว่า “สินไหมทดแทนในทางแพ่ง” ซึ่งหากผู้เสียหายต้องการให้ชดเชยจะต้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในลักษณะละเมิด⁵⁹

เดิมในสมัยอยุธยาเริ่มมีการปรับตามศักดินา แต่ถือว่าเป็นโทษสถานเบา ต่อมากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ได้มีการนำโทษปรับมาใช้กับผู้กระทำความผิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น เมื่อได้มีการจัดทำกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ซึ่งเป็นประมวลกฎหมายอาญา ฉบับแรกของไทย มีการจัดกฎหมายให้เป็นระบบมากขึ้น และได้มีการนำโทษปรับมาใช้กับผู้กระทำความผิด โดยมีการยกเลิกการปรับตามศักดินาโดยเด็ดขาด มีการกำหนดวันชำระค่าปรับ มีการกำหนดให้มีการจำคุกแทนค่าปรับ มีการนำเอาความผิดตามหลักนานาอารยประเทศในเรื่องการปรับมาใช้มากยิ่งขึ้น ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ 6 สถาน ได้แก่

- 1) ประหารชีวิต
- 2) จำคุก
- 3) ปรับ
- 4) อยู่ในเขตอันมีกำหนด
- 5) ริบทรัพย์สิน
- 6) เรียกประกันทัณฑ์บน

ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญา ไม่ได้นิยามของคำว่า “โทษปรับ” ไว้มีแต่ในมาตรา 28 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับ ผู้นั้นจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล” กล่าวคือ “โทษปรับ” เป็นโทษซึ่งผู้ต้องคำพิพากษาจะต้องนำเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษามาชำระต่อศาล โดยลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) โทษปรับเป็นโทษที่บังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยทรัพย์สินที่จะบังคับเอานั้นต้องเป็นเงิน หากเป็นการบังคับเอาจากทรัพย์สินอื่นๆ ก็ไม่ใช่โทษปรับ

2) ค่าปรับต้องตกเป็นของแผ่นดินซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่า “ระบบความยุติธรรมโดยรัฐ” คือรัฐเข้ามาเป็นผู้เสียหายหรือรัฐเข้ามาเป็นผู้จัดการแทนผู้เสียหาย ซึ่งแนวคิดเรื่องเงินค่าปรับในคดีอาญามีความแตกต่างจากแนวคิดเรื่องเงินค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่ง ดังนี้

2.1) ค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่ง เป็นการชดเชยความเสียหายให้แก่เอกชนผู้ได้รับความเสียหาย ส่วนค่าปรับในคดีอาญาเป็นการปรับเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิด

2.2) ค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่งคู่กรณีสามารถตกลงกันได้ ส่วนค่าปรับในคดีอาญาจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

⁵⁹ คารารัตน์ พรหม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 14-15.

2.3) ค่าสินไหมทดแทนในคดีแพ่งจะบังคับให้ผู้ถูกปรับ ถูกกักขังแทนค่าปรับไม่ได้ ส่วนค่าปรับในคดีอาญาสามารถบังคับให้ผู้ถูกปรับ ถูกกักขังแทนค่าปรับได้

2.6.2 ลักษณะและรูปแบบของโทษปรับ

1) ลักษณะของโทษปรับ

โทษปรับมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้⁶⁰

1.1) โทษปรับเป็นโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยศาลจะกำหนดค่าปรับเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน หรือกำหนดค่าปรับโดยให้คำนวณจากกวัตต์แห่งความผิด หรือกำหนดค่าปรับเป็นรายวัน รายเดือน หรือรายปี กรณีการกระทำความผิดต่อเนื่อง หากเป็นการลงโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่เงินของผู้กระทำความผิดก็ไม่ถือเป็นการลงโทษปรับ

1.2) ค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดชำระต้องตกเป็นของรัฐ ซึ่งมาจากแนวคิดเรื่อง “ระบบความยุติธรรมของรัฐ” การที่รัฐเข้ามาจัดการแทนผู้เสียหาย จึงทำให้ค่าปรับถือเป็นสินไหมทดแทนที่รัฐเก็บจากผู้กระทำความผิดในฐานะที่รัฐเข้ามาเป็นผู้เสียหาย หรือเข้ามาจัดการความยุติธรรมแทนผู้เสียหาย

1.3) โทษปรับเป็นโทษที่ใช้เป็นเอกเทศ โดยไม่มีโทษสถานอื่นร่วมด้วย หรือจะใช้ร่วมกับโทษทางอาญาสถานอื่นด้วยก็ได้ ตามกฎหมายของไทยมักจะใช้โทษปรับสถานเดียวกับความผิดเล็กน้อย หรือเป็นความผิดใหม่ ๆ ที่กำหนดเป็นโทษทางอาญา เช่น ความผิดที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทุบตลาด การคุ้มครองผู้บริโภค หรือเกี่ยวกับการค้าไม่เป็นธรรม เป็นต้น เมื่อนำโทษปรับมาใช้กับความผิดใหม่ ๆ มักจะมีการกำหนดโทษปรับให้มีความรุนแรง เพราะหากลงโทษจำคุกก็จะเป็นการหนักไปจึงต้องกำหนดโทษปรับให้สูงเพื่อสาสมกับความผิด

1.4) การลงโทษปรับร่วมกับโทษสถานอื่น เช่น การลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้น ซึ่งเป็นการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้ดีกว่าการลงโทษปรับสถานเดียว

2) รูปแบบของโทษปรับ

รูปแบบของโทษปรับที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ อาจมีการกำหนดที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ สำหรับรูปแบบของการกำหนดโทษปรับเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) โทษปรับที่กำหนดเป็นอัตราขั้นสูงสุดและขั้นต่ำสุด 2) โทษปรับที่กำหนดตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดหรือตามกวัตต์แห่งการกระทำความผิด 3) โทษปรับตลอดเวลาที่กระทำความผิด 4) โทษปรับตามวันและ

⁶⁰ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 19. หน้า 22-23.

รายได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ประเทศต่าง ๆ ไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบของโทษปรับไว้ เฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่มักจะมีการกำหนดไว้มากกว่าหนึ่งรูปแบบ เพื่อให้การลงโทษปรับเกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ได้อย่างเต็มที่ ตัวอย่างรูปแบบของโทษเช่น⁶¹

2.1) โทษปรับที่กำหนดเป็นอัตราขั้นสูงสุดและขั้นต่ำสุด

โทษปรับที่กำหนดเป็นอัตราขั้นสูงสุดและขั้นต่ำสุด คือ โทษปรับที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเอาไว้เป็นจำนวนเงินที่แน่นอนตายตัว (Fixed Sum) โดยจะมีการกำหนดเพดานขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ ซึ่งอัตราโทษปรับที่ศาลลงแก่ผู้กระทำความผิดจะต้องไม่ต่ำกว่ากว่าอัตราขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดและต้องไม่เกินเพดานขั้นสูงที่กฎหมายได้กำหนดเอาไว้ด้วย โดยโทษปรับที่กำหนดเป็นอัตราขั้นสูงสุดและขั้นต่ำสุดนี้อาจจะระบุเอาไว้เป็นอัตราเดียว หรือระบุเฉพาะอัตราขั้นสูง หรือระบุเฉพาะอัตราขั้นต่ำ หรืออาจจะเป็นการระบุเอาไว้ทั้งอัตราขั้นสูงและขั้นต่ำก็ได้ โทษปรับแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจ ตามที่ศาลเห็นสมควรภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งศาลจะต้องกำหนดโทษให้ได้สัดส่วน เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย ไม่งั้นการลงโทษปรับอาจไม่มีผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย หรืออาจส่งผลเกินกว่าจุดประสงค์ของการลงโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนได้ ดังนั้น การกำหนดโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละราย จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ หรือปัจจัยเพื่อประกอบการพิจารณา กล่าวคือ การกำหนดโทษปรับต้องให้ได้สัดส่วนกับความผิด และต้องให้ได้สัดส่วนกับภาวะเศรษฐกิจและการเงินของผู้กระทำความผิด

2.2) โทษปรับตามวันและรายได้

สำหรับระบบโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) เป็นระบบที่กำหนดโทษปรับโดยคำนึงถึงความหนักเบาของการกระทำพร้อมกับการคำนวณรายได้ของผู้กระทำความผิด แนวคิดของโทษปรับโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ เริ่มต้นพัฒนาขึ้นในประเทศแถบสแกนดิเนเวียและแพร่หลายในทวีปยุโรปและลาตินอเมริกาในเวลาต่อมา โดยอยู่บนพื้นฐานของการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด และการสร้างผลกระทบอย่างเท่าเทียมกันต่อผู้กระทำความผิดในทุกระดับ โดยผู้ที่กระทำความผิดแบบเดียวกันต้องถูกลงโทษปรับ

⁶¹ กัทธพร ระดมสุทธิศาสตร์. (2556). *ปัญหาในการนำโทษปรับมาใช้บังคับในคดีสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีโทษปรับตามวันและรายได้*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 21-23.

เป็นจำนวนเงินที่ไม่ทำกันตามแต่ความเหมาะสมของฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดแต่ละคน

แนวคิดในการลงโทษปรับตามวันและรายได้ มีขั้นตอนที่สำคัญ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจำนวนวันปรับ (Amount of Day) ซึ่งจะกำหนดให้สัมพันธ์กับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและการกำหนดมูลค่าของวันปรับ (Day Income) ซึ่งจะกำหนดให้สัมพันธ์กับรายได้ต่อวันของผู้กระทำความผิด จากนั้นนำจำนวนวันปรับคูณกับมูลค่าของวันปรับ ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือจำนวนค่าปรับในแต่ละฐานความผิด (Amount of Fine) สามารถเขียนเป็นสมการ ได้ดังนี้⁶²

$$\text{ค่าปรับ} = \text{จำนวนวันปรับ} \times \text{มูลค่าของวันปรับ (รายได้สุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิด)}$$

การกำหนดมูลค่าของวันปรับให้สัมพันธ์กับรายได้สุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิดมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศที่ใช้ระบบปรับตามวันและรายได้ ซึ่งแต่ละประเทศจะมีวิธีการประเมินรายได้ของผู้กระทำความผิดที่แตกต่าง รวมถึงการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัวผู้กระทำความผิด ที่มีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งวิธีการทั้งหมดเหล่านี้ต่างมุ่งหวังให้เกิดผลกระทบที่มีความสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน

ระบบโทษปรับที่ใช้แพร่หลายในประเทศแถบยุโรปตอนเหนือ โดยปลายศตวรรษที่ 19 ศาสตราจารย์คาร์ล ทอร์ป (Carl Torp) แห่งประเทศเดนมาร์ก เสนอแนวคิดที่ว่า การลงโทษปรับไม่ได้ตอบสนองต่อทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด แต่เป็นการตอบสนองต่อทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง ซึ่งโทษปรับตามวันและรายได้ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดเริ่มใช้ในสาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1921 หลังจากนั้นประเทศแถบสแกนดิเนเวีย เช่น ราชอาณาจักรสวีเดน ราชอาณาจักรเดนมาร์ก และราชอาณาจักรนอร์เวย์ ก็เริ่มใช้ระบบโทษปรับดังกล่าว ต่อมาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีตะวันตกก็นำระบบโทษปรับโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมาปรับใช้และประสบความสำเร็จ

2.3) โทษปรับแบบหน่วยโทษ

สำหรับระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ (Penalty Unit) การปรับแบบเป็นหน่วยเป็นแนวคิดในการปรับเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาความลำสมัยของโทษปรับ ที่ทำให้ค่าปรับเพิ่มสูงขึ้นทุกปีตามสถานะทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศที่ใช้ระบบโทษปรับ แบบเป็นหน่วยโทษคือเครือรัฐออสเตรเลีย และราชอาณาจักรนิวซีแลนด์ โดยการปรับแบบนี้จะใช้วิธีระบุหน่วยโทษปรับ

⁶² สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 19. หน้า 38-39.

โดยไม่ต้องกำหนดระวางโทษปรับเป็นค่าของเงิน เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกิน 6 หน่วยโทษ สำหรับหน่วยโทษจะมากหรือน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความผิด ซึ่งจะสอดคล้องกับโทษจำคุก ถ้าหากโทษจำคุกมีอัตราโทษที่สูงหน่วยปรับก็จะสูงขึ้น แต่ถ้าโทษจำคุกมีอัตราโทษต่ำโทษปรับก็จะไม่สูง เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดโทษปรับในความผิด ฐานต่าง ๆ เป็นหน่วยแล้ว ฝ่ายบริหารก็จะออกกฎหมาย เพื่อกำหนดมูลค่าหน่วยโทษปรับได้ทุกปีโดยไม่ต้องผ่านรัฐสภา ซึ่งเป็นการที่ฝ่ายนิติบัญญัติมอบให้ฝ่ายบริหารไปกำหนดมูลค่าหน่วยปรับเอง โดยฝ่ายบริหารจะพิจารณาจากอัตราเงินเฟ้อ ดัชนีผู้บริโภค และสถานะเศรษฐกิจอื่น ๆ และประกาศให้ประชาชนทราบในทุกปี จึงทำให้ค่าปรับเปลี่ยนแปลงไปตามสถานะของเศรษฐกิจและทำให้ค่าปรับสามารถคงที่อยู่ระดับสูงพอที่จะยับยั้งอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี⁶³

เมื่อมีการกระทำความผิดศาลก็จะลงโทษผู้กระทำความผิดโดยพิจารณากำหนดค่าปรับตามสูตรได้ดังนี้⁶⁴

ค่าปรับสูงสุด = จำนวนหน่วยโทษที่กำหนดในกฎหมาย X มูลค่าของหนึ่งหน่วยโทษ

หรือ

ค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดต้องชำระ = จำนวนหน่วยโทษที่ศาลลง X มูลค่าของหนึ่งหน่วยโทษ

2.6.3 วิธีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญา

สำหรับวิธีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาของไทยจะมีอยู่ด้วยกัน 2 กรณี คือการบังคับใช้โดยศาลและการบังคับใช้โดยเจ้าพนักงาน โดยหลักแล้วศาลก็จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการลงโทษและชำระค่าปรับ แต่ในบางกรณีก็ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญา เช่น การเปรียบเทียบปรับเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบังคับใช้⁶⁵

1) การกำหนดโทษปรับโดยศาล

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 28⁶⁶ ได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับ หรือผู้กระทำความผิด จะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา แต่โทษปรับนั้นไม่ใช่เฉพาะแก่ผู้ต้องโทษ

⁶³ ปกป้อง ศรีสนิท, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 14, หน้า 243.

⁶⁴ เพชรลดา ลำลีทอง, (2556). *โทษปรับแบบหน่วย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 41.

⁶⁵ คารรัตน์ พรเข้ม, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 18, หน้า 22.

⁶⁶ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 28.

ตามคำพิพากษาเสมอไป เพราะอาจมีกรณีที่ต้องโทษปรับและถูกเปรียบเทียบปรับโดยพนักงานได้ เช่น กรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามอัตราค่าปรับอย่างสูงแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในคดีที่มีโทษสถานเดียวหรือผู้ต้องหาชำระค่าปรับแก่พนักงานสอบสวนตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 แต่อย่างไรก็ตาม ศาลเป็นผู้บังคับใช้โทษตามประมวลกฎหมายอาญาหรือพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา ซึ่งการกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการกำหนดโทษประกอบกันด้วย เช่น ลักษณะของผู้กระทำความผิด บุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด จิตใจของผู้กระทำความผิดว่ามีเจตนาหรือประมาท และสภาพแวดล้อม และยังคงคำนึงถึงลักษณะของผู้เสียหายหรือผู้ถูกทำร้ายว่าเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง ตลอดจนถึงความเสียหายของผู้เสียหายหรือผู้ถูกทำร้ายว่ามีมากน้อยประการใด หรือการพิจารณาถึงผลประโยชน์ของรัฐหรือสาธารณชน เช่น การกระทำความผิดต่อส่วนรวม การกำหนดอัตราโทษปรับอาจมีหลักเกณฑ์ที่รุนแรง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของส่วนรวม นอกจากนี้จะมีโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วยังมีโทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้กำหนดบทลงโทษปรับเป็นจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับการปรับรายวันและการปรับไม่เกินจำนวนสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนด

2) การเปรียบเทียบปรับโดยเจ้าพนักงาน⁶⁷

การโทษปรับโดยเจ้าพนักงานเป็นการบังคับใช้โทษในทางอาญาโดยฝ่ายบริหาร ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการเปรียบเทียบปรับ เพื่อให้คดีนั้นได้เสร็จสิ้นกระบวนการลงโทษในชั้นเจ้าพนักงาน ซึ่งเจ้าพนักงานและผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามกระบวนการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ครบถ้วน และต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาเนื่องจากอำนาจในการลงโทษทางอาญาเป็นอำนาจตุลาการ โดยเฉพาะสาเหตุที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับได้ เนื่องจากเป็นกรณีความผิดอาญาเล็กน้อย หากไม่มีกระบวนการเปรียบเทียบปรับ คดีทั้งหมดก็จะเข้าสู่กระบวนการในชั้นศาลทำให้เกิดภาระต่อกระบวนการยุติธรรมขึ้น โดยไม่จำเป็น การเปรียบเทียบปรับโดยเจ้าพนักงานจึงถือว่าเป็นการกั่นกรองหรือแบ่งเบาภาระให้แก่ศาล ซึ่งถือว่าการเปรียบเทียบปรับโดยเจ้าพนักงานมีประโยชน์ดังนี้

2.1) เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของศาล เจ้าหน้าที่ และ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

⁶⁷ คารารัตน์ พรแซม, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18, หน้า 23.

2.2) เป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ต้องหา หากต้องถูกดำเนินคดีในชั้นศาล และลดภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรม

2.3) เกิดประโยชน์กับทางฝ่ายปกครอง เนื่องจากการเปรียบเทียบปรับนั้นทำให้การได้ตัวของผู้ต้องหาที่กระทำความผิดมารับโทษในทางกฎหมายได้เต็มอัตราโทษโดยง่าย

2.4) การเปรียบเทียบปรับโดยเจ้าพนักงานไม่ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจเพราะต้องอาศัยความสมัครใจของผู้ต้องหาพร้อมด้วย โดยไม่ได้มีการใช้อำนาจการบังคับของฝ่ายบริหารที่จะเข้าไปใช้อำนาจหน้าที่เช่นนั้นเสียเอง ซึ่งถ้าหากผู้ต้องหาไม่ยินยอมปรับในชั้นเจ้าพนักงานก็ย่อมสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้อยู่แล้ว

โดยสรุป การลงโทษปรับมีมาตั้งแต่สมัยโบราณมีมาก่อนโทษจำคุก สำหรับประเทศไทยได้มีการนำโทษปรับมาใช้อย่างเป็นระบบในกฎหมาย ร.ศ.127 โดยโทษปรับมีลักษณะที่สำคัญได้แก่ เป็นโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดชำระต้องตกเป็นของรัฐ โทษปรับเป็นโทษที่ใช้เป็นเอกเทศ การลงโทษปรับร่วมกับโทษสถานอื่น โดยโทษปรับมี 4 รูปแบบ ได้แก่ โทษปรับที่กำหนดเป็นอัตราขั้นสูงสุดและขั้นต่ำสุด โทษปรับที่กำหนดตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดหรือตามวัตถุแห่งการกระทำความผิด โทษปรับตลอดเวลาที่กระทำความผิด และโทษปรับตามวันและรายได้ ซึ่งการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาสามารถบังคับใช้โดยศาล หรือบังคับใช้โดยเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล

ปัจจุบันการรวมกลุ่มทางสังคมและเศรษฐกิจมีการขยายตัวจากสังคมขนาดเล็กจนเป็นสังคมขนาดใหญ่ ที่มีการทำกิจกรรมทางสังคม โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้ในการรวมกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมทางธุรกิจนั้น บุคคลธรรมดาอาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินการทางธุรกิจ เนื่องจากอาจมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ด้านงบประมาณ ดังนั้น จึงมีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ จนกฎหมายรับรองสถานะของกลุ่มบุคคลดังกล่าว ที่เรียกว่า “นิติบุคคล” (Legal Person)⁶⁸

⁶⁸ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลของประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียน*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 10-11.

2.7.1 ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล

จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการได้มีการถกเถียงกันเกี่ยวกับ “สภาพนิติบุคคล” จนเกิดเป็นทฤษฎีขึ้นมา 2 ทฤษฎี คือ⁶⁹

1) ทฤษฎี Realistic Theory เห็นว่า สภาพของนิติบุคคลนั้นมีอยู่จริงในสังคม ไม่ใช่สิ่งที่สมมติขึ้นมา มีตัวตนที่แท้จริงต่างหากจากบุคคลธรรมดา โดยกฎหมายเพียงรับรองสถานะเท่านั้น ซึ่งนิติบุคคลสามารถแสดงเจตนาผ่านผู้แทนนิติบุคคล โดยถือเอาการกระทำของผู้แทนนิติบุคคลเป็นการกระทำของนิติบุคคล เสมือนว่าผู้แทนนิติบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของนิติบุคคล

2) ทฤษฎี Fiction Theory เห็นว่า นิติบุคคลนั้นไม่มีตัวตนที่แท้จริงในระบบกฎหมาย นิติบุคคลเกิดขึ้นโดยการรับรองของกฎหมาย เป็นบุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้น เพื่อให้มีสิทธิและหน้าที่เหมือนกับบุคคลธรรมดา เพียงเท่าที่กฎหมายรับรองไว้เท่านั้น

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล ดังนี้

1) Vicarious Liability

ทฤษฎี Vicarious Liability หรือที่นักนิติศาสตร์เรียกว่า “ความรับผิดชอบเพื่อการกระทำของบุคคลอื่น”⁷⁰ ซึ่งเป็นการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลโดยอาศัยการกระทำและเจตนาของตัวแทน หรือลูกจ้าง ที่ทำในนามนิติบุคคล ซึ่งตัวแทนหรือลูกจ้างได้ทำไปในทางการจ้าง ไม่ว่าจะรับมอบโดยตรงหรือโดยอ้อม และได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคล⁷¹

หลักความรับผิดชอบดังกล่าวเดิมมีอยู่เฉพาะในกฎหมายแพ่ง ไม่มีรูปแบบในกฎหมายอาญา เพราะกฎหมายอาญามีหลักการที่สำคัญ คือ “หลักความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง” กล่าวคือ บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการ หรือไม่กระทำการ สำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำหรือไม่กระทำการดังกล่าวก็ไม่ควรจะต้องถูกลงโทษ อันเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลอื่น จนกระทั่งหลักการดังกล่าวได้พัฒนามาเป็นรูปแบบความรับผิดชอบทางอาญารูปแบบหนึ่ง ซึ่งยกเว้นหลักความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง

⁶⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 10-11.

⁷⁰ ศิรณี ลิขิตวิทย์วุฒิ. (2560). *ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล : ศึกษากรณีความผิดฐานอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติโดยเปรียบเทียบเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 29.

⁷¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 18.

โดยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองมักจะเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบ นายจ้างกับลูกจ้าง หรือ
ตัวการกับตัวแทน ซึ่งนิติบุคคลได้นำหลักดังกล่าวมาใช้⁷²

2) Identification Doctrine

ทฤษฎี Identification Doctrine เป็นทฤษฎีที่ถือเอาการกระทำและเจตนาขององค์กร
นิติบุคคล ให้เป็นการกระทำและเจตนาของนิติบุคคล ซึ่งแนวคิดนี้พัฒนามาจากความรับผิดชอบในทาง
แพ่งที่เรียกว่า Alter Ego ดังนั้น นิติบุคคลจึงต้องรับผิดชอบโดยอาศัยการกระทำและเจตนาของผู้บริหาร
ระดับสูงของนิติบุคคล ซึ่งก็คือ ผู้แทนนิติบุคคล⁷³ โดยหลักการนี้ได้มีการนำมาใช้ในคดีอาญาด้วย
ในความผิดทางอาญาเป็นเรื่องที่ต้องการเจตนาเป็นองค์ประกอบของความผิดแต่นิติบุคคลเป็น
บุคคลที่ไม่มีร่างกายและจิตใจ จึงต้องถือเอาการกระทำและเจตนาของบุคคลธรรมดาเป็นการกระทำ
และเจตนาของนิติบุคคล และมีความรับผิดชอบทางอาญาโดยตรง⁷⁴

3) Aggregation Doctrine

ทฤษฎี Aggregation Doctrine หรือเรียกอีกอย่างว่า “หลักเจตนาพร้อม” เป็นทฤษฎีที่
ถือเอาการกระทำและจิตใจของกลุ่มบุคคลธรรมดา ดังนั้น เมื่อเกิดการกระทำผิดเกิดขึ้นจึง
สามารถรวมเอาการกระทำและเจตนาของบุคคลซึ่งเป็นลูกจ้างมาเป็นเงื่อนไขในการรับผิดชอบ⁷⁵
กล่าวคือ นิติบุคคลสามารถรับผิดชอบทางอาญาได้โดยผ่านการกระทำของกลุ่มบุคคล เมื่อเกิดการกระทำ
ความผิดอาญาขึ้น ถือว่าการกระทำและการรับรู้ร่วมกันของกลุ่มคนของนิติบุคคล จะถูกรวมกันเป็น
องค์ประกอบภายในของนิติบุคคลเพียงหนึ่งเดียว⁷⁶

4) Reactive Mens Rea Doctrine

ทฤษฎี Reactive Mens Rea Doctrine จะพิจารณาเมื่อมีการกระทำผิดของ
นิติบุคคล ศาลมีอำนาจสั่งให้นิติบุคคลทำการสอบสวนหาบุคคลผู้รับผิดชอบในการกระทำผิด
และนิติบุคคลจะต้องมีมาตรการในการป้องกันเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะไม่มีความผิดเกิดขึ้นได้อีก
หากนิติบุคคลนั้นไม่สามารถกระทำได้นิติบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา⁷⁷ กล่าวคือ นิติบุคคล

⁷² ศิสรณ์ ลิขิตวิทยาวุฒิ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 70. หน้า 30.

⁷³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 19.

⁷⁴ ศิสรณ์ ลิขิตวิทยาวุฒิ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 70. หน้า 31- 32.

⁷⁵ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 19.

⁷⁶ ศิสรณ์ ลิขิตวิทยาวุฒิ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 70. หน้า 33.

⁷⁷ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 20.

มีหน้าที่ต้องกำหนดมาตรการในการแก้ไข ป้องกันการกระทำผิดอย่างเหมาะสมหลังจากมีการกระทำผิดเกิดขึ้น⁷⁸

5) Corporate Mens Rea Doctrine

ทฤษฎี Corporate Mens Rea Doctrine จะพิจารณาจากนโยบายและแนวทางปฏิบัติของนิติบุคคล โดยให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลเองโดยตรง ไม่ใช่ความรับผิดชอบของบุคคลธรรมดา กล่าวคือความรับผิดชอบของนิติบุคคลย่อมเกิดขึ้นเมื่อนโยบายของนิติบุคคลส่งผลก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น⁷⁹

6) Management Failure Model

ทฤษฎี Reactive Management Failure Model จะพิจารณาจากการกระทำของผู้บริหารระดับสูงของนิติบุคคลซึ่งบริหารนิติบุคคลในลักษณะที่เป็นการละเลยต่อหน้าที่อย่างร้ายแรง โดยปราศจากความระมัดระวังที่พึงจะมีตามมาตรฐานของนิติบุคคลนั้นๆ เช่น ผู้บริหารระดับสูงบริหารงานนิติบุคคลนั้นได้ประมาทจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เป็นต้น⁸⁰

7) Specific Corporate Offence

ทฤษฎี Specific Corporate Offence เป็นทฤษฎีที่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ในกรณีที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้นิติบุคคลเป็นผู้กระทำการหรือไม่ให้กระทำการ ถ้าหากนิติบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือทำการอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมาย นิติบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบทางอาญา⁸¹

2.7.2 โทษทางอาญาของนิติบุคคล

จากแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นิติบุคคลอาจมีความผิดในทางอาญาได้ แต่ที่สำคัญก็คือจะต้องพิจารณาเรื่องโทษทางอาญาควบคู่กันไป เพราะเมื่อรัฐได้มีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลแล้ว หากมีการกำหนดโทษไม่เหมาะสม เช่น โทษที่เบาเกินไป หรือไม่อาจใช้บังคับได้ ย่อมก่อให้เกิดอันตรายขึ้นแก่สังคม ดังนั้นในเรื่องของการกำหนดโทษทางอาญาจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลแต่อย่างใด

⁷⁸ ศิสรณ์ ลิขิตวิทิตยาวุฒิ. อังแล้วเชิงอรรถที่ 70. หน้า 36 -37.

⁷⁹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อังแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 20.

⁸⁰ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อังแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 20.

⁸¹ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. อังแล้วเชิงอรรถที่ 68. หน้า 21.

1) วัตถุประสงค์ในการลงโทษ

การกำหนดโทษทางอาญาย่อมมีที่หมายปลายทาง นั่นก็คือ วัตถุประสงค์ของการลงโทษ การที่รัฐจะดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวรัฐจะต้องใช้เครื่องมือบางอย่างในการนำทางอันได้แก่ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา⁸² โดยมีทฤษฎีที่สำคัญ 4 ทฤษฎี ดังนี้⁸³

1.1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retributive theory) เป็นทฤษฎีที่มาจากแนวคิดที่เห็นว่า มนุษย์มีเจตจำนงเสรี (Free Will) มีเหตุผลและอิสระที่จะทำการใดๆ ภายใต้อำนาจเชื่อและการตัดสินใจของตนเอง และเมื่อมนุษย์ได้กระทำการใดลงไปแล้วย่อมต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ดังนั้น หากมนุษย์กระทำการไม่ดีหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมย่อมได้รับการลงโทษในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟัน (An eye for an eye, a tooth for a tooth) ดังนั้น วัตถุประสงค์ของทฤษฎีก็เพื่อแก้แค้นทดแทน ซึ่งเป็นการลงโทษที่ย้อนไปในอดีตถึงการกระทำ ความผิดแล้วจึงลงโทษ

1.2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) เป็นทฤษฎีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อข่มขู่ยับยั้งเฉพาะตัวบุคคลไม่ให้ลงมือกระทำความผิดซ้ำฐานเดียวกันอีก เพื่อให้หลบจำและเกรงกลัวโทษที่จะได้รับ และผลของการลงโทษผู้กระทำความผิดรายหนึ่งก็จะส่งผลไม่ให้ผู้อื่นกระทำความผิดด้วยเช่นกัน โดยการลงโทษจะต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ ต้องทำด้วยความรวดเร็ว ต้องมีความแน่นอน และ ต้องมีความเคร่งครัดและรุนแรง

1.3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Reformation and Rehabilitation) เป็นทฤษฎีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด เป็นการลงโทษเพื่อให้ผู้กระทำความผิดลดความรู้สึกที่ต่อต้านกฎหมายและกลับมามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความเห็นชอบในการที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย และช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตอย่างปกติสุข

1.4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสมิให้กระทำความผิด (Incapacitation) เป็นทฤษฎีที่มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เพื่อทำให้ผู้กระทำความผิดหมดโอกาสหรือหมดความสามารถที่จะกระทำความผิดได้อีกต่อไป ทำให้สังคมเกิดความปลอดภัยและเกิดความสงบสุข เช่น การลงโทษประหารชีวิต เป็นต้น

⁸² ศิครณ์ ลิขิตวิทยาวุฒิ. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 70. หน้า 44.

⁸³ ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 15.

2.7.3 รูปแบบของโทษที่จะใช้บังคับกับนิติบุคคล⁸⁴

นิติบุคคลโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นองค์กรทางธุรกิจที่ประกอบกิจการในเชิงพาณิชย์ มีผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของรัฐ โดยเฉพาะนิติบุคคลที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ยังมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและต่อสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้น หากนิติบุคคลดำเนินงานในลักษณะที่เป็นความผิดอาญา เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจย่อมส่งผลและสร้างความเสียหายแก่สังคมอย่างร้ายแรงได้มากกว่าบุคคลธรรมดา ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดโทษทางอาญาแก่นิติบุคคลขึ้น

โดยหลักแล้วนิติบุคคลเป็นบุคคลที่ไม่มีร่างกาย ไม่มีชีวิตจิตใจ เหมือนกับบุคคลธรรมดา การลงโทษต่อชีวิต ร่างกายของนิติบุคคลย่อมถูกจำกัดโดยปริยาย ดังนั้น รูปแบบการลงโทษนิติบุคคลที่สามารถนำมาใช้บังคับแก่นิติบุคคลอาจแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ

1) การลงโทษทางการเงิน (Financial Sanctions) เป็นการลงโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเงิน ในอัตราตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ เช่น รูปแบบการลงโทษปรับที่นำมาใช้กับนิติบุคคล เนื่องจากเป็นองค์กรธุรกิจที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าบุคคลธรรมดา ดังนั้น รูปแบบการปรับจะต้องมีอัตราที่สูงกว่าบุคคลธรรมดา และเพื่อให้โทษปรับสามารถนำมาใช้บังคับกับนิติบุคคลผู้กระทำความผิดอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ จึงต้องกำหนดโทษปรับให้มีผลกระทบต่อสถานะในการขาดทุนจากการกระทำความผิดนั้น อย่างไรก็ตามถ้านิติบุคคลนั้นมีทรัพย์สินจำนวนมากมหาศาล แม้ค่าปรับจะสูงเพียงใดก็ไม่อาจทำให้นิติบุคคลนั้นได้รับความกระทบกระเทือน ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการลงโทษในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ทางการเงิน

2) การลงโทษรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-Financial Sanctions) แม้นิติบุคคลจะไม่มีชีวิตและร่างกายเหมือนกับบุคคลธรรมดา โทษประหารชีวิต จำคุก หรือกักขังไม่สามารถใช้บังคับได้ตามสภาพนิติบุคคลก็ตาม แต่ก็สามารถใช้รูปแบบอื่นในการลงโทษ เช่น โทษประหารชีวิตทำให้บุคคลธรรมดาถึงแก่ความตายทำให้สิ้นสภาพบุคคลในทางกฎหมาย เมื่อพิจารณาถึงนิติบุคคลก็อาจสิ้นสภาพบุคคลได้เช่นกัน เช่น การยุบกิจการเป็นการสร้างความเสียหายอย่างถาวรให้แก่นิติบุคคล เป็นต้น

โดยสรุป การลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคลนั้นมีความเห็นของนักวิชาการที่ยังเป็นข้อถกเถียงกันเกี่ยวกับสภาพของนิติบุคคล โดยมีกลุ่มนักวิชาการ ที่สนับสนุนแนวคิดทฤษฎี Realistic Theory ที่เห็นว่า นิติบุคคลเป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริงในสังคม แยกต่างหากจากบุคคล

⁸⁴ ศิสรณ์ ลิขิตวิทย์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 70. หน้า 46-48.

ธรรมดาและสามารถรับผิดชอบในทางอาญาได้ ซึ่งตามทฤษฎีดังกล่าวนิติบุคคลก็อาจมีความผิดทางอาญาได้โดยต้องพิจารณาถึงการลงโทษทางอาญาของนิติบุคคลควบคู่ไปด้วย โดยการลงโทษนิติบุคคลมีอยู่ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ การลงโทษทางการเงิน (Financial Sanctions) เป็นการลงโทษที่บังคับเอาทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเงินในอัตราตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ และการลงโทษรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-Financial Sanctions) เช่น โทษประหารที่ใช้กับบุคคลธรรมดาสำหรับนิติบุคคลก็อาจสิ้นสภาพบุคคลได้เช่นกัน เช่น การยุบกิจการเป็นการสร้างความเสียหายอย่างถาวรให้แก่นิติบุคคลได้เช่นเดียวกัน

บทที่ 3

ศึกษามาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและ โทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตของไทยและกฎหมายต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการและรูปแบบของลงโทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการบังคับใช้โทษให้เหมาะสมกับความผิดดังกล่าวต่อไป

3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของไทย

สำหรับการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต มีกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 2) และพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และประกาศที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ¹ ได้มีการกำหนดให้รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน ซึ่งการจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด การใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ดังกล่าว นั้น จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมถึงการให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ด้วย และกำหนดให้รัฐจัดให้มีองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 5.

เพื่อรับผิดชอบและกำกับการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ โดยให้องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภครวมกันโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภครวมกันเป็น ป้องกันไม่ให้คลื่นความถี่รบกวนกัน ป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชน รวมถึงการกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำที่ผู้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่จะต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ²

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของคลื่นความถี่และวงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ จึงต้องกำหนดให้รัฐจัดตั้งองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบและกำกับการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีเครื่องมือในการดำเนินการ นั่นก็คือ “กฎหมาย” ดังนั้น ถ้าหากกฎหมายใดที่องค์กรดังกล่าวใช้หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ ก็ควรยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายนั้นเสีย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคแรก³

โดยสรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดได้ให้ความสำคัญในการรักษาสมบัติของคลื่นความถี่และการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมโดยได้กำหนดให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระในการทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งถ้าหากกฎหมายหมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ก็สมควรยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวนี้เสีย

3.1.2 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้มีการประกาศใช้ก็เนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2543 บัญญัติให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ประกอบกับพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 บังคับใช้มานาน

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 60.

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 77.

แล้วแต่ยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ ซึ่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กสทช.” จำนวน 7 คน ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านกิจการกระจายเสียง ด้านกิจการ โทรทัศน์ ด้านกิจการ โทรคมนาคม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคและการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน และด้านอื่นๆ ที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ กสทช. โดยให้เลขาธิการ กสทช. เป็นเลขานุการ กสทช.⁴

กสทช. มีอำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว⁵ ซึ่งขอยกตัวอย่างอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้แก่ อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตและการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่และเครื่องวิทยุคมนาคมในการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไขหรือค่าธรรมเนียมการอนุญาตดังกล่าว หรือพิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาต เงื่อนไขหรือค่าธรรมเนียมการอนุญาตดังกล่าว

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กสทช.” มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 57 เช่น การรับผิดชอบในการรับและการจ่ายเงินรายได้ของสำนักงาน กสทช. หรือการตรวจสอบติดตามการใช้คลื่นความถี่ หรือการปฏิบัติการณ์อื่นตามที่ กสทช. มอบหมาย เป็นต้น⁶

⁴ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 6.

⁵ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 27.

⁶ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 57.

1) คำนิยาม

สำหรับกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดคำนิยามไว้ ขอยกตัวอย่างคำนิยามที่สำคัญ ดังนี้⁷

“กิจการกระจายเสียง” หมายความว่า กิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการกระจายเสียง ซึ่งให้บริการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการ ไปยังเครื่องรับที่สามารถรับฟังการให้บริการนั้นๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการอื่นทำนองเดียวกันที่ กสทช. กำหนดให้เป็นกิจการกระจายเสียง

“กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรทัศน์ซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและฟังการให้บริการนั้นๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการอื่นทำนองเดียวกันที่ กสทช. กำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

2) การใช้คลื่นความถี่

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 41 ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้⁸ ถ้าหากมีการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 41 ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551⁹

โดยสรุปพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง นั่นก็คือ “กสทช.” และให้มีสำนักงาน กสทช. ซึ่งเป็นนิติบุคคล

⁷ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 4.

⁸ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 41.

⁹ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. มาตรา 78.

ทำหน้าที่ทางด้านการราชการในการตอบสนองต่อนโยบายของ กสทช. เพื่อกำกับการใช้คลื่นความถี่ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

3.1.3 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ก็มีเหตุผลอันเนื่องมาจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดระเบียบระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชน และสื่อชุมชนให้ป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริง และมีการใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ต่อการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

1) คำนิยาม

สำหรับคำนิยามสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่¹⁰

“กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่” หมายความว่า กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่” หมายความว่า กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

2) การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

2.1) หลักเกณฑ์การประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไว้ในมาตรา 7 ว่า “ผู้ใดประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ...” ซึ่งใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ถือเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้รับใบอนุญาตจะโอนแก่กันมิได้¹¹

¹⁰ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 4.

¹¹ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 7. มาตรา 9.

2.2) ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์จะมีทั้งในส่วนของการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่และที่ไม่ใช้คลื่นความถี่

2.2.1) ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ มี 3 ประเภท ได้แก่¹²

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ซึ่งออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อบริการสาธารณะ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1) ประเภทที่ 1 ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

1.2) ประเภทที่ 2 ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

1.3) ประเภทที่ 3 ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ต้องเป็นกระทรวง ทบวง กรม องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ที่มีไว้รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือมีความจำเป็นต้องดำเนินกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ หรือเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไร ในทางธุรกิจ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะตามลักษณะและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการใช้ประโยชน์ด้าน

¹² พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 10.

การเรียนการสอนหรือการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมตามลักษณะและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด¹³

สำหรับกิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 1 และประเภทที่ 3 จะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ เว้นแต่เป็นการหารายได้โดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 2 ให้หารายได้จากการโฆษณาได้เท่าที่เพียงพอต่อการประกอบกิจการ โดยไม่เน้นการแสวงหากำไร¹⁴

2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยจะต้องมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการชุมชนตามลักษณะที่คณะกรรมการประกาศกำหนด¹⁵ โดยผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนจะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้¹⁶

3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบกิจการเพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดอย่างน้อยแบ่งเป็น 3 ประเภท

3.1) ระดับชาติ ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ให้บริการครอบคลุมทุกภาคของประเทศ

3.2) ระดับภูมิภาค ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในกลุ่มจังหวัด

¹³ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 11.

¹⁴ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 20.

¹⁵ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 12.

¹⁶ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 21.

3.3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับท้องถิ่น ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในจังหวัด

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และต้องมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13 และมาตรา 15 ของพระราชบัญญัตินี้¹⁷ ในการประกอบกิจการทางธุรกิจให้ดำเนินการหารายได้โดยการโฆษณา การบริการธุรกิจ การจัดเก็บค่าสมาชิก หรือโดยวิธีอื่นใดได้¹⁸

สำหรับอายุใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ให้มีดังนี้¹⁹

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงให้มีอายุไม่เกิน 7 ปี

2) ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ให้มีอายุไม่เกิน 15 ปี

การกำหนดอายุของใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่คุ้มกับการลงทุน วัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการ แนวทางการพัฒนากิจการของผู้ขอรับใบอนุญาต ความต้องการของผู้บริโภค ความเสมอภาคในการแข่งขันของผู้ประกอบกิจการ รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพรายการ

2.2.2) ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ สำหรับผู้ที่ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ โดยจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 มาตรา 14 และมาตรา 15²⁰

2.3) บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในหมวด 7 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 โทษทางปกครอง เริ่มตั้งแต่มาตรา 57 ถึงมาตรา 65 และส่วนที่ 2 โทษทางอาญา เริ่มตั้งแต่มาตรา 66 ถึงมาตรา 72 สำหรับความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น บัญญัติไว้ใน มาตรา 66 ดังนี้

“มาตรา 66 ผู้ใดใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ หรือประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ หรือให้บริการนอก

¹⁷ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 13.

¹⁸ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 23.

¹⁹ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 18.

²⁰ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 25.

เนื่องจากกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน²¹

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา 66 มีการแบ่งลักษณะของการกระทำความผิดใน 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

- 1) ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ
- 2) ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ
- 3) ให้บริการนอกเหนือจากกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต

โดยสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้ทำการกล่าวถึงประเด็นลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลงโทษผู้ที่ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับ อนุญาต

โดยสรุป พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ออกตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อจัดระเบียบระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชน และสื่อ ชุมชนให้ เป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริง และมีการใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐเพื่อประโยชน์ สาธารณะและประโยชน์ต่อการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่อง ของการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และบทกำหนดโทษสำหรับผู้ ที่กระทำการฝ่าฝืน ในส่วนของประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับ อนุญาต กฎหมายได้บัญญัติโทษทางอาญาไว้ในมาตรา 66 ของพระราชบัญญัตินี้

3.1.4 พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ วิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 2) และพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 เนื่องมาจากรัฐบาลมีความมุ่งหวังให้วิทยุคมนาคมวิวัฒนาการให้เป็นไปตามกาลสมัย ซึ่งในการประกอบกิจการกระจาย เสียงและกิจการ โทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการก็ต้องมีการขออนุญาตในส่วนของอุปกรณ์ที่เป็นเครื่อง วิทยุคมนาคมที่นำมาใช้ในการประกอบกิจการดังกล่าวด้วย

²¹ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 66.

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ถ้าหากบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนโดยการ ทำ มิ ใ้ นำเข้า นำออก หรือค้าซึ่งเครื่องวิทยุคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต²² หรือกระทำการตั้งสถานีวิทยุคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต²³ จะต้องได้รับโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ²⁴ สำหรับพระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจทำการเปรียบเทียบได้²⁵

“เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้²⁶ (ปัจจุบันเป็นอำนาจของ กสทช.)

โดยสรุปพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 เป็นกฎหมายว่าด้วยการสื่อสาร มีการบัญญัติเกี่ยวกับการขออนุญาตเครื่องวิทยุคมนาคมและการตั้งสถานีวิทยุคมนาคม ซึ่งผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ จะต้องขออนุญาตเกี่ยวกับอุปกรณ์ หรือการตั้งสถานีวิทยุดังกล่าว หากฝ่าฝืนก็จะได้รับโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

3.1.5 ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

สำหรับการจัดแบ่งประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามประกาศนี้ก็เพื่อให้การกำหนดลักษณะของกิจการสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และพัฒนาการของเทคโนโลยีกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ จึงกำหนดประเภทกิจการฯ ไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้²⁷

- 1) การให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์
- 2) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์
- 3) การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์
- 4) การให้บริการแบบประยุกต์

²² พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498. มาตรา 6.

²³ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498. มาตรา 11.

²⁴ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498. มาตรา 23.

²⁵ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498. มาตรา 21.

²⁶ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498. มาตรา 4.

²⁷ ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. ข้อ 2.

ในส่วนของการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ กำหนดให้มี 2 รูปแบบ ดังนี้²⁸

- 1) การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ที่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่มี 3 ประเภท คือ
  - 1.1) บริการสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บริการสาธารณะประเภทที่ 1 2 และ 3
  - 1.2) บริการชุมชน
  - 1.3) บริการทางธุรกิจ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- 2) การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ซึ่งไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่

3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของต่างประเทศ

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในต่างประเทศ ก็จะต้องได้รับอนุญาต ถ้าหากประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะถูกลงโทษทางอาญาเหมือนกับไทย แต่มาตรการหรือรูปแบบในการบังคับใช้โทษของแต่ละประเทศมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ซึ่งในหัวข้อนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดดังกล่าวในสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน และ เครือรัฐออสเตรเลีย ดังนี้

3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของสหรัฐอเมริกา

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของสหรัฐอเมริกาก็จะต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ต้องรับโทษตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดของสหรัฐอเมริกาทำให้ประสบปัญหาหนักโทษสั้นเรื้อรัง จำ ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงมีแนวคิดในการนำระบบการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fine System) มาทดลองใช้ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

- 1) การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของสหรัฐอเมริกา
  - 1.1) หน่วยงานกำกับดูแล

กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของสหรัฐอเมริกาอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการกลางกำกับดูแลกิจการสื่อสารของสหรัฐอเมริกา หรือ Federal Communications

²⁸ ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. ข้อ 3.

Commission (FCC) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐบาลกลางที่กำกับดูแลโดยสภาองครักษ์²⁹ FCC มีภารกิจในการควบคุมการสื่อสารระหว่างรัฐและระหว่างประเทศ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม และเคเบิลทีวี ใน 50 รัฐ การบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับด้านการสื่อสารของสหรัฐอเมริกา³⁰ นอกจากนี้ FCC มีอำนาจหน้าที่ ได้แก่³¹

- 1) ออกกฎ ข้อบังคับ เพื่อควบคุมการสื่อสาร
- 2) ทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับทางด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม เพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่พัฒนาขึ้นต่อเนื่องอย่างหลากหลาย และมีความเหมาะสมกันแต่ละท้องถิ่น
- 3) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร
- 4) สนับสนุนให้มีการใช้งานคลื่นความถี่ให้มากที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 5) ส่งเสริมการแข่งขัน การสร้างนวัตกรรมและการลงทุนในการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
- 6) สร้างความเชื่อมั่นในการพัฒนาไปสู่ธุรกิจสื่อสารที่สามารถแข่งขันได้
- 7) เป็นผู้นำในการเสริมสร้างการป้องกัน โครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารของประเทศ

FCC มีคณะกรรมการ 5 คน ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีและได้รับการรับรองจากวุฒิสภา มีหน่วยงานหรือสำนักงานที่อยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการหลายสำนักที่ทำหน้าที่ในการให้บริการ เช่น สำนักงาน Media Bureau เป็นสำนักงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนา แนะนำ และดูแลกฎที่ใช้กำกับสื่อ รวมถึงสถานีวิทยุและโทรทัศน์ สำหรับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการออกอากาศของ FCC บัญญัติอยู่ใน Title 47 ของ Code of Federal Regulations (CFR) Parts 73 (การออกอากาศรวมถึง AM, FM, LPFM และ TV)³²

1.2) กฎหมายและการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

²⁹ Federal Communications Commission. (2021). *The Public and Broadcasting*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/media/radio/public-and-broadcasting#FCC>. [2023, May 19]

³⁰ Federal Communications Commission. (2021). *The FCC's Mission*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/about/overview>. [2023, May 19]

³¹ จีรพร วิทยศักดิ์พันธุ์ และคณะ. (2560). *การส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบและจัดทำความเหมาะสมของรายการในกิจการโทรทัศน์*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. หน้า 43.

³² Federal Communications Commission. (2021). *The Public and Broadcasting*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/media/radio/public-and-broadcasting#ACT>. [2023, May 21]

พระราชบัญญัติการสื่อสาร ค.ศ. 1934 หรือ Communications Act of 1934 เป็นกฎหมายของรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกาที่เป็นรากฐานสำหรับนโยบายโทรคมนาคมที่ร่วมสมัยของสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้มี Federal Communications Commission (FCC) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในกำกับกับการสื่อสารระหว่างรัฐ และต่างประเทศ ทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ สายสัญญาณ และดาวเทียม³³ พระราชบัญญัติการสื่อสาร ค.ศ. 1934 หรือ Communications Act of 1934 มีวัตถุประสงค์ เพื่อควบคุมการค้าระหว่างรัฐและระหว่างประเทศ ทางสายสัญญาณและวิทยุ เพื่อให้ประชาชนทุกคนในสหรัฐอเมริกาสามารถเข้าถึงได้เท่าที่เป็นไปได้ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ชาตินิยม หรือบริการทางโทรศัพท์และวิทยุสื่อสารที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพทั่วประเทศและทั่วโลก พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอโดยมีค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผลเพื่อประโยชน์ในการป้องกันประเทศ ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสายสัญญาณและวิทยุสื่อสาร ด้วยเหตุนี้จึงให้มีคณะกรรมการที่เรียกว่า “Federal Communications Commission” ดำเนินการและบังคับใช้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้³⁴ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ไว้โดยตรง เนื่องจากโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายของสหรัฐอเมริกา หรือ U.S Code ไว้แล้ว

สำหรับการอนุญาตหรือออกใบอนุญาต ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์นั้น FCC เป็นหน่วยที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการและออกใบอนุญาตให้ใช้คลื่น

³³ Robert Gobetz. (2022). *Communications Act of 1934 United States*. (Online). Available: <https://www.britannica.com/event/Communications-Act-of-1934>. [2023, May 20]

³⁴ Communications Act of 1934. TITLE I--GENERAL PROVISIONS Section 1.

Sec. 1. [47 U.S.C. 151] Purposes of Act, Creation of Federal Communications Commission. For the purpose of regulating interstate and foreign commerce in communication by wire and radio so as to make available, so far as possible, to all the people of the United States, without discrimination on the basis of race, color, religion, national origin, or sex, a rapid, efficient, Nationwide, and world-wide wire and radio communication service with adequate facilities at reasonable charges, for the purpose of the national defense, for the purpose of promoting safety of life and property through the use of wire and radio communication, and for the purpose of securing a more effective execution of this policy by centralizing authority heretofore granted by law to several agencies and by granting additional authority with respect to interstate and foreign commerce in wire and radio communication, there is hereby created a commission to be known as the "Federal Communications Commission," which shall be constituted as hereinafter provided, and which shall execute and enforce the provisions of this Act.

ความถี่สำหรับผู้ประกอบกิจการไม่ว่าจะเป็นผู้ที่นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ หรือผู้ที่ไม่ได้ใช้ในเชิงพาณิชย์ รวมถึงรัฐ มลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น การออกอากาศแพร่ภาพสัญญาณโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ดาวเทียม และ บริการอื่น ๆ ซึ่งการออกใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ FCC ได้ส่งเสริม การเข้าถึงการใช้คลื่นความถี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเชื่อมั่นในการใช้งานที่เป็นนวัตกรรมที่หลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมในเรื่องความปลอดภัยสาธารณะและตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน ในกรณีที่ต้องการประกอบกิจการ หรือดำเนินธุรกิจกับ FCC จะต้องลงทะเบียนผ่าน ระบบ Commission Registration System (CORES) เมื่อทำการลงทะเบียนแล้ว ก็จะได้รับหมายเลขการลงทะเบียน FCC (FRN) ซึ่งหมายเลขนี้จะใช้เพื่อระบุตัวตนในการทำธุรกรรมทั้งหมดกับ FCC

ในการยื่นขออนุญาตวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์สามารถยื่นขอผ่านระบบ ระบบจัดเก็บไฟล์วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์อิเล็กทรอนิกส์ (Broadcast Radio and Television Electronic Filing System (CDBS)) ซึ่งเป็นระบบบนอินเทอร์เน็ตของ Mass Media Bureau ที่อนุญาตให้ยื่นแบบฟอร์มการขออนุญาตวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ทางอิเล็กทรอนิกส์กับ FCC โดยประชาชนสามารถเข้าถึงไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ได้ผ่านทางลิงก์การเข้าถึงสาธารณะของ CDBS รวมทั้งเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และข้อมูลการอนุมัติ³⁵

1.3) โทษทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา

กรณีที่มีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต จะต้องได้รับโทษตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายของสหรัฐอเมริกา หรือ U.S. Code ดังนี้

1) กรณีผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องระวางโทษ**ปรับไม่เกิน 2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ** (ประมาณ 70 ล้านบาท)

โดยกฎหมายได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “วิทยุกระจายเสียงไม่ได้รับอนุญาต หรือวิทยุกระจายเสียงที่ละเมิดลิขสิทธิ์” หมายถึง การส่งสัญญาณสื่อสารบนคลื่นความถี่ระหว่าง 535 ถึง 1,705 กิโลเฮิร์ตซ์ หรือ 87.7 ถึง 108 เมกะเฮิร์ตซ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตที่ออกโดยคณะกรรมการ³⁶

³⁵ Federal Communications Commission. (2023). *Licensing*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/licensing>. [2023, May 21]

³⁶ U.S. Code. Title 47 Chapter 5 Subchapter V Section 511.

47 U.S. Code § 511 - Enhanced penalties for pirate radio broadcasting; enforcement sweeps; reporting

(a) Increased general penalty Any person who willfully and knowingly does or causes or suffers to

2) กรณีการรับสัญญาณเคเบิลทีวีซึ่งเป็นกิจการโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกา โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น หากผู้กระทำความผิดได้คักฟัง รับ หรือช่วยเหลือในการจัดวางหรือรับ บริการใด ๆ ผ่านระบบเคเบิลทีวีโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะจากผู้ให้บริการเคเบิลทีวี หรือไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ซึ่งคำว่า “จัดวางหรือรับ” ให้ความหมายรวมถึง การผลิตหรือ การจำหน่ายอุปกรณ์ เพื่อรับบริการสื่อสารใด ๆ ผ่านระบบเคเบิลทีวีโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยผู้ที่ กระทำการฝ่าฝืนจะต้องถูกระวางโทษ ปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 35,000 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากการฝ่าฝืนดังกล่าวได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือเป็นการ แสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเอง หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรกจะต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 1,750,000 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้ง ปรับ หากได้มีการกระทำ ภายหลังอีกจะต้องถูกระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 3,500,000 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁷

---

be done any pirate radio broadcasting shall be subject to a fine of not more than \$2,000,000.

(h) Definition of pirate radio broadcasting

In this section, the term “pirate radio broadcasting” means the transmission of communications on spectrum frequencies between 535 and 1705 kilohertz, inclusive, or 87.7 and 108 megahertz, inclusive, without a license issued by the Commission, but does not include unlicensed operations in compliance with part 15 of title 47, Code of Federal Regulations.

³⁷ U.S. Code. Chapter 5 Subchapter V -A Part IV Section 553.

47 U.S. Code § 553 - Unauthorized reception of cable service

(a) Unauthorized interception or receipt or assistance in intercepting or receiving service; “assist in intercepting or receiving” defined

(1) No person shall intercept or receive or assist in intercepting or receiving any communications service offered over a cable system, unless specifically authorized to do so by a cable operator or as may otherwise be specifically authorized by law.

(2) For the purpose of this section, the term “assist in intercepting or receiving” shall include the manufacture or distribution of equipment intended by the manufacturer or distributor (as the case may be) for unauthorized reception of any communications service offered over a cable system in violation of subparagraph (1).

(b) Penalties for willful violation

(1) Any person who willfully violates subsection (a)(1) shall be fined not more than \$1,000 or imprisoned for not more than 6 months, or both

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า โทษปรับทางอาญาที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ที่บัญญัติไว้ใน U.S. Code ของสหรัฐอเมริกา ยังเป็นการใช้ระบบโทษปรับแบบคงที่หรือเป็นการปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) ที่ไม่มีความยืดหยุ่น เมื่อมีการบังคับใช้โทษปรับอย่างเข้มงวดจึงทำให้เกิดปัญหานักโทษสั้นเรือนจำ แต่อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการทดลองนำระบบโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) มาใช้ในบางมลรัฐ เพื่อแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายของเรือนจำ ลดจำนวนอัตรานักโทษและสร้างความเสมอภาคที่เป็นธรรมต่อผู้ที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน

2) แนวคิดเกี่ยวกับการนำโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) มาใช้ในสหรัฐอเมริกา

2.1) ความเป็นมา

ในช่วงระยะเวลาที่สี่ทศวรรษที่ผ่านมา สหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการภายใต้นโยบายที่เข้มงวดต่ออาชญากรรม ซึ่งแนวทางดังกล่าวนำไปสู่วิกฤตการณ์เรือนจำและค่าใช้จ่ายของเรือนจำที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาค่าใช้จ่ายของเรือนจำ ในปี 2015 พบว่า นักโทษมีอัตรา 666 คน ต่อประชากร 100,000 คน การเติบโตอย่างรวดเร็วของการจำคุกนำไปสู่ค่าใช้จ่ายที่สูงสำหรับประชาชนของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้เสียภาษี ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ฝ่ายที่กำหนดนโยบายของสหรัฐอเมริกาได้มีการทบทวนนโยบายการปราบปรามอาชญากรรมที่เข้มงวด โดยได้ตระหนักว่าการลงโทษที่รุนแรงไม่สามารถตอบสนองต่อการละเมิดกฎหมายได้อย่างเหมาะสมเสมอไป เนื่องจากมีต้นทุนต่อสังคมที่สูงเกินไป และความมีประสิทธิภาพที่ยังไม่ชัดเจน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการนัดหยุดงานได้กำหนดโทษจำคุก หรือการที่มีผู้กระทำความผิดหลายคนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่ค่อนข้างเบาแต่ได้รับโทษจำคุกที่นานเกินไป ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่สมเหตุสมผลเมื่อพิจารณาถึงความร้ายแรงของอาชญากรรม และทรัพยากรที่ใช้ในการจับกุมอาชญากรเหล่านี้เข้าเรือนจำ ค่าปรับเป็นวิธีการทางเลือกหนึ่งในการลงโทษเป็นการเพิ่มวิธีการลงโทษอีกอย่างหนึ่งและเป็นการช่วยลดจำนวนประชากรในเรือนจำ³⁸

---

(2) Any person who violates subsection (a)(1) willfully and for purposes of commercial advantage or private financial gain shall be fined not more than \$50,000 or imprisoned for not more than 2 years, or both, for the first such offense and shall be fined not more than \$100,000 or imprisoned for not more than 5 years, or both, for any subsequent offense.

³⁸ Elena Kantorowicz-Reznichenko. (2018). Day Fines: Reviving the Idea and Reversing the (Costly) Punitive Trend. *American Criminal Law Review*, 55(2). pp. 333-335.

ปัจจุบันโทษปรับที่ใช้บังคับในสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติไว้ใน U.S. Code Title 18 Part 2 Chapter 227 Subchapter C § 3571 ซึ่งโทษปรับได้มีการแบ่งแยกการลงโทษระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลไว้อย่างชัดเจน³⁹ โดยกฎหมายได้กำหนดว่า จำเลยที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดอาจถูกลงโทษปรับในอัตราดังต่อไปนี้⁴⁰

- (1) ไม่เกินจำนวนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น
- (2) ไม่เกินจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับค่าปรับทางเลือกตามกำไร หรือขาดทุนภายใต้อนุมาตรา (d) ของมาตรานี้

³⁹ กฤตยา อารีรักษ์. (2560). *ความเหมาะสมในการนำ day fine มาใช้กับไทย*. คุยมูนิธิพนธ์ นิติศาสตร์คุยมูนิธิบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริดิพนมยงคัมมหาวิทยาลัยธรรกัจบัณฑิตย์. หน้า 148.

⁴⁰ U.S. Code. Section 3571.

18 U.S. Code § 3571 - Sentence of fine

(a) In General.

A defendant who has been found guilty of an offense may be sentenced to pay a fine.

(b) Fines for Individuals.—Except as provided in subsection (e) of this section, an individual who has been found guilty of an offense may be fined not more than the greatest of—

- (1) the amount specified in the law setting forth the offense;
- (2) the applicable amount under subsection (d) of this section;
- (3) for a felony, not more than \$250,000;
- (4) for a misdemeanor resulting in death, not more than \$250,000;
- (5) for a Class A misdemeanor that does not result in death, not more than \$100,000;
- (6) for a Class B or C misdemeanor that does not result in death, not more than \$5,000; or
- (7) for an infraction, not more than \$5,000.

(c) Fines for Organizations.—Except as provided in subsection (e) of this section, an organization that has been found guilty of an offense may be fined not more than the greatest of—

- (1) the amount specified in the law setting forth the offense;
- (2) the applicable amount under subsection (d) of this section;
- (3) for a felony, not more than \$500,000;
- (4) for a misdemeanor resulting in death, not more than \$500,000;
- (5) for a Class A misdemeanor that does not result in death, not more than \$200,000;
- (6) for a Class B or C misdemeanor that does not result in death, not more than \$10,000; and
- (7) for an infraction, not more than \$10,000.

(3) กรณีความผิดทางอาญา หากเป็นบุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 8,750,000 บาท) สำหรับนิติบุคคล ปรับไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 17,500,000 บาท)

(4) กรณีความผิดหลุโทษที่เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย หากเป็นบุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 8,750,000 บาท) สำหรับนิติบุคคล ปรับไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 17,500,000 บาท)

(5) กรณีความผิดหลุโทษประเภท A ที่ไม่เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย หากเป็นบุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 3,500,000 บาท) สำหรับนิติบุคคล ปรับไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 7,000,000 บาท)

(5) กรณีความผิดหลุโทษประเภท B หรือ C ที่ไม่เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย หากเป็นบุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 175,000 บาท) สำหรับนิติบุคคล ปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 350,000 บาท)

(4) กรณีความผิดกระทำละเมิด หากเป็นบุคคลธรรมดา ปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 175,000 บาท) สำหรับนิติบุคคล ปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 350,000 บาท)

การนำโทษปรับมาใช้ในสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดไว้ในชั้นก่อนพิจารณาของศาล ได้แก่การลงโทษปรับก่อนคดีขึ้นสู่ศาล และการลงโทษปรับระหว่างการพิจารณาคดีในชั้นศาล และการลงโทษปรับหลังการพิจารณาของศาล แต่อย่างไรก็ตามโทษปรับที่ใช้บังคับตามประมวลกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เป็นระบบโทษปรับแบบคงที่หรือเป็นการปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) สหรัฐอเมริกานำโทษปรับมาใช้ในช่วงแรก เนื่องจากโทษปรับเป็นโทษสถานเบาโดยค่าปรับได้ถูกกำหนดให้มีความเหมาะสมกับผู้ที่มีฐานะยากจนแต่กลับไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับผู้ที่มีฐานะร่ำรวย นอกจากนี้ การลงโทษกับผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ โดยการลงโทษกักขังแทนค่าปรับ จึงทำให้เกิดปัญหาว่า การลงโทษในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเพราะไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อสังคม จากปัญหาดังกล่าวทำให้ระบบโทษปรับแบบตายตัวไม่มีความยืดหยุ่นในการบังคับใช้จึงทำให้บางมลรัฐในสหรัฐอเมริกาได้ทดลองนำระบบปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) มาใช้⁴¹

⁴¹ กฤตยา อารีรักษ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 39. หน้า 155-159.

สำหรับระบบโทษปรับตามวันและรายได้ มีการทดลองใช้ที่ศาลอาญา Richmond ใน เกาะสเตเทน รัฐนิวยอร์ก เป็นแห่งแรก เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1988⁴² ซึ่งเป็นโครงการของ National Institute of Justice (NIJ) ที่ได้วางแผนการดำเนินโครงการในระหว่างปี 1987 ถึง 1989 ซึ่งเป็นโครงการที่เป็นการร่วมมือกันระหว่าง NIJ ศาลแห่งท้องถิ่น และ Vera Institute of Justice โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนมาร์แชลล์เยอรมันแห่งสหรัฐอเมริกา และสำนักงานรองนายกเทศมนตรีเพื่อความปลอดภัยสาธารณะแห่งนครนิวยอร์ก จากการประเมินผลการนำระบบปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) ไปใช้ในเกาะสเตเทน นักวิจัยของ NIJ ได้สรุปว่าโครงการดังกล่าวเริ่มต้นได้สำเร็จโดยผู้พิพากษาสามารถรับข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าปรับได้ทันทีทำให้การพิจารณาคดีสั้นไหลไม่หยุดชะงัก⁴³ จากการประเมินผลการดำเนินโครงการดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า ระบบโทษปรับตามวันและรายได้สามารถนำไปใช้แทนการปรับแบบคงที่ได้ทำให้รัฐได้รับจำนวนเงินที่สูงขึ้นจากผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวย และรัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น⁴⁴

2.2) หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้

การกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้ของผู้กระทำความผิดในสหรัฐอเมริกา มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้⁴⁵

1) ศาลจะกำหนดจำนวนวันปรับซึ่งพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยไม่ได้พิจารณาถึงเจตนาในการกระทำความผิด หรือวิธีการที่ใช้ในการกระทำความผิด แต่มีการนำองค์ประกอบอื่นมาใช้ประกอบในการกำหนดจำนวนวันปรับด้วย เช่น ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น

2) ศาลกำหนดรายได้สุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นรายได้ของผู้กระทำความผิดที่ได้หักค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ผู้ซึ่งต้องพึ่งพาฐานะทางการเงินของ

⁴² สมยศ วงษ์ดี. (2563). *การนำระบบโทษปรับโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมของไทย*. คุุณินิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริการกระบวนการยุติธรรม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 94.

⁴³ Laura L Winterfield and Sally T. Hillsman. (1993). *The Staten Island Day-Fine Project*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/licensing>. [2023, May 21]

⁴⁴ ดารารัตน์ พรแซม. (2562). *การบังคับใช้โทษปรับทางอาญาในความผิดลหุโทษ : กรณีปรับตามวันและรายได้*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 44.

⁴⁵ สมยศ วงษ์ดี. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 42. หน้า 95-96.

ผู้กระทำความผิด รวมถึงหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้กระทำความผิด เช่น การหักค่าใช้จ่าย กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูบุตร หรือผู้ต้องพึ่งพาฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด สองคนแรกให้ใช้อัตราลดร้อยละ 15 ต่อคน สองคนถัดไป ให้ใช้อัตราลดร้อยละ 10 ต่อคน สองคนถัดไปอีก ให้ใช้อัตราลดร้อยละ 5 ต่อคน เป็นต้น⁴⁶

3) จากนั้นศาลก็จะคำนวณค่าปรับ โดยนำจำนวนวันปรับคูณกับ รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด

สำหรับการเข้าถึงข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดนั้น กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ไม่อนุญาตให้กรมสรรพากรเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของผู้กระทำความผิด เพื่อที่จะให้ศาลนำไปใช้ในการลงโทษ นอกจากนี้กฎหมายของสหรัฐและมลรัฐยังห้ามสถาบันการเงินทำการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของบัญชี ซึ่งจากข้อจำกัดทางกฎหมายดังกล่าวทำให้ศาลสหรัฐอเมริกาเข้าถึงข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดโดยวิธีอื่น เช่น การสืบสวนจากข้อมูลประวัติทางสังคม หรือประวัติการทำงานมาใช้ในการสืบสวน หรือใช้วิธีการออกหมายเรียกพยานหลักฐาน เป็นต้น⁴⁷

3.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์

1) การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์จะต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย สาธารณรัฐฟินแลนด์มีการลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยโทษปรับเป็นการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fine System) ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (The Criminal Code of Finland)

1.1) หน่วยงานกำกับดูแล

การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของสาธารณรัฐฟินแลนด์อยู่ภายใต้การกำกับของหน่วยงานกำกับดูแลด้านการสื่อสารของฟินแลนด์ (The Finnish Communications Regulatory Authority (FICORA)) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและบริหารภายใต้กระทรวงคมนาคมและการสื่อสาร (the Ministry of Transport and Communications) มีหน้าที่กำกับดูแลด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสื่อเป็นหลัก สามารถออกหรือเพิกถอนใบอนุญาตออกอากาศชั่วคราวได้ ในส่วนอำนาจในการออกใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตฉบับจริงเป็น

⁴⁶ คารารัตน์ พรหม. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 44. หน้า 46.

⁴⁷ กฤตยา อารีรักษ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 39. หน้า 162.

อำนาจของรัฐมนตรี⁴⁸ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการจัดการสื่อสาร (Act on Communications Administration) กำหนดให้ FICORA จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุกระจายเสียง (Act on Television and Radio Operations)⁴⁹

1.2) กฎหมายและการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

สาธารณรัฐฟินแลนด์มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุกระจายเสียง (Act on Television and Radio Operations) ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กร หรือมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ให้บริการด้านเนื้อหา ภาพ และเสียง และใช้บังคับกับวิทยุกระจายเสียงที่ใช้ความถี่ที่ได้รับอนุญาตจากสาธารณรัฐฟินแลนด์หรือจากเครือข่ายกระจายเสียงที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์⁵⁰

⁴⁸ Center for Media & Communication Studies (CMCS). (2023). *FINLAND*. (Online). Available: https://media.laws-ceu-hu.translate.google.com/finland1_more.html?_x_tr_sch=http&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc. [2023, May 24]

⁴⁹ Act on Communications Administration (625/2001; amendments up to 397/2003 included). Section 2 (397/2003). Section 2 (397/2003). Duties of Finnish Communications Regulatory Authority

The Finnish Communications Regulatory Authority shall:

1) carry out the duties provided by the Communications Market Act (396/1997), Radio Act (1015/2001), Act on Postal Services (313/2001), Act on Television and Radio Operations (744/1998), Act on State Television and Radio Fund (745/1998), Act on the Protection of Privacy and Data Security in Telecommunications (565/1999), Act on Electronic Signatures (14/2003); and Domain Name Act (228/2003); and

2) carry out the duties that lie with it according to other provisions, or regulations of the Ministry of Transport and Communications.

⁵⁰ Act on Television and Radio Operations. Section 3.

Section 3 (306/2010) Scope of application

This Act applies to audiovisual content services provided by a natural person or an organization or foundation established in Finland that can be received in one or more Member States of the European Economic Area or States party to the European Convention on Transfrontier Television (Finnish Treaty Series 1994/87), hereafter the European Convention on Television, as well as in cases referred to in section 38 to the retransmission of television and radio programmes. This Act applies to radio broadcasting if a radio frequency granted by Finland or a distribution network established in Finland is used in broadcasting

สำหรับผู้ที่มิสิทธิในการออกอากาศในการประกอบกิจการ โทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงได้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุกระจายเสียง ดังนี้⁵¹

1) ใบอนุญาต (ใบอนุญาตประกอบรายการ) สำหรับ โทรทัศน์ หรือวิทยุกระจายเสียงที่ผ่านโครงข่ายสื่อสารมวลชนภาคพื้นดิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติตลาดการสื่อสาร (the Communications Market Act) ซึ่งจะต้องยื่นคำขอต่อรัฐบาล

2) ใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงที่ผ่านโครงข่ายสื่อสารมวลชนภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อก ซึ่งมีอายุไม่เกิน 3 เดือน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติตลาดการสื่อสาร (the Communications Market Act) จะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านการสื่อสารของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (FICORA) โดยหน่วยงานดังกล่าวจะออกใบอนุญาตให้ได้ก็ต่อเมื่อสามารถจัดสรรคลื่นความถี่ได้อย่างเพียงพอ และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ยื่นคำขอได้ทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้หรือพระราชบัญญัติอื่น

3) ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงที่ผ่านโครงข่ายสื่อสารมวลชนภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติตลาด

⁵¹ Act on Television and Radio Operations. Section 7.

Section 7 (394/2003) Right to television and radio broadcasting

A licence (programme licence) for television or radio broadcasting in a terrestrial mass communications network referred to in section 2 of the Communications Market Act (393/2003) shall be applied for from the Government with the exceptions referred to in subsections 2 and 3. A licence for radio broadcasting in analogue terrestrial mass communications network referred to in section 2 of the Communications Market Act that will last no longer than three months shall be applied for from the Finnish Communications Regulatory Authority. The Finnish Communications Regulatory Authority shall grant a licence, if adequate frequencies can be assigned for the operations and there is no justified reason to suspect the applicant of violating the provisions of this Act or some other Act on television and radio broadcasting. A licence for television or radio broadcasting operations in a digital terrestrial mass communications network referred to in section 2 of the Communications Market Act shall be applied for from the Finnish Communications Regulatory Authority, if

- 1) the operations do not last more than three months;
- 2) weekly operations do not last more than eight hours; or

3) operations are carried out in a digital terrestrial mass communications network that has been allocated in the utilisation plan concerning frequencies referred to in section 6 of the Act on radio frequencies and telecommunications equipment (1015/2001) to television and radio broadcasting or to services provided using DVB-H or similar standard technology

การสื่อสาร (the Communications Market Act) จะต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านการสื่อสารของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (FICORA) ในเงื่อนไขต่อไปนี้

3.1) ระยะเวลาดำเนินงานไม่เกินสามเดือน

3.2) ดำเนินงานไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3.3) ดำเนินการในโครงข่ายสื่อสารมวลชนภาคพื้นดินแบบดิจิทัลที่ได้รับการจัดสรรในแผนการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับความถี่ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยคลื่นความถี่วิทยุและอุปกรณ์โทรคมนาคม (1015/2544) ให้แก่กิจการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงหรือให้บริการโดยใช้ DVB-H หรือเทคโนโลยีมาตรฐานที่คล้ายกัน

ใบอนุญาตอาจออกให้แก่บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือมูลนิธิ ที่มีความมั่นคงและสามารถดำเนินกิจการได้เป็นปกติตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต⁵² ซึ่งใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงมีอายุไม่เกิน 10 ปี และในกรณีดังต่อไปนี้⁵³ ให้ถือว่าใบอนุญาตขาดอายุ

1) ถ้าไม่เริ่มดำเนินกิจการได้ตามปกติที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ภายใน 6 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต หรือ

2) หากการออกอากาศตามปกติ มีการหยุดออกอากาศเป็นระยะเวลาเกินกว่า 30 วัน

โดยใบอนุญาตสำหรับกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ก็อาจถูกเพิกถอนโดยผู้มีอำนาจที่ออกใบอนุญาตให้ได้⁵⁴

⁵² Act on Television and Radio Operations. Section 10

Section 10 Conditions for granting a licence

When declaring licences open for application and granting them, the licensing authority shall, taking into consideration the television broadcasting and radio broadcasting of the area in question as a whole, aim at promoting freedom of speech as well as safeguarding the diversity of the provision of programmes as well as the needs of special groups of the public. A licence may be granted to a natural person, an organization or a foundation that is solid and evidently has the capability to maintain regular operations in accordance with the licence.

⁵³ Act on Television and Radio Operations. Section 12-14.

⁵⁴ Act on Television and Radio Operations. Section 37.

Section 37 (394/2003) Revocation of a licence and suspension of operations

The licence authority may revoke a licence granted for television or radio broadcasting or order that operations referred to in section 7 b be suspended, if

1) the broadcaster, notwithstanding the measures provided in accordance with sections 36 or 36 a, severely and repeatedly acts in violation of this Act or the provisions or regulations issued thereunder; or

1.3) โทษทางอาญาที่เกี่ยวกับความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายสาธารณรัฐฟินแลนด์

กฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตของสาธารณรัฐฟินแลนด์จะมีการบัญญัติไว้ในสองส่วนที่มีการเชื่อมโยงกัน ซึ่งได้แก่'

1.3.1) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง (744/1998 รวมการแก้ไขถึง 129/2013) มาตรา 39⁵⁵ กำหนดว่า ผู้ใดประกอบกิจการกระจายเสียงโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ จะมีความผิดฐานส่งสัญญาณโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งโทษปรับจะต้องไปใช้วิธีการปรับตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์

1.3.2) ประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ เป็นกฎหมายที่ใช้กับความผิดที่เกิดขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์⁵⁶ โดยหมวด 2(a) เป็นเรื่องว่าด้วยค่าปรับ การเปลี่ยนโทษ และการเปรียบเทียบปรับ เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษปรับตามวัน

---

2) if it is no longer possible to assign a radio frequency required by the operations in question. The revocation of a licence under subsection 1 shall not as a measure establish liability of the State for compensation.

⁵⁵ Act on Television and Radio Operations. Section 39.

Section 39 Unauthorized television and radio broadcasting

Anyone who carries out television or radio broadcasting without a licence in accordance with this Act or without submitting a notification in accordance with this Act or in violation of a prohibition issued under section 36 or 37, shall be sentenced for unauthorized television or radio broadcasting to a fine or to imprisonment not exceeding six months.

⁵⁶ The Criminal Code of Finland. Chapter 1 Section 1.

Chapter 1 - Scope of application of the criminal law of Finland (626/1996)

Section 1 - Offence committed in Finland

(1) Finnish law applies to an offence committed in Finland.

(2) Application of Finnish law to an offence committed in Finland's economic zone is subject to the Act on the Economic Zone of Finland (1058/2004) and the Act on the Environmental Protection in Navigation (300/1979). (1680/2009)

และรายได้ในสาธารณรัฐฟินแลนด์ซึ่งเป็นหลักทั่วไปที่ใช้บังคับกับทุกคดี⁵⁷ รวมถึงคดี การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย ซึ่งในหมวด 2(a) ประกอบด้วย เรื่องโทษปรับ บัญญัติไว้ในมาตรา 1 ถึง มาตรา 3 ส่วนมาตรา 4 ถึงมาตรา 7 เป็นเรื่อง ของการเปลี่ยนโทษและมาตรา 8 ถึงมาตรา 11 เป็นเรื่องการสั่งให้เปรียบเทียบปรับ⁵⁸

2) แนวคิดเกี่ยวกับการใช้โทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) ของ สาธารณรัฐฟินแลนด์

2.1) ความเป็นมา

สาธารณรัฐฟินแลนด์ ได้มีการนำระบบโทษปรับตามวันและรายมาใช้ในปี ค.ศ. 1921 จึงเป็นประเทศแรกในกลุ่มนอร์ดิกที่นำการลงโทษระบบนี้เข้าสู่เรื่องการลงโทษในประมวล กฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (The Finnish Penal Code (PC)) ที่ตราขึ้นในปี ค.ศ. 1889 ซึ่งเป็นการพยายามที่จะนำระบบค่าปรับที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันของประชาชนด้วยวิธีการที่ แตกต่างออกไป ด้วยเหตุดังกล่าว ค่าปรับจึงจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับสถานะทางการเงินของผู้กระทำ ความผิด ซึ่งเป็นวิธีการปรับดีกว่าการปรับแบบเดิม นอกจากนี้การปรับตามระบบนี้ยังมี วัตถุประสงค์เพื่อให้จำนวนของค่าปรับเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเงิน หลังจากปี 1921 ได้มีการเสนอการปฏิรูปเกี่ยวกับค่าปรับจำนวนหลายครั้ง โดยจุดมุ่งหมายหลักของการปฏิรูปก็คือ เพื่อต้องการลดจำนวนผู้ที่ถูกคุมขังอันเนื่องมาจากการไม่ชำระค่าปรับ ซึ่งก็บรรลุเป้าหมายจำนวน ผู้ต้องขังลดลงเหลือไม่ถึง 1 ใน 10 จุดประสงค์ที่สำคัญของการปฏิรูปกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐ ฟินแลนด์ (ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 – 2003) ก็คือการลดจำนวนนักโทษที่ถูกคุมขัง ดังนั้น การใช้วิธีการ ลงโทษทางการเงินที่มากขึ้นจึงมีความสำคัญมากกว่า⁵⁹

สำหรับการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้ในสาธารณรัฐฟินแลนด์ จะถูก กำหนดโดยผู้มีอำนาจ ได้แก่ ศาล และพนักงานอัยการ กรณีของศาลเมื่อคดีเข้าสู่กระบวนการ พิจารณา ศาลก็จะทำการพิจารณาคดีโดยการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้ที่เหมาะสมต่อไป ในส่วนของพนักงานอัยการ ประมวลกฎหมายอาญาก็ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการสามารถกำหนด โทษปรับตามวันและรายได้โดยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล ถือเป็น การพิจารณาคดีแบบรวบรัด (summary penal fine) แต่ก็จำกัดไว้เฉพาะความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 6

⁵⁷ ภัทรพร ระดมสุทธิศาล. (2556). *ปัญหาในการนำโทษปรับมาใช้บังคับในคดีสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีโทษปรับตาม วันและรายได้*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 75.

⁵⁸ The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 1-11.

⁵⁹ Raimo Lahti. (2021). Day fine in Finland. *Helda University of Helsinki institutional repository*. pp. 24-27.

เดือนเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบถึงโทษปรับที่พนักงานอัยการกำหนด ซึ่งโทษปรับดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากศาล หากผู้กระทำความผิดไม่เห็นด้วยกับโทษปรับก็มีสิทธิร้องคัดค้านต่อศาลได้⁶⁰

2.2) หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับโทษปรับตามวันและรายได้ในสาธารณรัฐฟินแลนด์ได้บัญญัติไว้ใน The Criminal Code of Finland (ประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์) ในส่วนที่ 2(a) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ค่าปรับ การเปลี่ยนโทษ และการเปรียบเทียบปรับ ดังนี้

2.2.1) ค่าปรับ

จำนวนเงินค่าปรับตามวันและรายได้จะขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด และสถานะทางการเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด โดยความผิดในฐานเดียวกันแต่จะมีจำนวนเงินค่าปรับที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะมีขั้นตอนอยู่ 3 ขั้นตอน ดังนี้⁶¹

(1) ศาลจะพิจารณารายได้ต่อวันของผู้กระทำความผิด เพื่อใช้ในการคำนวณค่าปรับ โดยพิจารณารายได้หลังจากหักภาษีของผู้กระทำความผิดแล้ว

(2) จากนั้นศาลก็จะกำหนดวันปรับ ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ โดยให้ศาลสามารถลงโทษปรับตั้งแต่ 1 วันปรับแต่ไม่เกิน 120 วันปรับ⁶² ซึ่งศาลจะพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด

(3) นำรายได้สุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิดมาคูณกับจำนวนวันปรับที่ศาลได้พิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด ก็จะได้เป็นค่าปรับตามวันและรายได้ที่ผู้กระทำความผิดต้องชำระ⁶³

⁶⁰ กัททพร ระคมสุทธิศาล. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 57. หน้า 73-74.

⁶¹ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 42. หน้า 78-80.

⁶² The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 1.

Section 1 - Number of day fines (550/1990)

(1) A fine shall be passed as day fines, the minimum number of which is one and the maximum number is 120.

(2) Chapter 7 contains provisions on the maximum and minimum numbers for a joint punishment to a fine.

(3) For a special reason, the specific minimum or maximum number may be provided by an Act, within the limits laid down in subsection 1.

(4) A specific minimum or maximum number provided by an Act enacted before 1 June 1969 does not apply.

⁶³ The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 3(1).

ทั้งนี้ การกำหนดจำนวนค่าปรับตามวันและรายได้จะต้องสมเหตุสมผล โดยจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระค่าปรับของผู้ถูกปรับ ซึ่ง 1 ใน 60 ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนหักด้วยภาษี และค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และหักค่าใช้จ่ายค่าบริโภค พื้นฐานและผู้ต้องพึงพิงฐานะทางการเงิน ถือเป็นจำนวนเงินค่าปรับที่เหมาะสม สำหรับหลักเกณฑ์ พื้นฐานในการคำนวณรายได้รายเดือนของผู้กระทำความผิดก็คือ รายได้ในการชำระภาษี ล่าสุด หากรายได้ของผู้กระทำความผิดไม่สามารถระบุได้ ไม่มีความน่าเชื่อถือเหมือนกับข้อมูลภาษี หรือ รายได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ อาจประเมินรายได้จากข้อมูลอื่นๆ ประกอบด้วย⁶⁴

ส่วนการรวบรวมข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิด เบื้องต้นจะนำข้อมูลจากการชำระภาษีครั้งล่าสุดของผู้กระทำความผิดมาใช้ก่อน หากข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดมีความไม่น่าเชื่อถือ หรือข้อมูลรายได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ก็อาจทำการประเมินรายได้จากข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ ประกอบ⁶⁵ กรณีที่ผู้กระทำความผิดถูกปรับและไม่สามารถชำระค่าปรับได้ก็จะถูกลงโทษจำคุกแทนค่าปรับ⁶⁶ โดยมีการกำหนดอัตราโทษปรับที่ค้างชำระ 3 วัน

Section 3 - Total amount of the fine (550/1999)

(1) The total amount of the fine is equal to the number of day fines times the amount of a day fine.

⁶⁴ The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 2(1)-(3).

Section 2 - Amount of a day fine (808/2007)

(1) The amount of a day fine shall be set so that it is reasonable in view of the solvency of the person fined.

(2) One sixtieth of the average monthly income of the person fined, less the taxes and fees defined by a Decree and a fixed deduction for basic consumption, is deemed to be a reasonable amount of a day fine. The maintenance liability of the person fined may decrease the day fine.

(3) The primary basis for the calculation of the monthly income is the income of the person fined as indicated in the most recent taxation. If the income of the person fined cannot be reliably ascertained from the tax records or it has essentially changed since the most recent taxation, it may be assessed also on the basis of other information.

⁶⁵ The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 2(3).

Section 2 - Amount of a day fine (808/2007)

(3) The primary basis for the calculation of the monthly income is the income of the person fined as indicated in the most recent taxation. If the income of the person fined cannot be reliably ascertained from the tax records or it has essentially changed since the most recent taxation, it may be assessed also on the basis of other information.

⁶⁶ The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 4.

เท่ากับโทษจำคุก 1 วัน หากจำนวนค่าปรับไม่สามารถหาร 3 ได้ส่วนที่เหลือจะไม่ถูกแปลงเป็นโทษจำคุก หากมีการชำระเพียงบางส่วนก็ถือว่าค่าปรับนั้นยังไม่ได้รับการชำระ⁶⁷

3.2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดนจะต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะต้องรับโทษตามกฎหมาย ราชอาณาจักรสวีเดนมีการลงโทษปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fine System) ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเหมือนกับ สาธารณรัฐฟินแลนด์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน

1.1) หน่วยงานกำกับดูแล

การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดนอยู่ภายใต้การกำกับของ The Swedish Press and Broadcasting Authority (SPBA) (หน่วยงานด้านสื่อและกระจายเสียงแห่งราชอาณาจักรสวีเดน) เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงวัฒนธรรม (the Ministry of Culture) มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม การลงทะเบียน การกำกับดูแลการออกอากาศทางโทรทัศน์⁶⁸ SPBA ทำงานเพื่อส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและความหลากหลายในตลาดการสื่อสาร ซึ่งมีการรับฟังเสียงที่หลากหลายจากผู้บริโภค และให้

Section 4 - Passing a conversion sentence (578/2008)

A person who has been sentenced to a fine and from whom the collection of the fine has failed, shall be ordered to imprisonment in lieu of the unpaid fine. A conversion sentence shall be passed for an unpaid threat of a fine, the collection of which has failed, if the court has imposed it in order to ensure the conduct of court proceedings or pursuant to the Enforcement Code (705/2007). Any other threat of fine may not be converted into imprisonment.

⁶⁷ The Criminal Code of Finland. Chapter 2(a) Section 5(1).

Section 5 - Duration of the conversion sentence (983/2005)

(1) A conversion sentence for a fine is imposed so that three unpaid day fines correspond to imprisonment for one day. If the number of day fines to be converted is not divisible by three, the remainder shall be left unconverted. If only a part of a day fine has been paid, the day fine shall be deemed unpaid.

⁶⁸ Government Offices Sweden. (2023). *The Swedish Press and Broadcasting Authority*. (Online). Available: <https://www.government.se/government-agencies/swedish-broadcasting-authority/>. [2023, June 3]

ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงวิทยุ โทรทัศน์ และการเข้าถึงข่าวสารที่หลากหลาย SPBA มีหน้าที่หรือภารกิจเกี่ยวกับวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารมวลชน โดยมีภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้⁶⁹

(1) การพิจารณาอนุญาตและการขึ้นทะเบียนวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

(2) การตรวจสอบสื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ

(3) การกระจายเงินอุดหนุนให้แก่สื่อด้านข่าวสาร

(4) ติดตามและวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ

The Swedish Press and Broadcasting Authority (SPBA) เป็นองค์กรที่ค่อนข้างเล็ก โดยมีหน่วยงานภายในอยู่ 4 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยแอปพลิเคชัน (Applications Unit) หน่วยงานกำกับกร (Supervision Unit) หน่วยงานธุรการ (Administration Unit) และหน่วยงานสื่อสารและวิเคราะห์ Communication and Analysis Unit นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการอีก 2 ชุด ได้แก่ the Swedish Broadcasting Commission (GRN) และ the Media Subsidies Council (MSN) คณะกรรมการทั้งสองเป็นองค์กรอิสระสามารถตัดสินใจภายในอำนาจหน้าที่ โดยสมาชิกได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล โดยหน่วยงานแอปพลิเคชันจะมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและประเด็นที่เกี่ยวกับใบอนุญาตการแพร่ภาพ การสนับสนุนสื่อ และใบอนุญาตการเผยแพร่เว็บไซต์ ส่วนหน่วยงานกำกับดูแลจะจัดการกับปัญหาและกำกับดูแลผู้ออกอากาศ รวมถึงการจัดการกับข้อร้องเรียนจากสาธารณะซึ่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงแห่งราชอาณาจักรสวีเดน (the Swedish Broadcasting Commission (GRN)) จะเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจ⁷⁰

1.2) กฎหมายและการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ กฎหมาย The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696) (พระราชบัญญัติวิทยุและโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน) กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์จะต้องได้รับอนุญาต ดังนี้

1.2.1) การแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หากการแพร่ภาพนั้นได้ใช้ความถี่ 87.5 – 108 เมกะเฮิร์ตซ์ 174-240 เมกะเฮิร์ตซ์ หรือ 470-790 เมกะเฮิร์ตซ์⁷¹ โดยใบอนุญาตในการออกอากาศโทรทัศน์ ที่ได้รับการสนับสนุนจาก

⁶⁹ The Swedish Press and Broadcasting Authority. (2023). *What we do*. (Online). Available: https://www-mprt-se.translate.google.com/en/about-us/what-we-do/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc. [2023, June 3]

⁷⁰ The Swedish Press and Broadcasting Authority. (2023). *What we do*. (Online). Available: https://www-mprt-se.translate.google.com/en/about-us/what-we-do/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc. [2023, June 3]

⁷¹ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 4 Section 2.

ค่าบริการสาธารณะตามกฎหมาย the Swedish Act on the Financing of Public Service Radio and Television หรือ กฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดน ว่าด้วยการจัดหาเงินกองทุนของวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะ รัฐบาลจะเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้ สำหรับกรณีอื่นใบอนุญาตจะได้รับจากหน่วยงานด้านสื่อและกระจายเสียงของราชอาณาจักรสวีเดน⁷² ใบอนุญาตให้แพร่ภาพโทรทัศน์ที่ออกโดยรัฐบาลให้มีอายุ 8 ปี ส่วนใบอนุญาตให้แพร่ภาพออกอากาศที่ได้รับจากหน่วยงานสื่อและกระจายเสียงของราชอาณาจักรสวีเดนให้มีอายุ 6 ปี หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหน่วยงานอาจพิจารณาอายุของใบอนุญาตให้สั้นลงได้⁷³

1.2.2) วิทยุกระจายเสียงที่ใช้คลื่นความถี่วิทยุจะต้องได้รับใบอนุญาต ถ้าหาก⁷⁴

(1) การออกอากาศด้วยความถี่ 30 เมกะเฮิร์ตซ์ ซึ่งตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับราชอาณาจักรสวีเดน กำหนดไว้สำหรับการออกอากาศทางวิทยุ

(2) การออกอากาศที่ความถี่ 87.5 – 108 เมกะเฮิร์ตซ์ 174-240 เมกะเฮิร์ตซ์ หรือ 470-790 เมกะเฮิร์ตซ์

โดยใบอนุญาตในการออกอากาศโทรทัศน์ ที่ได้รับการสนับสนุนจาก
ค่าบริการสาธารณะตามกฎหมาย the Swedish Act on the Financing of Public Service Radio and

When a licence is required

Section 2 The broadcast of television and searchable teletext using radio waves requires a licence pursuant to this Act if the broadcast uses the frequencies 87.5–108 megahertz, 174–240 megahertz or 470–790 megahertz.

⁷² The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 4 Section 3.

Who grants licences

Section 3 The Government grants licences to broadcast television and searchable teletext if the broadcasting operation is financed by the public service fee pursuant to the Swedish Act on the Financing of Public Service Radio and Television (2018:1893). In all other cases, licences are granted by the Swedish Press and Broadcasting Authority. Act (2018:1895)

⁷³ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 4 Section 12.

Validity period of licences

Section 12 A licence to broadcast television and searchable teletext granted by the Government shall be valid for eight years. A licence to broadcast television or searchable teletext granted by the Swedish Press and Broadcasting Authority is valid for six years. Where special reasons exist, the Authority may decide that a licence should be valid for a shorter period. The conditions to which a licence is subject may have a shorter period of validity than the licence itself. Act (2018:1895).

⁷⁴ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 10 Section 11.

Television หรือ กฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดน ว่าด้วยการจัดหาเงินกองทุนของวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะรัฐบาลจะเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้ และหน่วยงานด้านสื่อและกระจายเสียงของราชอาณาจักรสวีเดน อาจออกใบอนุญาตออกอากาศวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ใช่วิทยุชุมชนหรือวิทยุกระจายเสียงเชิงพาณิชย์ในลักษณะชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์ได้⁷⁵ โดยใบอนุญาตวิทยุที่รัฐบาลออกให้ให้มีอายุ 8 ปี ส่วนใบอนุญาตที่หน่วยงานราชการออกใช้ให้ใช้ระยะเวลาตามที่หน่วยงานราชการกำหนด⁷⁶ กรณีใบอนุญาตให้ออกอากาศวิทยุชุมชน⁷⁷ และใบอนุญาตให้ออกอากาศวิทยุเชิงพาณิชย์ หน่วยงานด้านสื่อและกระจายเสียงของราชอาณาจักรสวีเดนเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้⁷⁸

1.3) โทษทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายราชอาณาจักรสวีเดน

---

⁷⁵ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 11 Section 1.

Who grants licences

Section 1 Licences to broadcast radio are granted by the Government if the broadcasting operation is financed by the public service fee pursuant to the Swedish Act on the Financing of Public Service Radio and Television (2018:1893). The Government also grants licences for international radio broadcasts from Sweden

⁷⁶ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 11 Section 4.

Validity period of licences

Section 4 A licence granted by the Government to broadcast radio shall be valid for eight years if the broadcasting operation is financed by the public service fee pursuant to the Swedish Act on the Financing of Public Service Radio and Television (2018:1893). A licence granted by the Government to broadcast radio in cases other than those described in the first paragraph shall be valid for a period determined by the Government. Act (2018:1895).

⁷⁷ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 12 Section 1.

Who grants licences

Section 1 The Swedish Press and Broadcasting Authority grants licences to broadcast community radio. Act (2015:808).

⁷⁸ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 13 Section 1.

Who grants licences

Section 1 A licence to broadcast commercial radio is granted by the Swedish Press and Broadcasting Authority. Act (2015:808).

ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดโดยทำการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต จะต้องรับโทษตามกฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดนซึ่งมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ การบังคับใช้โทษปรับได้มีการบัญญัติไว้เป็นสองส่วนที่เชื่อมโยงกัน 'ได้แก่'

1.3.1) ในส่วนแรก กฎหมาย The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696) (พระราชบัญญัติวิทยุและโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน) ซึ่งกำหนดว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ออกอากาศรายการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษ **ปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน**⁷⁹ โดยในส่วนของโทษปรับจะต้องไปใช้วิธีการปรับตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน (The Swedish Criminal Code)

1.3.2) ในส่วนที่สองเป็นส่วนที่ประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดนได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องว่าด้วยโทษปรับไว้ในหมวด 25 (The Swedish Criminal Code Chapter 25) ซึ่งมีอยู่ 9 มาตรา ถือเป็นบทบัญญัติทั่วไปและใช้บังคับกับคดีอาญาทุกประเภทที่มีการลงโทษปรับตามวันและรายได้⁸⁰ รวมถึงคดีเกี่ยวกับการออกอากาศรายการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติวิทยุและโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน ด้วย โดยมาตรา 2 จะเป็นเรื่องของวันปรับและจำนวนรายได้ต่อหนึ่งวันปรับ มาตรา 5 และมาตรา 6 จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงโทษในกรณีที่มีการกระทำความผิดหลายฐาน ส่วนมาตรา 8 จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนโทษในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระได้

2) แนวคิดเกี่ยวกับการใช้โทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) ของราชอาณาจักรสวีเดน

2.1) ความเป็นมา

ราชอาณาจักรสวีเดนเป็นประเทศที่ได้รับการพิจารณาและถือว่าเป็นผู้นำระดับโลกในการสร้างระบบที่จัดการกับระบบความไม่เท่าเทียมทางสังคม หนึ่งในนั้นก็คือ ประเด็นเกี่ยวกับระบบการปรับของราชอาณาจักรสวีเดน โดยมีแนวคิดที่ว่าค่าปรับควรได้รับการชำระตามรายได้รายวันของผู้ถูกกล่าวหา แนวคิดนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 โดย Professor Johan Thyre'n ซึ่งเห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยและผู้กระทำความผิดที่ยากจนที่เกิดขึ้นจากระบบการปรับแบบตายตัว จึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะเปลี่ยนแปลงระบบของ

⁷⁹ The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696). Chapter 17 Section 1.

Unlicensed broadcasts

Section 1 Anyone who intentionally or negligently broadcasts programmes without a licence when one is required pursuant to this Act is fined or sentenced to imprisonment for a maximum term of six months.

⁸⁰ กัทธพร ระคมสุทธิศาส. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57. หน้า 87.

การปรับ เมื่อปี ค.ศ. 1931 ราชอาณาจักรสวีเดน ได้เริ่มมีการใช้ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fine System) ซึ่งราชอาณาจักร สวีเดน ได้รับการพิจารณาถือว่าเป็นผู้บุกเบิกการใช้ระบบการปรับแบบตามวันและรายได้ที่พิจารณาถึงฐานะของผู้กระทำความผิดและความร้ายแรงของการกระทำความผิด⁸¹

การปรับถือเป็นโทษทางอาญาที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน สมัยโบราณก็ได้มีการกำหนดโทษปรับไว้แล้ว มีการลงโทษที่หลากหลายโดยมีแนวคิดที่ว่า อาชญากรเป็นหนี้สังคมจากพฤติกรรมของเขาและเขาก็จะต้องชำระหนี้ นอกจากจะต้องชำระแก่บุคคลที่เขาทำการละเมิดแล้วยังต้องชดใช้แก่รัฐด้วย ดังนั้น รัฐจึงมีการลงโทษที่เป็นการสร้างภาระให้แก่ปัจเจกบุคคล หากไม่ชำระค่าปรับก็จะลงโทษที่รุนแรงขึ้น เช่น อาจเปลี่ยนเป็นโทษประหารชีวิต หรือลงโทษทางร่างกายที่รุนแรง เช่น การเยียนตี เป็นต้น เหตุผลหนึ่งของการลดการใช้ค่าปรับในอดีตก็คือผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับ หรือไม่ต้องการชำระค่าปรับ แต่อย่างไรก็ตามค่าปรับส่วนมากก็ถูกเปลี่ยนเป็นโทษจำคุก นำไปสู่ประชากรในเรือนจำที่เพิ่มขึ้นเมื่อมีจำนวนนักโทษที่เพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการแก้ไขปัญหานักโทษล้นคุกและมีการเรียกร้องความยุติธรรมทางสังคมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 นักการเมืองและนักกฎหมายได้หารือกันอย่างจริงจังเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการปรับ จนทำให้มีการนำระบบปรับตามวันและรายได้มาใช้ในกฎหมายของราชอาณาจักรสวีเดน ซึ่งระบบนี้ได้รับความนิยมเพราะอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมทางสังคมเป็นหลัก เนื่องจากระบบก่อนหน้านี้ไม่มีความยุติธรรมเพราะว่าการลงโทษควร จะลงโทษสมาชิกในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ยังทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนได้รับการผ่อนปรนมากยิ่งขึ้นเมื่อเขากระทำความผิดที่มีความร้ายแรงเทียบเท่ากับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวย ระบบนี้ยังเป็นระบบที่ให้ศาลพิจารณาตัดสินที่ชัดเจนเกี่ยวกับความร้ายแรงของอาชญากรรม และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือระบบการปรับแบบตามวันและรายได้จะแสดงให้เห็นว่าคนที่มีความฐานะยากจนกับคนที่มีความฐานะร่ำรวยจะได้รับการปฏิบัติทางกฎหมายเหมือนกันและมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งการลงโทษสำหรับความผิดไม่ควรเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่สำหรับคนจน โดยคนที่มีความฐานะร่ำรวยกลับไม่รู้สึกละเลย⁸²

2.2) หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้

ราชอาณาจักร สวีเดน ได้นำระบบโทษปรับตามวันรายได้มาใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1931 โดยกำหนดค่าปรับให้มีความเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดในแต่ละรายโดยไม่ก่อให้เกิดภาระหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลที่ต้องพึ่งพิงฐานะทางการเงินของผู้กระทำ

⁸¹ Jacob Oberg. (2021). Day fine in Sweden. *University of Southern Denmark*. pp. 44.

⁸² Ibid. p. 45-48.

ความผิด เพื่อให้การลงโทษบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษในการข่มขู่ยังผู้กระทำความผิด ไม่ให้มีการกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก ซึ่งหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้ มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของราชอาณาจักรสวีเดน (The Swedish Criminal Code)

ในกรณีที่การกระทำความผิดและกฎหมายมิได้บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบของการปรับไว้เป็นการเฉพาะก็ให้ใช้วิธีการปรับแบบตามวันและรายได้ แต่หากการกระทำความผิดนั้นมีระวางโทษปรับไว้น้อยกว่า 30 วันปรับ และผู้กระทำความผิดได้ทำความผิดกรรมเดียว ก็ให้ใช้ค่าปรับแบบตายตัว ที่กำหนดอัตราค่าปรับขั้นต่ำ 200 โครเนอร์ และขั้นสูงไม่เกิน 4,000 โครเนอร์ ดังนั้น ราชอาณาจักรสวีเดนจึงมีการใช้ระบบโทษปรับ 2 ระบบ คือโทษปรับแบบตายตัวที่ใช้สำหรับความผิดเล็กน้อยและโทษปรับแบบตามวันและรายได้ที่ใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น⁸³ สำหรับการปรับตามวันและรายได้ กฎหมายได้กำหนดวันปรับไว้ขั้นต่ำ 30 วันปรับและไม่เกิน 150 วันปรับ⁸⁴ สำหรับรายได้ต่อหนึ่งวันปรับกฎหมายได้กำหนดเอาไว้ว่า จะต้องไม่ต่ำกว่า 50 โครเนอร์ ไม่เกิน 1,000 โครเนอร์ โดยจะต้องกำหนดให้เหมาะสม มีความสมเหตุสมผล และจะต้องคำนึงถึงรายได้ ฐานะความเป็นอยู่ ภาระค่าใช้จ่าย หนี้สิน รวมถึงผู้อยู่ในอุปการะหรือต้องพึ่งพิง ฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด⁸⁵

การปรับตามวันและรายได้ของราชอาณาจักรสวีเดนจะมีอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นตอนแรก** จะเป็นการกำหนดบทลงโทษปรับที่เหมาะสมในแง่ของจำนวนวันปรับโดยพิจารณาจากลักษณะที่สะท้อนถึงความรุนแรงของการกระทำความผิด **ขั้นตอนที่สอง** จะประกอบด้วยการ

⁸³ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงจรรยาที่ 42. หน้า 81.

⁸⁴ The Swedish Criminal Code. Part 3 Chapter 25 Section 1.

Chapter 25 – On fines, etc.

Section 1 Fines are imposed, in accordance with what is provided for the offence in question, in the form of day fines, fixed fines or standardised fines. If no specific form of fines is provided for the offence, fines are imposed in the form of day fines or, if the offence should result in a lower penalty than thirty day-fines, a fixed fine. Act 1993:201.

⁸⁵ The Swedish Criminal Code. Part 3 Chapter 25 Section 2.

Section 2 Day-fines are set in a number of at least thirty and at most one hundred and fifty. Each day-fine is set at a specific amount from fifty to one thousand kronor, according to what is assessed as reasonable in view of the income, wealth, obligation to dependants and other financial circumstances of the accused. If there are special grounds, the amount of the day fines may be adjusted. The minimum amount of the fines is seven hundred and fifty kronor. Act 2006:574.

กำหนดจำนวนเงินที่ต้องใช้จ่ายในแต่ละวันของผู้กระทำความผิด เพื่อให้เกิดความยุติธรรม โดยจะพิจารณาถึงสถานการณ์ทางการเงินของผู้กระทำความผิดและความสามารถในการชำระของผู้กระทำความผิด⁸⁶

สำหรับการรวบรวมข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักรสวีเดน จะมีแบบฟอร์มที่ใช้ในการสอบสวน โดยกำหนดให้ผู้ต้องหาต้องกรอกประวัติเกี่ยวกับรายได้ เงินทุน ทรัพย์สิน และปัจจัยอื่น ๆ ทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ หนี้สิน ดอกเบี้ย หรือการที่ผู้ต้องหาจะต้องแนบเอกสารการเสียภาษีมาด้วย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามในชั้นการพิจารณาศาลอาจมีการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสอบสวนอีกได้ ในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลฐานะทางเศรษฐกิจหรือข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิด ในราชอาณาจักรสวีเดนไม่ใช่เรื่องยากที่จะเข้าถึงข้อมูลโดยศาล มีอำนาจในการขอข้อมูลการชำระภาษี ประวัติการชำระภาษี และข้อมูลทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดจากหน่วยจัดเก็บภาษีได้⁸⁷

3.2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของ เครือรัฐออสเตรเลีย

1) การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของเครือรัฐออสเตรเลีย

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของเครือรัฐออสเตรเลียจะต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาตก็จะต้องรับโทษตามกฎหมาย ในเครือรัฐออสเตรเลียนี้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวด้วยวิธีการปรับเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการลงโทษจำคุก รูปแบบของโทษปรับจะเป็นการปรับแบบเป็นหน่วยโทษ (Penalty Unit) ซึ่งมีลักษณะของการปรับที่มีความแตกต่างจากประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ขกกล่าวในรายละเอียดดังนี้

1.1) หน่วยงานกำกับดูแล

การประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของเครือรัฐออสเตรเลียจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Australian Communications and Media Authority (ACMA) โดยใช้กฎหมาย Broadcasting Service Act 1992 (BSA) เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล ACMA เป็นหน่วยงานอิสระภายใต้กฎหมายของเครือจักรภพ มีหน้าที่ควบคุมการสื่อสารและการให้บริการสื่อในเครือรัฐออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแล ด้านเนื้อหาที่มีความสำคัญ

⁸⁶ Jacob Oberg. Supra. P. 49.

⁸⁷ สมยศ วงษ์ดี. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 42. หน้า 83-84.

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านโทรคมนาคม การปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้ และการจัดการคลื่นความถี่⁸⁸

1.2) กฎหมายและการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

ACMA จะเป็นผู้กำกับการออกอากาศในเครือรัฐออสเตรเลีย โดยการออกใบอนุญาต การจัดทำแผนรายการโทรทัศน์และวิทยุ และกฎระเบียบเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของสื่อ⁸⁹ หากต้องการที่จะออกอากาศ หรือส่งสัญญาณวิทยุหรือโทรทัศน์จะต้องได้รับใบอนุญาต ดังนี้⁹⁰

1.2.1) ใบอนุญาตเนื้อหาในการออกรายการโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียง

1.2.2) ใบอนุญาตประเภทกระจายเสียง

1.2.3) ใบอนุญาตเครื่องส่งกระจายเสียง (เกี่ยวกับอุปกรณ์)

ดังนั้น ถ้าหากบุคคลใดประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย Broadcasting Service Act 1992

1.3) โทษทางอาญาที่เกี่ยวกับความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายเครือรัฐออสเตรเลีย

สำหรับผู้ที่ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์กฎหมาย Broadcasting Service Act 1992 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนในกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.3.1) บุคคลใดที่ให้บริการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับ 20,000 หน่วยโทษ⁹¹

1.3.2) บุคคลใดที่ให้บริการโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับ 2,000 หน่วยโทษ⁹²

⁸⁸ Australian Communications and Media Authority (ACMA). (2023). *Who we are*. (Online). Available: <https://www.acma.gov.au/who-we-are>. [2023, June 4]

⁸⁹ Australian Communications and Media Authority (ACMA). (2023). *Broadcasting*. (Online). Available: <https://www.acma.gov.au/broadcasting>. [2023, June 4]

⁹⁰ Australian Communications and Media Authority (ACMA). (2023). *Broadcasting licences*. (Online). Available: <https://www.acma.gov.au/broadcasting-licences>. [2023, June 4]

⁹¹ Broadcasting Service Act 1992. Past 10 Division 1 Section 131.

Prohibition on providing a commercial television broadcasting service without a licence A person must not provide a commercial television broadcasting service unless the person has a licence to provide that service. Penalty: 20,000 penalty units.

⁹² Broadcasting Service Act 1992. Past 10 Division 1 Section 132.

1.3.3) บุคคลใดที่ให้บริการวิทยุกระจายเสียงเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับ 2,000 หน่วยโทษ⁹³

1.3.4) บุคคลใดที่ให้บริการ โทรทัศน์ชุมชนโดยใช้คลื่นความถี่ของบริการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับ 500 หน่วยโทษ⁹⁴

1.3.5) ผู้ใดที่ให้บริการวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยใช้คลื่นความถี่ของบริการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับ 50 หน่วยโทษ⁹⁵

2) แนวคิดเกี่ยวกับการใช้โทษปรับแบบหน่วยโทษ (Penalty Unit) ของเครือรัฐออสเตรเลีย

2.1) ความเป็นมา

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้โทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษ (Penalty Unit) เป็นแนวคิดในการริเริ่มในการพัฒนาโทษปรับให้มีประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นการยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ โดยเครือรัฐออสเตรเลียเป็นประเทศแรกที่มีการริเริ่มในการนำระบบปรับแบบเป็นหน่วยมาใช้ในกฎหมายอาญาเป็นครั้งแรก ซึ่งเดิมการปรับจะเป็นหน่วยเงินที่มีการกำหนดค่าปรับเป็นจำนวนเงินสูงสุด สำหรับความผิดต่าง ๆ เอาไว้ เมื่อเวลาผ่านไปเกิดอัตราเงินเพื่อทำให้ค่าเงินลดลง ค่าปรับจึงไม่เหมาะสมต่อสภาวะการณ์ ทำให้โทษปรับในความผิดต่าง ๆ มีอัตราที่ต่ำไม่มีผลต่อการยับยั้งการกระทำความผิด ขาดประสิทธิภาพไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ใน

Prohibition on providing a subscription television broadcasting service without a licence A person must not provide a subscription television broadcasting service unless the person has a licence to provide that service. Penalty: 2,000 penalty units.

⁹³ Broadcasting Service Act 1992. Part 10 Division 1 Section 133.

Prohibition on providing a commercial radio broadcasting service without a licence A person must not provide a commercial radio broadcasting service unless the person has a licence to provide that service. Penalty: 2,000 penalty units.

⁹⁴ Broadcasting Service Act 1992. Part 10 Division 1 Section 134.

Prohibition on providing a community television broadcasting service without a licence A person must not provide a community television broadcasting service with the use of the broadcasting services bands unless the person has a licence to provide that service. Penalty: 500 penalty units.

⁹⁵ Broadcasting Service Act 1992. Part 10 Division 1 Section 135.

Prohibition on providing a community radio broadcasting service without a licence A person must not provide a community radio broadcasting service with the use of the broadcasting services bands unless the person has a licence to provide that service. Penalty: 50 penalty units.

การลงโทษและวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น ๆ จึงทำให้เครื่องรัฐออสเตรเลีย มีการปฏิรูปค่าปรับให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสถานะเงินเพื่อที่เปลี่ยนแปลงไป และทำให้กฎหมายมีความทันสมัยอยู่เสมอ ในที่สุดเครื่องรัฐออสเตรเลียโดยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายก็สามารถคิดค้นระบบโทษปรับรูปแบบใหม่ ก็คือ ระบบโทษปรับแบบเป็นหน่วย (Penalty Unit System) โดยกำหนดหน่วยการลงโทษสูงสุดในแต่ละฐาน ระบบโทษปรับแบบเป็นหน่วยเริ่มบังคับใช้ครั้งแรกในรัฐวิกตอเรียในปี ค.ศ. 1981 ต่อมาในปี 1987 รัฐแทสมาเนียก็ได้มีการนำระบบโทษปรับดังกล่าวไปใช้⁹⁶

2.2) หลักเกณฑ์และวิธีการปรับแบบหน่วยโทษ (Penalty Unit)

หน่วยโทษ (Penalty Unit) เรียกโดยย่อว่า PU ใช้สำหรับการกระทำความผิดที่ละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษร ในการคำนวณค่าปรับจะต้องอาศัยองค์ประกอบ 2 ประการอันได้แก่หน่วยโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมูลค่าของหนึ่งหน่วยโทษที่รัฐประกาศใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1) หน่วยโทษ

หน่วยของโทษปรับสำหรับความผิดต่าง ๆ จะถูกบัญญัติไว้ในกฎหมาย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการกระจายเสียงและโทรทัศน์ Broadcasting Service Act 1992 ที่กำหนดให้บุคคลที่ให้บริการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะต้องถูกโทษปรับ 20,000 หน่วยโทษ

2.2.2) มูลค่าของหน่วยโทษจะถูกกำหนดเป็นจำนวนเงินดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยจะถูกกำหนดไว้เป็นอีกบทมาตรา หรือกฎหมายอีกฉบับแยกต่างหาก สำหรับการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหน่วยปรับให้มีความเหมาะสมและทันสมัยนั้นเป็นอำนาจของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลแห่งรัฐ⁹⁷ สำหรับมูลค่าต่อหนึ่งหน่วยที่ใช้ในเครื่องรัฐออสเตรเลียมีค่าหน่วยการลงโทษสำหรับการละเมิดกฎหมายของรัฐบาลออสเตรเลียปัจจุบันอยู่ที่ 275 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 6,600 บาท)

⁹⁶ เพชรลดา สำลีทอง. (2556). *โทษปรับแบบเป็นหน่วย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 36 -37.

⁹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 39.

3.1 ตารางค่าหน่วยการลงโทษสำหรับการละเมิดกฎหมายของรัฐบาลเครือรัฐออสเตรเลีย⁹⁸

วันที่กระทำความผิด	ค่าของหนึ่งหน่วยโทษ (\$)
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566	275 (ประมาณ 6,600 บาท)
ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2565	222 (ประมาณ 5,328 บาท)
ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2560 ถึง 30 มิถุนายน 2563	210 (ประมาณ 5,040 บาท)
ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม 2558 ถึง 30 มิถุนายน 2560	180 (ประมาณ 4,320 บาท)
ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม 2555 ถึง 30 กรกฎาคม 2558	170 (ประมาณ 4,080 บาท)
ก่อนวันที่ 27 ธันวาคม 2555	110 (ประมาณ 2,640 บาท)

ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2023 มูลค่าของหนึ่งหน่วยการลงโทษจะได้รับการจัดทำดัชนีตามสูตรในมาตรา 4AA ของ Crimes Act 1914

สำหรับมูลค่าต่อหนึ่งหน่วยที่ใช้ในเครือรัฐออสเตรเลียในแต่ละรัฐก็จะมีกำหนดที่แตกต่างกันไปยกตัวอย่างเช่น รัฐออสเตรเลียแคปิตอลเทร์ริทอรี (Australian Capital Territory) มีการกำหนดหน่วยโทษไว้ในกฎหมาย Australian Capital Territory Current Acts ได้แก่ Legislation Act 2001 มาตรา 133⁹⁹ ซึ่งกำหนดว่า ถ้อยคำลงโทษสำหรับการกระทำความผิดในกฎหมายบัญญัติไว้เป็นหน่วยโทษ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน บทลงโทษนั้นจะปรับตามจำนวนหน่วยโทษ สำหรับหน่วยโทษที่กำหนดไว้คือ

- 1) สำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลธรรมดา หน่วยโทษ คือ 160 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 3,840 บาท)
- 2) สำหรับความผิดที่กระทำโดยนิติบุคคล หน่วยโทษ คือ 810 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 19,440 บาท)

⁹⁸ Australian Securities & Investments Commission (ASIC). (2023). *ASIC investigation and enforcement* (Online). Available: <https://asic.gov.au/about-asic/asic-investigations-and-enforcement/fines-and-penalties/> [2023, June 18]

⁹⁹ Legislation Act 2001 - Sect 133

Penalty units

(1) In a law, if a penalty for an offence is expressed as a number (whether whole or fractional) of penalty units, the penalty for the offence is a fine of that number of penalty units.

(2) A "penalty unit" is—

- (a) for an offence committed by an individual—\$160; or
- (b) for an offence committed by a corporation—\$810.

3.2 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการปรับและโทษสำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ความผิด	ไทย	สหรัฐอเมริกา	สาธารณรัฐ ฟินแลนด์	ราชอาณาจักร สวีเดน	เครือรัฐออสเตรเลีย	
	อัตราโทษ				ความผิด	อัตราโทษ
ประกอบ กิจการ กระจาย เสียงโดย ไม่ได้รับ อนุญาต	จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ ไม่เกิน 5 ล้าน บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และ ปรับวันละ ไม่เกิน 5 หมื่น ตลอดระยะเวลา เวลาที่ฝ่าฝืน	ปรับไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ (ประมาณ 70 ล้านบาท)	ปรับหรือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	ปรับหรือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	ให้บริการวิทยุ กระจาย เสียงเชิงพาณิชย์ โดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต	2,000 หน่วย โทษ
					ให้บริการวิทยุ กระจาย เสียงชุมชน โดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต	50 หน่วย โทษ
ประกอบ กิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับ อนุญาต	จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ ไม่เกิน 5 ล้าน บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และ ปรับวันละ ไม่เกิน 5 หมื่น ตลอดระยะเวลา เวลาที่ฝ่าฝืน	ปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ สหรัฐฯ (ประมาณ 35,000 บาท) หรือจำคุก ไม่เกิน 6 เดือน - ถ้ากระทำไป เพื่อประโยชน์ ทางการค้าหรือ เป็นการ แสวงหา ผลประโยชน์ ทางการเงินสำหรับ ตนเอง - ครั้งแรกปรับ ไม่เกิน 50,000	ปรับหรือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	ปรับหรือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	ให้บริการ โทรทัศน์ เชิงพาณิชย์ โดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต	20,000 หน่วย โทษ
					ให้บริการ โทรทัศน์แบบ บอกรับสมาชิก โดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต	2,000 หน่วยโทษ
					ให้บริการ โทรทัศน์ชุมชน โดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต	500 หน่วยโทษ
					หมายเหตุ จำนวนหน่วยการลงโทษปัจจุบันของ รัฐบาลกลาง คือ 275 ดอลลาร์	

		ดอลลาร์ สหรัฐฯ หรือ (ประมาณ 1,750,000 บาท) จำคุกไม่ เกิน 2 ปี หรือ ทั้งจำทั้งปรับ - ครั้งต่อไป ปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์ สหรัฐฯ (ประมาณ 3,500,000 บาท) หรือ จำคุกไม่เกิน 5 ปี			ออสเตรเลีย (ประมาณ 6,600 บาท) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ส่วนรัฐ อื่นก็จะมีอัตราที่แตกต่างกันไป ตามรัฐ
กฎหมาย	พ.ร.บ.การ ประกอบ กิจการกระจาย เสียงและ กิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551	U.S. Code	Act on Television and Radio Operations	The Swedish Radio and Television Act	Broadcasting Services Act 1992
			The Criminal Code of Finland	The Swedish Criminal Code	
รูปแบบโทษ	การปรับแบบ ตายตัว (Fixed Sum System)	การปรับแบบ ตายตัว (Fixed Sum System)	ปรับตามวัน และรายได้ (Day Fine System)	ปรับตามวัน และรายได้ (Day Fine System)	หน่วยโทษ (Penalty unit)

จากตารางจะเห็นได้ว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ของต่างประเทศมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป สหรัฐอเมริกาใช้การลงโทษปรับอย่างเดียวสำหรับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับ

อนุญาต ส่วนผู้ประกอบการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น มีการลงโทษทั้งจำคุกและปรับ โดยมีการแบ่งระดับการลงโทษตามความร้ายแรง เช่น กรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ เป็นต้น ซึ่งสหรัฐอเมริกาใช้รูปแบบการปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) เหมือนกับของไทย แต่วิธีการลงโทษแตกต่างกัน สำหรับสาธารณรัฐฟินแลนด์และราชอาณาจักรสวีเดนมีการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยมีทั้งการลงโทษจำคุกและโทษปรับโดยโทษจำคุกมีอัตราโทษที่ไม่สูง แต่โทษปรับใช้รูปแบบการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fine System) ซึ่งผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยก็จะถูกปรับในอัตราที่สูง ส่วนเครือรัฐออสเตรเลียใช้รูปแบบการลงโทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษ (Penalty unit) กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยไม่มีโทษจำคุกแต่อย่างใด จะเห็นได้ว่า การลงโทษแต่ละรูปแบบก็มีข้อดี ข้อเสียที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์ เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายไทยต่อไป

บทที่ 4

วิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของประชาชน เช่น ส่งผลต่อความคิด ความเชื่อทางการเมือง ข่าวสาร บันเทิง และการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบันกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมืองของแต่ละฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐหรือฝ่ายที่ต่อต้านรัฐ จึงเป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการส่วนใหญ่มุ่งเน้นการประกอบกิจการไปในลักษณะเป็นการแสวงหาผลกำไร หรือรายได้ เช่น รายได้จากโฆษณา เป็นต้น การที่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ได้กระทำความผิดก็เนื่องมาจากมีมูลเหตุหรือแรงจูงใจมาจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ถ้าหากผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ได้ออกก่าบจากหน่วยงานของรัฐ ก็จะทำให้กิจการนั้นไม่ได้มาตรฐานตามที่รัฐกำหนด ส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อประชาชนในสังคม เช่น กรณีที่สถานีวิทยุกระจายเสียงมีเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เกิดการแพร่คลื่นความถี่รบกวนข่ายสื่อสารวิทยุการบิน โดยอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือกรณีที่มีการโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหาร ยา และเครื่องสำอาง อดอ้างสรรพคุณเกินจริง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือที่เรียกว่า “สื่อเลือกข้าง” ซึ่งอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคมได้ ปัจจุบันเรายังพบปัญหาเหล่านี้อยู่ และอาจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคตหากรัฐไม่มีการกำกับที่ดีและมีความเหมาะสม

ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่ไม่ได้รับอนุญาต พบว่า ผู้กระทำความผิดไม่ได้มีความเกรงกลัวในการที่จะกระทำความผิดแต่อย่างใด

เนื่องจากประโยชน์หรือรายได้ที่ผู้กระทำความผิดได้รับมีมากกว่า โทษ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงได้ และการบังคับใช้โทษดังกล่าวกับบุคคลทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลโดยไม่ได้นำถึงฐานะหรือรายได้ของบุคคลดังกล่าวเลย จึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน และเครือรัฐออสเตรเลีย พบว่า ประเทศเหล่านั้นมีมาตรการในการบังคับใช้โทษทางอาญาที่มีรูปแบบแตกต่างกันไป ซึ่งมีทั้งข้อดี ข้อเสีย รวมถึงมีมาตรการที่มีรูปแบบที่เหมาะสมในการนำมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตในไทย ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวคิดทฤษฎี ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 ได้บัญญัติอัตราโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ไว้ไม่เกิน 5 ล้านบาท ซึ่งโทษปรับดังกล่าวเป็นการปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาที่ไม่เหมาะสมกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาตของไทย ดังนี้

4.1.1 ความเสมอภาคในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นการลงโทษปรับที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน เนื่องจากโทษปรับดังกล่าวเป็นการปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) ที่เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดในฐานะเดียวกัน อัตราเดียวกัน พิจารณาจากข้อหาและความร้ายแรงของความผิด โดยไม่ได้นำถึงรายได้และ

ฐานะของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะแตกต่างกัน ซึ่งการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการมีทั้งบุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล นิติบุคคล สมาคม มูลนิธิ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานและองค์กรของรัฐ การประกอบกิจการมีหลายประเภทไม่ว่าจะเป็นประเภทบริการสาธารณะ บริการชุมชน และบริการทางธุรกิจ โดยผู้ประกอบกิจการบางประเภทสามารถแสวงหารายได้โดยการ โฆษณา การจัดเก็บค่าสมาชิก หรือโดยวิธีอื่นใดได้ แต่บางประเภทก็ไม่สามารถแสวงหารายได้จากโฆษณาได้ จึงทำให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้รับผลประโยชน์ทางธุรกิจหรือมีรายได้ที่ต่างกันและมีขนาดของธุรกิจที่ต่างกัน เช่น ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ บางรายเป็นเจ้าของสถานีวิทยุกระจายเสียงมากถึง 50 สถานี หรือบางรายมีมากกว่านั้น เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามเจ้าของสถานีวิทยุกระจายเสียงบางรายเป็นชาวบ้านธรรมดาที่มีรายได้ไม่มาก หรือเป็นพระที่ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ความรู้เรื่องธรรมะโดยไม่มีรายได้เลย

จากการศึกษาสถิติการติดตามผลคดีของสำนักงาน กสทช. พบว่า ศาลพิพากษาลงโทษปรับแก้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในอัตราที่เท่ากัน หรือใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวทั้งกับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในอัตราโทษเดียวกันย่อมก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคและไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล เนื่องจากนิติบุคคลโดยส่วนใหญ่มักจะเป็น องค์กรทางธุรกิจที่ประกอบกิจการในเชิงพาณิชย์ มีผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของรัฐ โดยเฉพาะนิติบุคคลที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ยังมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและต่อสังคมเป็นอย่างมาก หากนิติบุคคลดำเนินงานในลักษณะที่เป็นความผิดอาญาย่อมส่งผลและสร้างความเสียหายแก่สังคมอย่างร้ายแรงได้มากกว่าบุคคลธรรมดา หากมีการกำหนดโทษไม่เหมาะสมเช่นโทษที่เบาเกินไป หรือไม่อาจใช้บังคับได้ ย่อมก่อให้เกิดอันตรายขึ้นแก่สังคม ดังนั้น รูปแบบการลงโทษปรับนิติบุคคลจะต้องมีอัตราที่สูงกว่าบุคคลธรรมดา เพื่อให้โทษปรับสามารถนำมาใช้บังคับกับนิติบุคคลผู้กระทำความผิดอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่บังคับใช้กับบุคคลที่มีฐานะทางการเงินหรือมีรายได้ที่แตกต่างกันย่อมไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (Equality before the law) อันมีสาระสำคัญที่ให้รัฐจะต้องปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเสมอภาคกัน เนื่องจากโทษปรับในความผิดดังกล่าวเป็นการ บังคับเอาแก่ทรัพย์สิน ของบุคคลที่มีทรัพย์สินไม่เท่ากัน หากกำหนดให้ค่าปรับแบบตายตัวแก่ผู้ประกอบกิจการ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของ

ฐานะทางการเงิน แม้จะเป็นการลงโทษปรับในจำนวนที่เท่าๆ กันก็ถือเป็นการลงโทษที่ไม่เสมอภาคกัน เพราะผู้ประกอบการขนาดเล็กหรือมีรายได้น้อยย่อมรู้สึกว่าเป็นการลงโทษที่รุนแรงแต่ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการที่มีกิจการหรือมีธุรกิจขนาดใหญ่ย่อมรู้สึกว่าตนไม่ได้รับโทษที่รุนแรงแต่อย่างใด ซึ่งหลักความเสมอภาคถือเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ การลงโทษปรับจะต้องให้เหมาะสมหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด โดยพิจารณาจากหลักความจริงที่ว่า มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ในการรับผิดชอบ

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1) สหรัฐอเมริกา ได้มีการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งได้บัญญัติโทษไว้ใน U.S. Code กรณีที่มีการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาต จะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 70 ล้านบาท) ถ้าหากเป็นการประกอบกิจการโทรทัศน์ (กรณีการรับสัญญาณเคเบิลทีวี) โดยไม่ได้รับอนุญาต จะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 35,000 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเอง ในกรณีที่กระทำความผิดครั้งแรกจะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 1,750,000 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากมีการกระทำความผิดซ้ำอีกต้องถูกลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 3,500,000 บาท) หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

จะเห็นได้ว่า กฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้มีการแบ่งการลงโทษระหว่างกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ออกจากกัน โดยผู้กระทำความผิดในกิจการกระจายเสียงจะได้รับเฉพาะโทษปรับในอัตราไม่เกิน 2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 70 ล้านบาท) ซึ่งต่างจากการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดในกิจการกระจายเสียงของไทยที่มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ ในส่วนของกิจการโทรทัศน์กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดบทลงโทษทั้งโทษปรับและโทษจำคุก โดยได้มีการแบ่งลำดับความร้ายแรงในการกระทำความผิดและอัตราโทษ เช่น หากเป็นการประกอบกิจการ โทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือมีการกระทำความผิดซ้ำอัตราโทษก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ แตกต่างกับการลงโทษผู้กระทำความผิดในกิจการโทรทัศน์ของไทยที่ใช้

อัตราเดียวกันทั้งหมดไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือว่ามีการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ประมวลกฎหมายของสหรัฐ หรือ U.S. Code ยังได้มีการแบ่งแยกโทษปรับระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลเอาไว้ในมาตรา 3571 (a) (b) โดยอัตราโทษปรับของนิติบุคคลมีอัตราที่สูงกว่าโทษปรับบุคคลธรรมดา

แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นการปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) เหมือนรูปแบบการปรับของไทย ที่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ และการที่สหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดนโยบายที่เข้มงวดต่ออาชญากรรม ทำให้คนจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้และต้องถูกคุมขัง จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่วิกฤตการณ์เรือนจำและค่าใช้จ่ายของเรือนจำที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้สหรัฐอเมริกาประสบปัญหาความแออัดขัดเยียดของเรือนจำและต้องการลดจำนวนนักโทษในเรือนจำจึงได้นำระบบปรับตามวันและรายได้ (Day Fine System) มาทดลองใช้ ซึ่งได้มีการทดลองใช้ที่ศาลอาญา Richmond ในเกาะสเตเทน รัฐนิวยอร์ก เป็นแห่งแรก และโครงการดังกล่าวเริ่มต้นได้สำเร็จ จึงเห็นว่าระบบโทษปรับตามวันและรายได้สามารถนำไปใช้แทนการปรับแบบคงที่ได้ แต่ระบบการปรับดังกล่าวก็ไม่ค่อยได้รับความนิยมจากผู้พิพากษาในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากคิดปัญหาทางกฎหมายในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิด

2) สาธารณรัฐฟินแลนด์ มีการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมาย Act on Television and Radio Operations หรือ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุกระจายเสียง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กรหรือมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ให้บริการด้านเนื้อหา ภาพ และเสียง และใช้บังคับกับวิทยุกระจายเสียงที่ใช้ความถี่ที่ได้รับอนุญาตจากสาธารณรัฐฟินแลนด์ หรือจากเครือข่ายกระจายเสียงที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์ ถ้าหากบุคคลใดมีการเสียงส่งสัญญาณโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาต จะต้องถูกลงโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งโทษปรับตามพระราชบัญญัตินี้จะใช้หลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 2(a) ของ The Criminal Code of Finland ซึ่งเป็นการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fines System)

จะเห็นว่าสาธารณรัฐฟินแลนด์มีการบังคับใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fines System) โดยแนวคิดในการนำระบบการปรับแบบตามวันและรายได้ มาใช้ในสาธารณรัฐฟินแลนด์ เนื่องมาจากต้องการที่จะนำระบบค่าปรับที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันของประชาชนมาใช้ ซึ่งค่าปรับจะต้องขึ้นอยู่กับสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดมากกว่า

การปรับแบบเดิม นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้จำนวนของค่าปรับเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเงิน ดังนั้น ไม่ว่าผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์จะมีฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ หรือมีขนาดของธุรกิจ หรือกิจการที่มีความแตกต่างกันอย่างไร หรือจะเป็นนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดา การลงโทษปรับในรูปแบบดังกล่าวก็ย่อมก่อให้เกิดความเสมอภาคในการบังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางการเงินที่แตกต่างกัน เพราะการลงโทษปรับขึ้นอยู่กับฐานะและรายได้ของผู้กระทำความผิด ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของไทยที่พิจารณาเฉพาะแต่ความหนักเบาของโทษ ข้อหา และความร้ายแรงของความผิดเท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ระบบการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fines System) เป็นระบบที่ดีมีความเหมาะสมและมีความยืดหยุ่น ทำให้ศาลหรือผู้พิพากษามีหลักเกณฑ์ในการตัดสินและพิจารณาลงโทษผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

3) ราชอาณาจักรสวีเดน มีการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมาย The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696) หรือพระราชบัญญัติวิทยุและโทรทัศน์ของราชอาณาจักรสวีเดน โดยกำหนดให้ผู้ที่ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์จะต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมาย หากบุคคลใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ออกอากาศรายการโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องถูกลงโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งโทษปรับตามพระราชบัญญัตินี้จะใช้หลักเกณฑ์การปรับตาม The Swedish Criminal Code ที่กำหนดไว้ใน Chapter 25 ซึ่งเป็นการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fine System) คล้ายกับการบังคับใช้โทษปรับในสาธารณรัฐฟินแลนด์

จะเห็นได้ว่า ราชอาณาจักรสวีเดน มีการบังคับใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fines System) กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เหมือนกับสาธารณรัฐฟินแลนด์ ซึ่งถือเป็นระบบการปรับที่มีประสิทธิภาพและมีความเสมอภาคในการบังคับใช้ โดยระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ในราชอาณาจักรสวีเดน มีแนวคิดในการนำมาใช้ก็เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม ซึ่งราชอาณาจักรสวีเดนถือเป็นผู้นำระดับโลกในการสร้างระบบที่จัดการกับระบบความไม่เท่าเทียมทางสังคม และหนึ่งในประเด็นนั้นก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบการปรับของราชอาณาจักรสวีเดน ที่เห็นว่าการปรับควรได้รับการชำระตามรายได้รายวันของผู้ถูกกล่าวหา ระบบการปรับแบบนี้เป็นระบบที่ได้รับความชอบธรรมเพราะอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมทางสังคมเป็นหลัก นอกจากนี้ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายไดยังทำให้

ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนได้รับการผ่อนปรนมากขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือระบบการปรับแบบตามวันและรายได้แสดงให้เห็นว่าคนที่มีฐานะยากจนกับคนที่มีฐานะร่ำรวยจะได้รับการปฏิบัติทางกฎหมายเหมือนกันและมีความเท่าเทียมกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าระบบการปรับแบบตามวันและรายได้ (Day Fines System) ทั้งในสาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน เป็นระบบการลงโทษปรับที่ดี มีประสิทธิภาพ เหมาะสมที่จะนำมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ที่มีรายได้หรือมีฐานะที่แตกต่างกัน เนื่องจากทำให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์มากและมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะต้องถูกปรับในอัตราที่สูงกว่าคนจนหรือคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ซึ่งการปรับในรูปแบบดังกล่าวส่งผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะที่ร่ำรวยทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าทำผิดซ้ำอีก

4) เครื่องมือออสเตรเลีย ได้มีการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย Broadcasting Service Act 1992 ที่กำหนดโทษสำหรับผู้ให้บริการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตต้องถูกลงโทษปรับ 20,000 หน่วยโทษ หรือให้บริการโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องถูกโทษปรับ 2,000 หน่วยโทษ หรือให้บริการวิทยุกระจายเสียงเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องถูกลงโทษปรับ 2,000 หน่วยโทษ หรือให้บริการโทรทัศน์ชุมชนโดยใช้คลื่นความถี่ของบริการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องถูกลงโทษปรับ 500 หน่วยโทษ หรือให้บริการวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยใช้คลื่นความถี่ของบริการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องถูกลงโทษปรับ 50 หน่วยโทษ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เครื่องมือออสเตรเลียมีการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นการปรับในรูปแบบเป็นหน่วยโทษเท่านั้น ไม่มีการลงโทษจำคุกแต่อย่างใด โดยมีการแบ่งประเภทและระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิด เช่น ในกรณีการให้บริการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์ โทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิก วิทยุกระจายเสียงเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาต จะถูกปรับ 2,000 หน่วยโทษ แต่ถ้าให้บริการโทรทัศน์ชุมชน โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถูกปรับ 500 หน่วยโทษ และถ้าให้บริการวิทยุกระจายเสียงชุมชน จะถูกปรับ 50 หน่วยโทษ เป็นต้น ซึ่งการลงโทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษมีความแตกต่างจากระบบการลงโทษปรับของไทย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน ตามที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของไทยแล้วเห็นว่า รูปแบบการปรับแบบหน่วย

โทษตามกฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียที่ก่อให้เกิดความเสมอภาคมากกว่ารูปแบบการปรับแบบตายตัวตามกฎหมายไทย นอกจากนี้ บางรัฐของเครือออสเตรเลียมีการแบ่งแยกการลงโทษผู้กระทำความผิดระหว่างบุคคลธรรมดา กับ นิติบุคคล ไว้ด้วย โดยอัตราโทษของนิติบุคคลจะสูงกว่าบุคคลธรรมดา เช่น รัฐออสเตรเลียแคพิทอลเทร์ริทอรี (Australian Capital Territory) ที่กำหนดจำนวนหน่วยโทษต่อหนึ่งหน่วย สำหรับบุคคลธรรมดาจะอยู่ที่ 160 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 3,840 บาท) ส่วนนิติบุคคลจะอยู่ที่ 810 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ 19,440 บาท) เป็นต้น

เครือรัฐออสเตรเลีย มีแนวคิดในการใช้โทษปรับแบบเป็นหน่วยก็เนื่องมาจากการลงโทษ แบบเดิมของเครือรัฐออสเตรเลีย ไม่สอดคล้องตามสภาวะอัตราเงินเฟ้อและสภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมูลค่าของโทษปรับ ค่าจึงทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว เมื่อเปรียบเทียบอัตราโทษปรับแบบเดิมกับประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ ทำให้โทษปรับแบบเดิมไม่สามารถป้องกัน ยับยั้งการกระทำความผิดได้ จึงทำให้โทษปรับขาดประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ดังนั้น เครือรัฐออสเตรเลียจึงมีการปฏิรูปกฎหมายโดยการนำระบบปรับรูปแบบใหม่มาใช้ นั่นก็คือโทษปรับแบบเป็นหน่วย เพื่อแก้ปัญหาความล้ำสมัยของการลงโทษดังกล่าว

แต่อย่างไรก็ตามการลงโทษปรับแบบหน่วยโทษ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะในเรื่องของความล้ำสมัยของโทษปรับและทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าการปรับดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด แต่เนื่องจากระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด การลงโทษปรับในรูปแบบนี้ทำให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้ เพราะมูลค่าของหน่วยโทษต่อหนึ่งหน่วยจะต้องเป็นไปตามประกาศของทางราชการเท่านั้น จึงยังไม่ก่อให้เกิดความเสมอภาคในการบังคับใช้โทษปรับดังกล่าวแก่บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ได้ดีเท่ากับระบบการปรับแบบตามวันและรายได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ระบบโทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาแก้ไขปัญหาความเสมอภาคของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน ได้ดีเท่ากับระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ ที่มีการคำนึงถึงรายได้และค่าใช้จ่ายของผู้กระทำความผิด

4.1.2 ประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการปรับลงโทษปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) ที่ลงโทษผู้กระทำความผิดในฐานเดียวกัน อัตราเดียวกัน พิจารณาจากข้อหาและความร้ายแรงของความผิด โดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้และฐานะของผู้กระทำความผิด จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง ทำให้การบังคับใช้โทษดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และไม่มีประสิทธิผลในการยับยั้งป้องกันการกระทำความผิด

เมื่อวิเคราะห์จากสถิติการติดตามผลการดำเนินคดีของสำนักงาน กสทช. ในช่วงปี 2558 ถึง 2562 พบว่า ศาลได้พิพากษาลงโทษปรับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตในอัตราที่ไม่สูงมาก ส่วนใหญ่ศาลจะลงโทษปรับในหลักหมื่นถึงหลักแสน ไม่ว่าจะผู้ประกอบการจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล โดยศาลลงโทษปรับผู้ประกอบการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาตที่เป็นนิติบุคคล สูงสุดอยู่ที่ 50,000 บาท ต่ำสุดอยู่ที่ 15,000 บาท สำหรับนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตศาลลงโทษปรับสูงสุดอยู่ที่ 500,000 บาท และต่ำสุดอยู่ที่ 60,000 บาท ในกรณีบุคคลธรรมดาที่กระทำความผิดพบว่า ศาลลงโทษปรับผู้ประกอบการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนใหญ่จะอยู่ที่หลักหมื่นและศาลมีการลงโทษปรับสูงสุดอยู่ที่ 500,000 บาท

การที่ศาลลงโทษปรับในอัตราที่ไม่สูงจึงทำให้ผู้ประกอบการไม่มีความเกรงกลัวในการที่จะทำความผิด เพราะได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดมากกว่าโทษที่ได้รับ เนื่องจากผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีรายได้มาจากหลายแหล่ง ไม่ว่าจะ เป็นรายได้จากการเช่าช่วงเวลา รายได้จาก การเก็บค่าสมาชิก เช่น การเก็บรายเดือนจากสมาชิกของเคเบิลทีวี หรือรายได้จากการขายหรือจะให้เช่าอุปกรณ์รับสัญญาณ รายได้จาก การบริจาค หรือรายได้จากการโฆษณา เช่น มูลค่าโฆษณาทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินในปี 2563 มีมูลค่าถึง 61,662 ล้านบาท หรือรายได้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินงบประมาณของรัฐ เงินบำรุงองค์กร ฯลฯ ทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้จำนวนมากโดยเฉพาะผู้ประกอบการที่มีธุรกิจขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ประกอบการบางรายเป็นเจ้าของกิจการหลายแห่ง การที่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้กระทำความผิดในการประกอบการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากมีมูลเหตุ

หรือแรงจูงใจมาจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เป็นเงินหรือทรัพย์สินเป็นสำคัญที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูง ซึ่งปัญหาในทางปฏิบัติที่ผู้วิจัยพบ อย่างเช่น การที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจกระจายเสียงที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและอยู่ระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต มักจะไม่ระงับการออกอากาศและทำการฝ่าฝืนออกอากาศโดยไม่เกรงกลัว เนื่องจากมีรายได้จากการโฆษณาที่คุ้มค่าในการเสี่ยงที่จะกระทำความผิด หรือ กรณีที่ผู้ประกอบการ โทรทัศน์มีการลักลอบประกอบกิจการหลังจากที่อยู่ระหว่างการถูกดำเนินคดี เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การที่ศาลลงโทษปรับทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ในอัตราที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับระวางโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ คือ โทษปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท จึงเป็นการลงโทษไม่ได้สัดส่วนกับความผิดหรือ ความร้ายแรงของอาชญากรรม ซึ่งการลงโทษควรให้เหมาะสมกับฐานความผิด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้ง ป้องกันมิให้บุคคลกระทำความผิด ตามหลักแนวคิดของ ซีซาร์ เบคคาเรีย (Cesare Beccaria) ดังนั้น การที่ศาลลงโทษปรับในอัตราที่ไม่สูง จึงทำให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง ไม่มีความเกรงกลัวในการที่จะถูกลงโทษปรับดังกล่าว จึงทำให้การบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้กระทำความผิดไม่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงได้และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับที่มุ่งประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก

การที่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้กระทำความผิดเนื่องจากผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับจากการกระทำความผิดสูงกว่าต้นทุน (การถูกลงโทษ) ที่จะเกิดขึ้น ตามหลักแนวคิดทางนิติเศรษฐศาสตร์ ทำให้การลงโทษปรับทางอาญาแก่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ที่ต้องการข่มขู่ยับยั้งในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำอีก ตามหลักประโยชน์นิยม (Utilitarianism) ที่เห็นว่า การลงโทษการกระทำในอาชญากรรมแต่ละประเภทจำเป็นต้องมีความเจ็บปวดจากการลงโทษมากกว่าความสุข คือกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงในการกระทำความผิด จึงสามารถส่งผลในการข่มขู่ยับยั้งป้องปรามไม่ให้คนกระทำความผิดได้ ดังนั้น การลงโทษกับผู้กระทำความผิดที่

มุ่งหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงต้องลงโทษที่ทำให้เกิดผลกระทบหรือส่งผลเสียทางการเงินของผู้กระทำความผิด (Financial Loss) ตามแนวคิดรูปแบบการลงโทษทางอาญาของ เอ็ดวิน เฮ็ช ซัทธเชอแลนด์ (Edwin. H. Sutherland) และโดแนล อาร์ เครสซี่ (Donald R. Cressy)

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1) สหรัฐอเมริกา มีการบังคับใช้โทษปรับกับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งการลงโทษปรับได้มีการแบ่งแยกกระหว่างการลงโทษปรับกับผู้กระทำความผิดในกิจการกระจายเสียงและผู้กระทำความผิด ในกิจการโทรทัศน์ออกจากกัน โดยผู้ประกอบการกระจายเสียงที่กระทำความผิดจะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนผู้กระทำความผิดในกิจการโทรทัศน์ จะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ถ้าหากทำเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเอง จะถูกลงโทษปรับไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หากมีการกระทำความผิดขึ้นภายหลังอีกจะต้องถูกลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

จะเห็นได้ว่า สหรัฐอเมริกามีการกำหนดโทษปรับในกิจการกระจายเสียงสูงกว่าในกิจการโทรทัศน์ เนื่องจากความผิดดังกล่าวไม่มีโทษจำคุกเหมือนกับการกระทำความผิดในกิจการโทรทัศน์ และมีการบังคับใช้โทษปรับกับผู้กระทำความผิดทุกคนไม่ว่าจะมีฐานะทางการเงินอย่างไร รูปแบบการลงโทษปรับของ สหรัฐอเมริกามีการใช้รูปแบบการลงโทษปรับแบบตายตัวเหมือนกับรูปแบบโทษปรับไทย ซึ่งการลงโทษที่ในรูปแบบดังกล่าว ไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูงได้ ทำให้การลงโทษไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยได้ แต่ในทางกลับกันกลับทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นคนจนต้องเสียค่าปรับถึงแม้จำนวนไม่มากแต่ก็ส่งผลกระทบต่อครอบครัวได้ จนบางครั้งคนจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้ และต้องถูกจำคุก จึงก่อให้เกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำในสหรัฐอเมริกา ซึ่งสหรัฐอเมริกามีความพยายามในการแก้ไขปัญหานักโทษล้นคุกโดยได้ทดลองนำระบบการปรับตามวันและรายได้ มาทดลองใช้ในสหรัฐอเมริกา เพื่อแก้ปัญหา ประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษปรับดังกล่าว

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า แม้สหรัฐอเมริกาจะมีการแบ่งแยกกระดบความรุนแรงของโทษปรับออกจากกัน ไม่ว่าจะเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเอง หรือผู้กระทำความผิดมีการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต่างจากกฎหมายของไทยที่กำหนดโทษไว้ในมาตราเดียวกัน แต่อย่างไร

ก็ตามรูปแบบการปรับของสหรัฐอเมริกาที่มีรูปแบบเป็นการปรับแบบตายตัวเหมือนกับไทย ที่มีปัญหาในเรื่องของประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูง จนทำให้สหรัฐอเมริกาพยายามหา รูปแบบการลงโทษที่เหมาะสม โดยได้ทดลองนำโทษปรับ แบบตามวันและรายได้มาใช้ ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้กระทำ ความผิดที่มีฐานะที่ต่างกันแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาในเรื่องประสิทธิภาพของการบังคับใช้กับผู้กระทำ ความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูง เนื่องจากการปรับในลักษณะดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของผู้กระทำ ความผิด ทำให้ผู้กระทำ ความผิดเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก

2) สาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน ได้มีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้กระทำความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเป็นการปรับแบบตามวันและรายได้

2.1) สาธารณรัฐฟินแลนด์มีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้กระทำความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยบัญญัติอัตราโทษไว้ในกฎหมาย Act on Television and Radio Operations ที่ใช้บังคับกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กรหรือมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์ ที่โดยผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งวิธีการบังคับใช้โทษปรับใช้หลักเกณฑ์การลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 2(a) ของประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นเรื่องว่าด้วยค่าปรับ การเปลี่ยนโทษ และการเปรียบเทียบปรับ ในส่วนค่าปรับจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับโทษปรับตามวันและรายได้ ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์การปรับไว้ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้กับความผิดที่เกิดขึ้นในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่เป็นหลักทั่วไปที่ใช้บังคับกับทุกคดี รวมถึงคดีการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย

2.2) ราชอาณาจักรสวีเดนมีการบังคับใช้โทษปรับทางอาญากับผู้กระทำความผิดฐานประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยบัญญัติอัตราโทษไว้ในกฎหมาย The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696) ซึ่งผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งวิธีการบังคับใช้โทษปรับจะใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 25 ของประมวลกฎหมายอาญา ที่เป็นบทบัญญัติทั่วไป และใช้บังคับกับคดีอาญาทุกประเภทที่มีการลงโทษปรับตามวันและรายได้ รวมถึงคดีเกี่ยวกับการ ออกอากาศรายการ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมาย The Swedish Radio and Television Act (SFS 2010:696) ด้วย

จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐฟินแลนด์และราชอาณาจักรสวีเดน ได้มีการบังคับใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้ ซึ่งเป็นโทษปรับที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจหรือรายได้ของผู้กระทำ

ความผิด แม้ว่าจะใช้บังคับโทษปรับกับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในบทบัญญัติมาตราเดียวกันก็ตามแต่การปรับแบบตามวันและรายได้ เป็นการปรับตามความร้ายแรงและตามฐานะรายได้ของผู้กระทำความผิด ทำให้การบังคับใช้โทษดังกล่าว มีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง เนื่องจากการลงโทษดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินทางการเงินของผู้กระทำความผิด หากมีฐานะดีหรือรายได้สูงก็จะต้องถูกลงโทษปรับในอัตราที่สูงตามฐานะและตามขนาดของรายได้ จึงทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว จึงทำให้การลงโทษเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษในการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด เช่น กรณีมหาเศรษฐีชาวฟินแลนด์วัย 76 ปี ถูกตำรวจจับความเร็ว โดยปรับเงิน 104,000 ปอนด์ หรือราว 4,446,000 บาท เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566 เป็นต้น

3) เครื่องมือออสเตรเลีย มีการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของเครื่องมือออสเตรเลีย ภายใต้ Broadcasting Service Act 1992 (BSA) โดยเป็นการปรับในรูปแบบหน่วยโทษ หากผู้ใดให้บริการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะถูกลงโทษปรับ 20,000 หน่วยโทษ หรือมิให้บริการโทรทัศน์แบบบอกรับสมาชิกโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะต้องถูกลงโทษปรับ 2,000 หน่วยโทษ หรือให้บริการวิทยุกระจายเสียงเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะต้องถูกลงโทษปรับ 2,000 หน่วยโทษ หรือให้บริการโทรทัศน์ชุมชนโดยใช้คลื่นความถี่ของบริการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะต้องถูกลงโทษปรับ 500 หน่วยโทษ หรือให้บริการวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยใช้คลื่นความถี่ของบริการกระจายเสียงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะต้องถูกลงโทษปรับ 50 หน่วยโทษ

จะเห็นได้ว่า เครื่องมือออสเตรเลียได้มีการบังคับใช้โทษปรับแบบหน่วยโทษ ซึ่งมีแนวคิดมาจากความต้องการพัฒนาโทษปรับให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ และทำให้ค่าปรับให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสถานะเงินเพื่อที่เปลี่ยนแปลงไป และทำให้กฎหมายมีความทันสมัยอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตาม การลงโทษปรับแบบหน่วยโทษเป็นระบบการลงโทษที่ไม่ได้มีความแปรผันตามสถานะทางเศรษฐกิจ และไม่ได้เป็นการลงโทษให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง ต่างจากรูปแบบการลงโทษปรับแบบตามวันและรายได้ที่มีการลงโทษให้เหมาะสมกับฐานะและรายได้ของผู้กระทำความผิด ถือว่าเป็นการปรับที่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง และสร้างความเสมอภาคให้แก่ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน

4.2 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในการดำเนินคดีกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดไว้ในมาตรา 66 โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และโทษปรับรายวันสำหรับผู้ฝ่าฝืนโดยให้ปรับวันละไม่เกิน 5 หมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ทำการฝ่าฝืน จากการศึกษาสถิติผลการติดตามคดีของสำนักงาน กสทช. ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2562 พบว่า ส่วนใหญ่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 1 ปี โดยให้รอลงอาญา 1 ถึง 2 ปี ซึ่งโทษจำคุกสูงสุดที่พบว่าศาลลง มีอัตราโทษจำคุก 2 ปี และอัตราโทษจำคุกที่ศาลลงต่ำสุดคือ 6 เดือน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลได้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาในอัตราโทษ 1-2 ปี โดยโทษจำคุกให้รอลงอาญาทั้งหมด ส่วนผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลศาลยอมไม่อาจลงโทษจำคุกได้อยู่แล้ว เนื่องจากถือว่าเป็นบุคคลสมมติ เมื่อพิจารณาอัตราโทษจำคุกที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งมีอัตราโทษสูงสุดถึง 5 ปี เทียบกับอัตราโทษจำคุกที่ศาลลงแก่ผู้กระทำความผิดเห็นว่า ศาลลงโทษจำคุกในอัตราที่ไม่สูง อีกทั้งไม่ได้มีการถูกจำคุกจริง เนื่องจากศาลให้รอการลงโทษ ซึ่งทำให้การลงโทษจำคุกไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ เพื่อตัดโอกาสที่ต้องการให้ผู้กระทำความผิดหมดโอกาสหรือความสามารถในการกระทำความผิดอีก และทำให้สังคมปลอดภัยจากผู้กระทำความผิด ซึ่งการจำคุกเป็นการตัดความสามารถมิให้ผู้กระทำได้กระทำความผิดอีกภายในระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ดังนั้น การบังคับใช้โทษจำคุกดังกล่าวจึงไม่มีความเหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้

การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ผู้กระทำความผิดไม่ได้การกระทำความผิดที่มีความชั่วร้ายในตัวเอง (*Mala in se*) แต่เป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม ซึ่งเรียกว่า “ความผิดในทางเทคนิค” หรือ *Technical Offence Mala Prohibita* อีกทั้งผู้ประกอบกิจการมักจะเป็นนิติบุคคลเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย จะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดอัตราโทษที่สูงเกินไป เมื่อเทียบกับลักษณะของการกระทำความผิด ซึ่งตามแนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษจำคุกที่มองว่าการจำคุกเป็นการลงโทษที่สร้างต้นทุนให้กับสังคมโดยรัฐไม่ได้ประโยชน์ใดเลยนอกจากการยับยั้งอาชญากรรม ดังนั้น โทษจำคุกควรจะนำมาใช้เป็นมาตรการสุดท้าย เมื่อผู้กระทำความผิดไม่มี

ทรัพย์สินเพียงพอสำหรับการปรับ หรือเมื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำผิดที่ได้รับจากการกระทำความผิดมีจำนวนมากมหาศาลจนทำให้การปรับไม่ได้ผล

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศ เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

สหรัฐอเมริกา มีการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้กระทำความผิดเฉพาะในกิจการโทรทัศน์ โดยผู้ประกอบการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต จะถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หากการกระทำความผิดนั้นได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเอง จะถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หากมีการกระทำความผิดขึ้นภายหลังอีกก็จะถูกจำคุกไม่เกิน 5 ปี หากเมื่อเปรียบเทียบกับการลงโทษจำคุกในความผิดดังกล่าวตามกฎหมายไทยแล้ว พบว่า สหรัฐอเมริกามีการแบ่งโทษจำคุกตามระดับความร้ายแรง เช่น หากทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้าอัตราโทษก็จะเพิ่มขึ้นจากจำคุกไม่เกิน 6 เดือน เป็นจำคุกไม่เกิน 2 ปี หากมีการกระทำความผิดเพื่อประโยชน์ทางการค้าขึ้นอีกภายหลังอัตราโทษจำคุกก็จะเปลี่ยนเป็น จำคุกไม่เกิน 5 ปี ส่วนกฎหมายของไทยไม่ได้มีการแบ่งลำดับของการลงโทษจำคุก แต่ให้ใช้อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี อัตราเดียวกันทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

จะเห็นได้ว่า สหรัฐอเมริกามีการบังคับใช้โทษจำคุกเฉพาะผู้ประกอบการโทรทัศน์ ส่วนผู้กระทำความผิดในกิจการกระจายเสียงจะมีเฉพาะโทษปรับ โดยโทษจำคุกที่บังคับใช้มีอัตราโทษตั้งแต่จำคุกไม่เกิน 6 เดือน จำคุกไม่เกิน 2 ปี และจำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ของสหรัฐอเมริกาจะเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้มีการกระทำความผิดซ้ำภายหลังอีก เมื่อเทียบกับกฎหมายไทยที่มีการบังคับใช้อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี กับทุกกรณี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตที่ได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเอง โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการลงโทษของศาลไทยแล้ว

สำหรับสาธารณรัฐฟินแลนด์และราชอาณาจักรสวีเดนมีการบัญญัติโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตไว้ไม่เกิน 6 เดือน ส่วนเครือรัฐออสเตรเลียไม่มีโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ใช้แต่อัตราโทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษ จะเห็นได้ว่า ในสาธารณรัฐฟินแลนด์และ

ราชอาณาจักรสวีเดนมีการบังคับใช้โทษจำคุกในอัตราที่ไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราโทษจำคุกในความผิดอย่างเดียวกันตามกฎหมายไทย ส่วนเครือรัฐออสเตรเลียไม่ได้กำหนดให้มีการลงโทษจำคุกในความผิดลักษณะเดียวกันซึ่งแตกต่างกับกฎหมายไทยที่มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน และเครือรัฐออสเตรเลีย ไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของการลงโทษจำคุกกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ให้ความสำคัญในเรื่องการลงโทษปรับซึ่งเป็นการลงโทษบังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมากกว่า

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ในความผิดดังกล่าวก็ยังคงควรคงโทษจำคุกไว้ เพื่อใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินเพียงพอสำหรับการปรับ หรือเมื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำผิดที่ได้รับจากการกระทำความผิดมีจำนวนมากมหาศาลจนทำให้การปรับไม่ได้ผล แต่ควรปรับลดอัตราโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ให้คงเหลือจำคุกไม่เกิน 2 ปี ก็เพื่อให้สอดคล้องกับการพิพากษาลงโทษจำคุกของศาลไทย และมีความเหมาะสมกับลักษณะหรือประเภทของความผิดดังกล่าว

4.3 วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ของมาตรการที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต

ในการบังคับใช้โทษกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 ที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 ล้านบาทหรือหรือทั้งจำทั้งปรับ จากบทบัญญัติดังกล่าว พบว่า มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยโทษปรับเป็นการลงโทษที่ใช้แทนการลงโทษจำคุก เพราะในบทบัญญัติใช้คำว่า “หรือ” เนื่องจากโทษจำคุกเป็นโทษที่มีต้นทุนของรัฐมากที่สุดเมื่อเทียบกับการลงโทษประเภทอื่น กรณีที่มีการกระทำความผิดที่มีการใช้ทั้งโทษปรับหรือใช้โทษจำคุก ซึ่งศาลควรเลือกใช้โทษปรับก่อน เพราะโทษปรับเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าการจำคุก รัฐได้ประโยชน์จากเงินค่าปรับและมีต้นทุนในการปรับน้อยมาก ในขณะที่โทษจำคุกสร้างต้นทุนให้สังคมสูง ทั้งค่าสร้างเรือนจำ ค่าดูแลนักโทษ ค่าจ้างผู้คุม ซึ่งรัฐไม่ได้ประโยชน์เลย นอกจากการยับยั้งอาชญากรรมโดยที่โทษปรับก็สามารถยับยั้งได้เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงข้อดี ข้อเสีย ของการลงโทษทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบ

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ต่อไป

4.3.1) โทษปรับ

โทษปรับเป็นการลงโทษที่ส่งผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดที่มีประสิทธิภาพกว่าโทษจำคุก เนื่องจากโทษจำคุกเป็นโทษที่มีต้นทุนของรัฐมากเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าการจำคุกซึ่งรัฐได้ประโยชน์จากเงินค่าปรับ และมีต้นทุนในการปรับน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตามการลงโทษปรับก็มีทั้งมีข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

1) ข้อดีของโทษปรับ

1.1) โทษปรับเป็นการลงโทษที่ใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น และใช้กับการลงโทษในความผิดที่ไม่รุนแรงโทษปรับเป็นโทษที่บังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดสามารถข่มขู่ยับยั้งป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีกและทำให้บุคคลอื่นเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำความผิด อีกทั้งผู้กระทำความผิดยังสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติไม่ต้องมีมลทิน หรือมีตราบาปเหมือนการถูกลงโทษจำคุก

1.2) โทษปรับสามารถกำหนดให้มีความเหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิดแต่ละรายในความผิดฐานเดียวกัน หากเป็นผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนก็สามารถลงโทษปรับในอัตราที่ต่ำได้ แต่ถ้าหากผู้กระทำความผิดมีฐานะร่ำรวยก็สามารถลงโทษปรับในอัตราที่สูงได้

1.3) โทษปรับเมื่อนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือความผิดที่ผู้กระทำความผิดต่อผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น จะทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าคุณต้องสูญเสียทรัพย์สินไปไม่คุ้มกับการที่ตนต้องกระทำความผิดจึงถือว่าเป็นการแก้ปัญหามาตรังตรง

1.4) กรณีที่ศาลพิพากษามีการลงโทษปรับผู้กระทำความผิดโดยผิดหลงก็ยังสามารถที่จะแก้ไขโดยการคืนค่าปรับให้แก่ผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งต่างจากการลงโทษจำคุกที่ไม่สามารถแก้ไขกลับคืนได้ทำได้เพียงแต่การเยียวยาความเสียหายเท่านั้น

1.5) โทษปรับทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นจากค่าปรับสามารถนำไปพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

1.6) โทษปรับเป็นการลงโทษที่รัฐไม่ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นการสร้างเรือนจำเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการดูแลนักโทษ หรือค่าใช้จ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปริมาณนักโทษไม่ให้ล้นเรือนจำอีกด้วย

1.7) การลงโทษปรับเป็นการลงโทษที่มีความยืดหยุ่น สามารถทำการผ่อนชำระได้ โดยเฉพาะการปรับในรูปแบบตามวันและรายได้ หรือการปรับในรูปแบบหน่วยโทษ

2) ข้อเสียของโทษปรับ

2.1) การลงโทษปรับ โดยเฉพาะโทษปรับแบบคงที่หรือโทษปรับแบบตายตัวถือเป็นการลงโทษที่มีความไม่เสมอภาคระหว่างผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือมีรายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้ได้รับผลกระทบไม่เท่าเทียมกัน

2.2) การลงโทษปรับในจำนวนที่ไม่สูงมากทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินหรือรายได้ของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะดี หรือผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูง จึงทำให้ผู้กระทำความผิดอาจไม่รู้สึกเกรงกลัว หรือเข็ดหลาบในการที่จะกระทำความผิด

2.3) การลงโทษปรับในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย โดยเฉพาะโทษปรับแบบคงที่หรือโทษปรับแบบตายตัวมีความไม่ยืดหยุ่นหรือไม่ผันแปรไปตามสภาวะของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ลำบากและล่าช้า

2.4) การปรับในบางกรณีผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้ทำให้ต้องเปลี่ยนการลงโทษปรับเป็นโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ

2.5) การลงโทษปรับอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่พึ่งพาอาศัยฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้ได้รับความเดือดร้อน

เมื่อพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของโทษปรับ จะเห็นได้ว่า การปรับมีข้อดีคือทำให้รัฐได้ประโยชน์จากเงินค่าปรับ และมีต้นทุนในการปรับน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับโทษจำคุกซึ่งเป็นโทษที่มีต้นทุนของรัฐที่สูง เนื่องจากทำให้รัฐมีภาระค่าใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นการสร้างเรือนจำเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการดูแลนักโทษ ส่วนการลงโทษปรับผู้กระทำความผิดไม่ต้องมีมลทิน หรือตราบาปเหมือนกับโทษจำคุก ซึ่งโทษปรับเมื่อนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือความผิดที่ผู้กระทำความผิดต่อผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น จะทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกว่าคุณต้องสูญเสียทรัพย์สินไป ไม่คุ้มกับการที่ตนต้องกระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตามก็มีข้อเสียอยู่หลายประการ โดยเฉพาะโทษปรับแบบตายตัวที่ไม่มีความยืดหยุ่นหรือไม่ผันแปรไปตามสภาวะของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือมีรายได้ที่แตกต่างกันที่ได้รับผลกระทบไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น

4.3.2) ระบบโทษปรับแบบตายตัว

ระบบโทษปรับแบบตายตัว แม้จะเป็นระบบที่มีการยอมรับและมีการใช้อย่างแพร่หลาย เช่น กรณีของไทยและสหรัฐอเมริกาที่มีการใช้โทษปรับในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการ

ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งระบบโทษปรับแบบตายตัวก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

1) ข้อดีของระบบโทษปรับแบบตายตัว

1.1) ระบบโทษปรับแบบตายตัว มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน

1.2) ระบบโทษปรับแบบตายตัว ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากผู้พิพากษาไม่มีภาระในการพิสูจน์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมีแต่การพิจารณาเฉพาะความหนักเบาของคดีเท่านั้น

1.3) ผู้กระทำความผิดสามารถทราบอัตราค่าปรับล่วงหน้าของการกระทำความผิดในแต่ละฐานว่าจะต้องชำระเท่าใด

2) ข้อเสียของระบบโทษปรับแบบตายตัว

2.1) ระบบโทษปรับแบบตายตัวเป็นระบบการลงโทษที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะการลงโทษปรับผู้กระทำความผิดในฐานเดียวกัน พิจารณาจากข้อหาและความร้ายแรงของความผิด และมีการกำหนดโทษในอัตราเดียวกันโดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้และฐานะของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะแตกต่างกันส่งผลให้การบังคับใช้โทษและการป้องปรามการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพแตกต่างกัน เช่น ค่าปรับจำนวนหนึ่งอาจมีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนแต่ในขณะเดียวกันอาจไม่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยได้

2.2) การกำหนดโทษปรับแบบตายตัวโดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด จึงทำให้ผู้กระทำความผิดบางส่วนที่มีฐานะยากจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนโทษจากโทษปรับเป็นโทษกักขังแทนค่าปรับ ทำให้เกิดต้นทุนด้านงบประมาณในการดูแลผู้กักขังอีกด้วย

2.3) การกำหนดอัตราโทษปรับแบบตายตัวในกฎหมายหลายฉบับไม่มีมาตรฐานทำให้เกิดความลักลั่นระหว่างโทษปรับในกฎหมายที่มีการบัญญัติขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น ทำให้กฎหมายที่บัญญัติขึ้นในภายหลังมีการกำหนดอัตราโทษปรับที่สูงกว่ากฎหมายที่บัญญัติขึ้นก่อน

2.4) ระบบโทษปรับแบบตายตัว มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ตายตัวอย่างเคร่งครัด ไม่มีความยืดหยุ่น และไม่ได้คำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจที่ทำให้มูลค่าของค่าปรับลดลงเมื่อระยะเวลาผ่านไป

เมื่อพิจารณาข้อดีและข้อเสียของการใช้โทษปรับแบบตายตัว จะเห็นได้ว่า โทษปรับแบบตายตัวมีข้อดีก็คือ มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และผู้กระทำความผิดสามารถทราบอัตราค่าปรับได้ล่วงหน้า แต่อย่างไรก็ตาม การลงโทษปรับแบบตายตัวเป็นระบบการลงโทษที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการลงโทษผู้กระทำความผิด โทษปรับแบบตายตัวเป็นการลงโทษโดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด จึงทำให้ผู้กระทำความผิดบางส่วนที่มีฐานะยากจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ทำให้ต้องถูกกักขัง นอกจากนี้โทษปรับแบบตายตัว มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ตายตัวอย่างเคร่งครัด ไม่มีความยืดหยุ่น และไม่ได้คำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานะทางเศรษฐกิจทำให้มูลค่าของค่าปรับลดลงเมื่อระยะเวลาผ่านไป

4.3.3) ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ

ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษเป็นระบบยังไม่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยประเทศที่นิยมใช้ ได้แก่ เครือรัฐออสเตรเลียที่ต้องการพัฒนาโทษปรับให้มีประสิทธิภาพในการมุ่งเน้นการยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ และทำให้ค่าปรับให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสถานะอัตราของเงินเฟ้อที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงทำให้กฎหมายมีความทันสมัยอยู่เสมอ จากการศึกษาพบว่า เครือรัฐออสเตรเลียมีการใช้โทษปรับแบบหน่วยโทษในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

1) ข้อดีของระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ

1.1) ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ มีการกำหนดจำนวนหน่วยความผิดโทษปรับไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน

1.2) ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากผู้พิพากษาไม่มีภาระในการพิสูจน์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด มีแต่การพิจารณาเฉพาะความหนักเบาของคดีเท่านั้น

1.3) ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถทราบอัตราค่าปรับล่วงหน้าของการกระทำความผิดในแต่ละฐานว่าจะต้องชำระเท่าใด

2) ข้อเสียของระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ

2.1) ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ เป็นระบบการลงโทษปรับที่ไม่ผันแปรตามสถานะทางเศรษฐกิจอย่างที่แท้จริง เนื่องจากจะต้องมีการประกาศกำหนดมูลค่าหนึ่งหน่วยโทษการปรับในทุก ๆ ปี

2.2) การใช้ดุลพินิจของศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราโทษปรับให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้ เพราะมูลค่าของหนึ่งหน่วยโทษปรับเป็นไปตามประกาศของทางรัฐบาลจึงไม่ใช่รายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิด และกฎหมายมีการได้มีการกำหนดจำนวนอัตราค่าปรับตามระดับขั้นความร้ายแรงของการกระทำความผิดไว้ตายตัว

2.3) ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ เป็นระบบที่กำหนดอัตราโทษที่เคร่งครัดทำให้ไม่มีความยืดหยุ่นในการลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด

เมื่อพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของระบบโทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษ พบว่า มีข้อดีคือ มีการกำหนดจำนวนหน่วยความผิดของโทษปรับไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน นอกจากนี้การปรับแบบหน่วยโทษทำให้พิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากไม่ต้องมีการะในการพิสูจน์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด และการปรับในรูปแบบดังกล่าวยังทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถทราบอัตราค่าปรับล่วงหน้าอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามการปรับในรูปแบบหน่วยโทษก็มีข้อเสียหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นระบบการลงโทษปรับที่ไม่ผันแปรตามสถานะทางเศรษฐกิจอย่างที่แท้จริง เนื่องจากจะต้องมีการประกาศกำหนดมูลค่าหนึ่งหน่วยโทษการปรับในทุก ๆ ปี หรือการที่ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราโทษปรับให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้ เพราะมูลค่าของหนึ่งหน่วยโทษปรับเป็นไปตามประกาศของทางรัฐบาลจึงไม่ใช่รายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิด หรือ เป็นระบบที่กำหนดอัตราโทษที่เคร่งครัดทำให้ไม่มีความยืดหยุ่นในการลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด เป็นต้น

4.3.4) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้

ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายพบว่ามี การนิยมใช้อย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวีย เช่น สาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน เป็นต้น การนำระบบปรับแบบตามวันและรายได้ (day fine system) มาใช้ เนื่องจากต้องการปรับปรุงพัฒนากฎหมายเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการลงโทษปรับกับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังต้องการให้โทษปรับมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการกระทำความผิดที่สูง จากการศึกษาพบว่า สาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน มีการใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้ใน การลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

1) ข้อดีของระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้

1.1) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ เป็นระบบการลงโทษที่ให้ความเสมอภาคและได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดทุกระดับที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่

แตกต่างกันไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีฐานะร่ำรวยหรือยากจนหากมีการกระทำความผิดในข้อหาแบบเดียวกันก็ย่อมได้รับโทษปรับที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน

1.2) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ เป็นโทษปรับที่มีความยืดหยุ่น ทำให้ค่าปรับมีการแปรผันไปตามสภาพเศรษฐกิจและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด

1.3) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ ถือเป็นระบบการลงโทษในสัดส่วนของอัตราค่าปรับที่ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความสามารถที่จะชำระค่าปรับได้ โดยไม่ต้องเปลี่ยนเป็นโทษกักขังหรือจำคุกและทำให้การจัดเก็บค่าปรับมีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

1.4) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ เป็นโทษที่ใช้ได้กับการกระทำความผิดหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นโทษสำหรับการกระทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือการกระทำความผิดในระดับกลาง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดให้เกิดความรู้สึกรู้สึกเจ็บปวด

1.5) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ ทำให้มีรายได้เข้ารัฐมากกว่าโทษปรับแบบตายตัว

2) ข้อเสียของระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้

2.1) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้เป็นระบบโทษปรับที่อาจมีค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เนื่องจากศาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการรวบรวมข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้คำนวณในการกำหนดการลงโทษปรับให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด และอาจทำให้เกิดต้นทุนในการนำระบบการปรับแบบตามวันและรายได้มาปรับใช้ในประเทศที่ไม่เคยใช้ระบบโทษปรับแบบนี้มาก่อน อีกทั้งระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาคดี

2.2) ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ มักประสบปัญหาในการสืบค้นหรือการเข้าถึงข้อมูลรายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาที่กฎหมายไม่อนุญาตให้หน่วยงานจัดเก็บภาษีให้ข้อมูลการเสียภาษีแก่ศาลเพื่อใช้คำนวณรายได้ของผู้กระทำความผิด เป็นต้น

2.3) ในการลงโทษปรับระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ อาจทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนมีแรงจูงใจในการกระทำความผิด เพราะเมื่อมีรายได้น้อยค่าปรับก็ยิ่งต่ำลง

จากการพิจารณาข้อดี ข้อเสียของการบังคับใช้โทษปรับในรูปแบบแบบต่าง ๆ จะเห็นว่าระบบโทษปรับในแต่ละรูปแบบที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป เมื่อพิจารณาระบบการลงโทษปรับแบบหน่วยโทษ และระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้แล้ว

เห็นว่า ระบบโทษปรับทั้ง 2 แบบ มีความสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ จึงทำให้กฎหมายมีความทันสมัยอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษเป็นระบบโทษปรับที่ไม่ได้มีความแปรผันไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง และเป็นระบบที่มีการกำหนดอัตราโทษไว้ตายตัว ทำให้ไม่มีความยืดหยุ่นในการลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งแตกต่างจากระบบ โทษปรับแบบตามวันและรายได้ ที่มีความเสมอภาคและได้สัดส่วนเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อีกทั้งค่าปรับมีการแปรผันไปตามสภาพทางเศรษฐกิจ และเหมาะสมกับฐานะ รายได้ของผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความสามารถที่จะชำระค่าปรับได้ นอกจากนี้การปรับแบบตามวันและรายไดยังมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ ป้องกันและยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูงไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า โทษปรับแบบตามวันและรายได้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการลงโทษผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตในไทยที่มีการใช้ระบบการปรับแบบตายตัว

4.1 ตารางเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบโทษปรับแบบต่างๆ

ประเทศ	ระบบโทษปรับ	ข้อดี	ข้อเสีย
ไทย	การปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System)	1. ระบบโทษปรับแบบตายตัว มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน	1. ระบบโทษปรับแบบตายตัว เป็นระบบการลงโทษที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะ
สหรัฐอเมริกา		2. ระบบโทษปรับแบบตายตัว ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากผู้พิพากษาไม่มีภาระในการพิสูจน์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมีแต่การพิจารณาเฉพาะความหนักเบาของคดีเท่านั้น	การลงโทษปรับผู้กระทำความผิดในฐานเดียวกัน พิจารณาจากข้อหาและความร้ายแรงของความคิด และมีการกำหนดโทษในอัตราเดียวกันโดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้และฐานะของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะแตกต่างกันส่งผลให้การบังคับใช้โทษและการป้องปรามการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพแตกต่างกันเช่น ค่าปรับจำนวนหนึ่งอาจมีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนแต่ใน
		3. ผู้กระทำความผิดสามารถทราบอัตราค่าปรับล่วงหน้าของการกระทำความผิดในแต่ละฐานว่าจะต้องชำระเท่าใด	

ประเทศ	ระบบโทษปรับ	ข้อดี	ข้อเสีย
			ขณะเดียวกันอาจไม่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวยได้ 2. การกำหนดโทษปรับแบบตายตัวโดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดจึงทำให้ผู้กระทำความผิดบางส่วนที่มีฐานะยากจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้จึงทำให้ต้องมีการเปลี่ยนโทษจากโทษปรับเป็นโทษกักขังแทนค่าปรับทำให้เกิดภาระด้านงบประมาณในการดูแลผู้กักขังอีก 3. การกำหนดอัตราโทษปรับแบบตายตัวในกฎหมายหลายฉบับไม่มีมาตรฐานทำให้เกิดความสับสนระหว่างโทษปรับในกฎหมายที่มีการบัญญัติขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น ทำให้กฎหมายที่บัญญัติขึ้นในภายหลังมีการกำหนดอัตราโทษปรับที่สูงกว่ากฎหมายที่บัญญัติขึ้นก่อน 4. ระบบโทษปรับแบบตายตัวมีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ตายตัวอย่างเคร่งครัดไม่มีความยืดหยุ่น และไม่ได้คำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจที่ทำให้มูลค่าของค่าปรับลดลงเมื่อระยะเวลาผ่านไป
สาธารณรัฐฟินแลนด์	ปรับตามวันและ	1. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้เป็นระบบการลงโทษที่	1. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้เป็นระบบโทษปรับที่

ประเทศ	ระบบโทษปรับ	ข้อดี	ข้อเสีย
ราชอาณาจักร สวีเดน	รายได้ (Day Fine System)	ให้ความเสมอภาคและได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดทุกระดับที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีฐานะร่ำรวยหรือยากจนหากมีการกระทำความผิดในข้อหาแบบเดียวกันก็ย่อมได้รับโทษปรับที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน 2. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ เป็นโทษปรับที่มีความยืดหยุ่น ทำให้ค่าปรับมีการแปรผันไปตามสภาพเศรษฐกิจและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด 3. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ ถือเป็นระบบการลงโทษในสัดส่วนของอัตราค่าปรับที่ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความสามารถที่จะชำระค่าปรับได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนเป็นโทษกักขังหรือจำคุก และทำให้การจับกุมค่าปรับมีความสำเร็จมากยิ่งขึ้น 4. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ เป็นโทษที่ใช้ได้กับการกระทำความผิดหลายระดับไม่ว่าจะเป็นโทษสำหรับการกระทำความผิดเล็กน้อย ๆ หรือการกระทำความผิดในระดับกลาง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยังผู้กระทำความผิดให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด 5. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้ ทำให้มีรายได้ของรัฐ	อาจมีค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาวเนื่องจากศาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการรวบรวมข้อมูลรายได้ของผู้กระทำความผิดจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้คำนวณในการกำหนดการลงโทษปรับให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและอาจทำให้เกิดต้นทุนในการนำระบบการปรับแบบตามวันและรายได้มาปรับใช้ในประเทศที่ไม่เคยใช้ระบบโทษปรับแบบนี้มาก่อน อีกทั้งระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาคดี 2. ระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้มักประสบปัญหาในการสืบค้นหรือการเข้าถึงข้อมูลรายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดในบางประเทศเช่นสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายไม่อนุญาตให้หน่วยงานจัดเก็บภาษีให้ข้อมูลการเสียภาษีแก่ศาลเพื่อใช้คำนวณรายได้ของผู้กระทำความผิด เป็นต้น 3. ในการลงโทษปรับระบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้อาจทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนมีแรงจูงใจในการกระทำความผิดเพราะเมื่อผู้กระทำความผิดมีรายได้น้อยค่าปรับก็ยิ่งน้อยตาม

ประเทศ	ระบบโทษปรับ	ข้อดี	ข้อเสีย
		มากกว่าโทษปรับแบบตายตัวซึ่งรัฐได้ประโยชน์มากกว่า	
เครือรัฐ ออสเตรเลีย	หน่วยโทษ (Penalty unit)	- ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ มีการกำหนดจำนวนหน่วยความผิดโทษปรับไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายอย่างชัดเจน - ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เนื่องจากผู้พิพากษาไม่มีภาระในการพิสูจน์ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด มีแต่การพิจารณาเฉพาะความหนักเบาของคดีเท่านั้น - ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถทราบอัตราค่าปรับล่วงหน้าของการกระทำความผิดในแต่ละฐานว่าจะต้องชำระเท่าใด	- ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ เป็นระบบการลงโทษปรับที่ไม่ผันแปรตามสภาวะทางเศรษฐกิจอย่างที่แท้จริง เนื่องจากจะต้องมีการประกาศกำหนดมูลค่าหนึ่งหน่วยโทษการปรับในทุก ๆ ปี - การใช้ดุลพินิจของศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดอัตราโทษปรับให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละรายได้ เพราะมูลค่าของหนึ่งหน่วยโทษปรับเป็นไปตามประกาศของทางรัฐบาลจึงไม่ใช่รายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิด และกฎหมายมีการได้มีการกำหนดจำนวนอัตราค่าปรับตามระดับชั้นความร้ายแรงของการกระทำความผิดไว้ตายตัว - ระบบโทษปรับแบบหน่วยโทษ เป็นระบบที่กำหนดอัตราโทษที่เคร่งครัด ทำให้ไม่มีความยืดหยุ่นในการลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด

จากตารางจะเห็นได้ว่า รูปแบบการลงโทษปรับในแต่ละรูปแบบย่อมมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสม และข้อดี ข้อเสียของรูปแบบการลงโทษปรับต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิด ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของไทย ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการเสนอแนะมาตรการลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดของไทยในบทถัดไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ เนื่องจากเป็นกิจการที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของประชาชนในสังคม ที่ส่งผลต่อความเชื่อทั้งในเรื่องการเมือง ข่าวดสาร บันเทิง และการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ นับตั้งแต่ในในอดีตมาจนถึงปัจจุบันได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมืองทั้งฝ่ายรัฐ และฝ่ายที่ต่อต้านรัฐ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ถือเป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในมิติด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่ประกอบกิจการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีทั้งบุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล สมาคม มูลนิธิ และนิติบุคคล มีการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ รวมถึงมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องขนาด กิจการ ขนาดของธุรกิจ ฐานะและรายได้ของผู้ประกอบกิจการ โดยผู้ประกอบกิจการบางประเภทสามารถแสวงหารายได้จากโฆษณา หรือจากแหล่งอื่น ๆ ได้ แต่บางประเภทไม่สามารถแสวงหารายได้จากโฆษณา หรือจากแหล่งอื่น ๆ ได้ อีกทั้งผู้ประกอบกิจการบางรายมีกิจการอยู่ในความครอบครองจำนวนมาก จึงทำให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน

การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ได้มีการกำกับจากหน่วยงานของรัฐ ทำให้การประกอบกิจการนั้นไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด จึงทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคม เช่น การที่สถานีวิทยุกระจายเสียงมีเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ได้มาตรฐานทำให้เกิด การแพร่คลื่นความถี่รบกวนข่ายสื่อสารวิทยุการบิน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือกรณีที่มีการโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหาร ยา และเครื่องสำอาง อดอ้างสรรพคุณเกินจริงอันอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

และอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคมได้ ซึ่งปัจจุบันก็ยังพบปัญหาเหล่านี้อยู่และอาจมีมากขึ้นในอนาคตหากรัฐไม่มีการกำกับดูแลที่ดีและเหมาะสม

เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่ไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 กลับพบว่า ผู้กระทำความผิดมิได้มีความเกรงกลัวในการกระทำความผิดแต่อย่างใด เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์ หรือรายได้มากกว่าโทษที่อาจจะได้รับ จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงได้ และการบังคับใช้โทษดังกล่าวกับบุคคลทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะหรือรายได้ของบุคคลผู้กระทำความผิด จึงทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน

ในการบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี พบว่า ศาลมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดในอัตราไม่เกิน 2 ปี ส่วนใหญ่จะพิพากษาลงโทษจำคุก 1 ปี โดยให้รอลงอาญาทั้งหมด อีกทั้งผู้ประกอบกิจการส่วนใหญ่จะเป็นนิติบุคคล ไม่สามารถบังคับใช้โทษจำคุกกับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ ทำให้โทษจำคุกไม่สามารถบังคับใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นที่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ต้องการตัดบุคคลผู้กระทำความผิดออกจากสังคม ซึ่งการกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ถือว่าเป็นการลงโทษในอัตราที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับการลงโทษตามกฎหมายของต่างประเทศในคดีแบบเดียวกัน จึงเป็นการกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะของการกระทำความผิด ประกอบกับความผิดในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดที่กฎหมายห้าม ไม่ได้เป็นความผิดที่มีความชั่วร้ายในตัวเอง

ส่วนการบังคับใช้โทษปรับกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ที่ไม่ได้รับอนุญาต ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 5 ล้านบาท ซึ่งโทษปรับดังกล่าวเป็นการปรับในรูปแบบตายตัว (Fixed Sum System) โดยมีการบังคับใช้กับบุคคลทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล และไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีฐานะและรายได้อย่างไร ดังนั้น จึงทำให้การบังคับใช้โทษปรับเกิดความไม่เสมอภาคในการลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะการลงโทษปรับผู้กระทำความผิดในฐานความผิดเดียวกันศาลพิจารณาจากข้อหาและความร้ายแรงของความผิด โดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้และฐานะของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (Equality before law) ที่รัฐจะต้องปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเสมอภาค ขณะเดียวกัน

การลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาในความผิดอย่างเดียวกันย่อมขัดกับหลักแนวคิดทฤษฎีในการลงโทษทางอาญาแก่นิติบุคคล เนื่องจากนิติบุคคลที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ยังมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ถ้าหากนิติบุคคลได้ดำเนินงานในลักษณะที่เป็นความผิดอาญาส่งผลและสร้างความเสียหายแก่สังคมอย่างร้ายแรงได้มากกว่าบุคคลธรรมดาการบังคับใช้โทษปรับทางอาญาแก่ผู้ประกอบการกิจการที่เป็นทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาจึงไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด นอกจากนี้การลงโทษปรับไม่สามารถยับยั้งผู้ประกอบการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงจากการกระทำความผิดได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ศาลได้มีการพิพากษาลงโทษปรับผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จะอยู่ที่หลักหมื่นและหลักแสน ไม่เกิน 1 ล้านบาท จึงทำให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูงไม่เกรงกลัว เนื่องจากการที่ผู้กระทำความผิดตัดสินใจกระทำความผิด เพราะเห็นว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดสูงกว่าต้นทุนที่จะเกิดขึ้น (โทษที่ได้รับ) ตามหลักแนวคิดทางนิติเศรษฐศาสตร์ จึงทำให้ไม่สามารถบังคับใช้โทษปรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ต้องการข่มขู่ยับยั้ง เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

จากการศึกษาในกฎหมายของต่างประเทศ พบว่า มีการใช้รูปแบบในการลงโทษปรับกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ในใช้รูปแบบที่แตกต่างกันไป เช่น สาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน ได้มีการใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้ ซึ่งเป็นระบบที่สร้างความเท่าเทียมในสังคม และความเสมอภาคระหว่างผู้ที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ในการยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูง สำหรับ ในเครือรัฐออสเตรเลียได้มีการใช้รูปแบบโทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษ ซึ่งเป็นการพัฒนาโทษปรับให้มีประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นการยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ส่วนในสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้รูปแบบการลงโทษปรับแบบตายตัวเหมือนกับของไทยแต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาก็ได้มีความพยายาม นำรูปแบบโทษปรับแบบตามวันและรายได้มาทดลองใช้ เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาหนักโทษสิ้นเรื้อนจำ

สำหรับการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ พบว่า กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียไม่มีการลงโทษจำคุก มีแต่โทษปรับแบบเป็นหน่วยโทษ สาธารณรัฐฟินแลนด์และราชอาณาจักรสวีเดนมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ส่วนสหรัฐอเมริกาไม่มีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดในกิจการกระจายเสียง แต่ในกิจการโทรทัศน์สหรัฐอเมริกามีการลงโทษจำคุกตามระดับของความร้ายแรง ในอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ไม่เกิน 6 เดือน ไม่เกิน 2 ปี และไม่เกิน 5 ปี ตามลำดับ

ระบบโทษปรับในแต่ละรูปแบบที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต มีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยจึงเห็นว่า โทษปรับแบบตามวันและรายได้ มีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นมาตรการบังคับใช้กับการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และควรแก้ไขโทษจำคุกให้สอดคล้องกับการลงโทษของศาลและสอดคล้องกับลักษณะของการกระทำความผิด โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 66 ที่มีการบังคับใช้โทษทางอาญาสำหรับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เป็นการบังคับใช้โทษปรับในรูปแบบโทษปรับแบบตายตัว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคและความเท่าเทียมกันในการบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะและรายได้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูง นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีการใช้บังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข โทษอีกเลย ทำให้กฎหมายล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดว่า ให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาวะการปัจจุบัน จากที่ได้มีการทบทวนงานวรรณกรรมในบทที่ 2 ศึกษากฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศในบทที่ 3 และวิเคราะห์สภาพปัญหา และมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญากับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ในบทที่ 4 จึงทำให้ได้แนวทางในการเสนอมาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาที่เหมาะสม ดังนี้

1) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับการลงโทษปรับและโทษจำคุกโดยการลดอัตราโทษจำคุกลง สำหรับโทษปรับให้ใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้แทน ดังนี้

บทบัญญัติเดิม “ มาตรา 66 ผู้ใดใช้คลื่นความถี่สำหรับการ ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ หรือประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ หรือให้บริการ นอกเหนือจากกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุก

ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน

บทบัญญัติที่เสนอแก้ไข “มาตรา 66/1 ผู้ใดใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์หรือประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ หรือให้บริการนอกเหนือจากกิจกรรมกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี ทั้งนี้โทษปรับให้ใช้หลักเกณฑ์การปรับตามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ประมวลกฎหมายอาญา.....”

แนวคิดในการลงโทษปรับตามวันและรายได้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้ศึกษามาจากสาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบในการบังคับใช้โทษปรับแบบตามวันและรายได้ที่มีประสิทธิภาพ ในการนำมาแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้กระทำความผิด มีความแตกต่างทางด้านฐานะและรายได้ อีกทั้งการลงโทษปรับดังกล่าวยังมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูงอีกด้วย

สำหรับกรณีที่ผู้วิจัยมีการเสนอแก้ไขอัตราโทษจำคุกจาก 5 ปี คงเหลือจำคุกไม่เกิน 2 ปี นั้น ก็เพื่อให้สอดคล้องกับการที่ศาลไทยพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด และให้สอดคล้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต ที่ได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินสำหรับตนเองของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีการลงโทษจำคุกในอัตราไม่เกิน 2 ปี จึงมีความเหมาะสมกับลักษณะหรือประเภทของความผิดดังกล่าว

2) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 18 ประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

“มาตรา 18 วรรค..... คคืออาญาที่มีการบัญญัติให้ลงโทษปรับ ให้ศาลมีอำนาจในการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้อย่างน้อยสามสิบวันปรับแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวัน ปรับกรณีความผิดหลายกระทง ศาลจะกำหนดโทษปรับเกินกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันปรับแต่ไม่เกินไปกว่าผลรวมของจำนวนวันปรับสำหรับความผิดทุกกระทงรวมกันก็ได้ ....”

ในส่วนของการกำหนดโทษปรับตามวันและรายได้ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดอย่างน้อยสามสิบวันปรับแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันปรับนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดรูปแบบมาจากราชอาณาจักรสวีเดน โดยผู้วิจัยเห็นว่า การกำหนดอัตราวันปรับของราชอาณาจักรสวีเดนมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ ในไทย ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการอื่น ๆ ที่จะบัญญัติไว้ในมาตรา 18 ประมวลกฎหมายอาญาก็อาจมีการศึกษารายละเอียดความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการใช้โทษปรับตามวันและรายได้ในบริบทของกฎหมายไทย เพื่อพัฒนากฎหมายของไทยให้มีความทันสมัยเป็นสากลและสร้างความ

เท่าเทียมกันของคนในสังคม ทำให้การบังคับใช้มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ และเป็นแนวทางในการบังคับใช้โทษปรับตามวันและรายได้อีกกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีลักษณะเดียวกันกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ต่อไป

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. 2498 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 2)

และพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ

โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เรื่อง กำหนดคลื่นความถี่และประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

กฎหมายต่างประเทศ

The Criminal Code of Finland.

The Penal Code of Finland

The Swedish Criminal Code

U.S. Code.

Act on Television and Radio Operations

Act on Communications Administration (625/2001; amendments up to 397/2003 included)

Broadcasting Service Act 1992

Communication Act of 1934

Interstate Media Treaty

Legislation Act 2001

The Swedish Radio and Television Act

หนังสือ

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2562). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ:

กรุงสยาม พิมพ์ครั้งที่ 11.

- นที ศุกลรัตน์. (2564). *ย้อนอดีต สู่วันปัจจุบัน มองอนาคต : เส้นทางวิทยุไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
- ปกป้อง ศรีสนิท. *กฎหมายอาญาชั้นสูง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. (2564). *หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา ภายใต้โครงการสนับสนุนสารสนเทศเพื่อการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ภัทรวรรณ ทองใหญ่. (2562). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภิช สุภขลาชัย และคณะ. (2564). *รายงานผลการศึกษา ผลกระทบของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจไทยภายหลังการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล*. นนทบุรี: ลักเฮงสตูดิโอ.
- อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2562). *ทฤษฎีอาญา ทฤษฎีโทษ และกระบวนการขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

- กรรณิกา ธรรมวินทร. (2564). *ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ศึกษากรณีการบังคับใช้โทษ*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กฤตยา อารีรักษ์. (2560). *ความเหมาะสมในการนำ day fine มาใช้กับประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ดารารัตน์ พรเข้ม. (2562). *การบังคับใช้โทษปรับทางอาญาในความผิดหูโทษ : กรณีปรับตามวันและรายได้*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ดิศรณ์ ลิจิตวิทยาวุฒิ. (2560). *ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล : ศึกษากรณีความผิดฐานอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติโดยเปรียบเทียบเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ประภาดา ชอบชื่นชม. (2562). **ปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาและมาตรการในการลดการชุมนุมตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เพชรลดา ลำลือทอง. (2556). **โทษปรับแบบเป็นหน่วย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรพร ระดมสุทธิศาล. (2556). **ปัญหาในการนำโทษปรับมาใช้บังคับในคดีสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีโทษปรับตามวันและรายได้**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ วงษ์ดี. (2563). **การนำระบบโทษปรับโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมของไทย**. คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริการกระบวนการยุติธรรม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รายงานการวิจัย

- จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์ และคณะ. (2560). **การส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบและจัดทำความเหมาะสมของรายการในกิจการโทรทัศน์**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และคณะ. (2558). **การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วารสาร บทความ

- กอกนก กิจบาลจ่าย. (2561). **โครงสร้างใบอนุญาตและกระบวนการอนุญาตกับการกิจการกำกับ การปฏิบัติตามเงื่อนไข ใบอนุญาตการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์**. **วารสารวิชาการ กสทช. ประจำปี 2561**.
- ชนกร ศรีสุขใส. (2561). **กิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน และแนวทางพัฒนาในอนาคต**. **วารสาร กสทช. ประจำปี 2561**.

นที ศุกลรัตน์ และณัฐชญา ทวีวิทย์ชาครีย์. (2559). แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะใน
กิจการโทรทัศน์ภายใต้กรอบกฎหมาย : กรณีกิจการโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์สำคัญที่
ให้บริการเป็นการทั่วไป. *วารสาร กสทช. ประจำปี 2559*.

วิศิษฐ์ ภูชาดิก และมาลี กาบมาลา. (2564). ความเข้าใจสารสนเทศเกี่ยวกับการทดลองประกอบ
กิจการวิทยุกระจายเสียงของผู้ทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง. *วารสาร
สารสนเทศศาสตร์*, 39(4).

อภิวัฒน์ สุกดาว. (2561). การกำหนดโทษอาญาตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย. *จตุลนิติ*

เอกสารอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). แนวความคิดของต่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายอาญา
เพื่อ. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรา
กฎหมาย เอกสารหมายเลข 3.3.

ฐานข้อมูลออนไลน์

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *เปิดสถิติ “เงินเพื่อ” 16 ปีย้อนหลังน่าทึ่งแค่ไหน?*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้
จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/business/1004538>.

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(สำนักงาน กสทช.). (2565). *เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ สื่อวิทยุโทรทัศน์มีรายได้จาก
อะไรบ้าง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bcp.nbtc.go.th/th/detail/2017-01-25-15-58-52>.

สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก: <https://dictionary.orst.go.th/>.

ต่างประเทศ

Australian Communications and Media Authority (ACMA). (2023). *Who we are*. (Online).
Available: <https://www.acma.gov.au/who-we-are>.

Australian Communications and Media Authority (ACMA). (2023). *Broadcasting*. (Online).
Available: <https://www.acma.gov.au/broadcasting>.

- Australian Communications and Media Authority (ACMA). (2023). *Broadcasting licences*. (Online). Available: <https://www.acma.gov.au/broadcasting-licences>.
- Australian Securities & Investments Commission (ASIC). (2023). *ASIC investigation and enforcement*. (Online). Available: <https://asic.gov.au/about-asic/asic-investigations-and-enforcement/fines-and-penalties/>.
- Center for Media & Communication Studies (CMCS). (2023). *FINLAND*. (Online). Available: https://medialaws-ceu-hu.translate.google/finland1_more.html?_x_tr_sch=http&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc.
- Elena Kantorowicz-Reznichenko. (2020). Day fines: asymmetric information and the secondary enforcement system. *European Journal of Law and Economics*, 49.
- Elena Kantorowicz-Reznichenko. (2018). Day Fines: Reviving the Idea and Reversing the (Costly) Punitive Trend. *American Criminal Law Review*, 55(2).
- Federal Communications Commission. (2023). *Licensing*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/licensing>.
- Federal Communications Commission. (2021). *The Public and Broadcasting*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/media/radio/public-and-broadcasting#FCC>.
- Federal Communications Commission. (2021). *The FCC's Mission*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/about/overview>.
- Federal Communications Commission. (2021). *The Public and Broadcasting*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/media/radio/public-and-broadcasting#ACT>.
- Laura L Winterfield and Sally T. Hillsman. (1993). *The Staten Island Day-Fine Project*. (Online). Available: <https://www.fcc.gov/licensing>.
- Robert Gobetz. (2022). *Communications Act of 1934 United States*. (Online). Available: <https://www.britannica.com/event/Communications-Act-of-1934>.
- The Swedish Press and Broadcasting Authority. (2023). *What we do*. (Online). Available: https://www-mprt-se.translate.google/en/about-us/what-we-do/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc.
- Victoria Legal Aid. (2023). *Penalty units*. (Online). Available: <https://www.legalaid.vic.gov.au/penalty-units>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**ตารางลงโทษตามคำพิพากษาในความผิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการ
กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามมาตรา 66 แห่ง พระราชบัญญัติ
การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551**

ที่ สททช ๒๓๐๖/๒๑๓๖๖

สำนักงาน กสทช.
๘๗ ถนนพหลโยธิน ซอย ๘
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าค้นคว้าและคัดเอกสาร
เรียน ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อ้างถึง หนังสือมหาวิทยาลัยศรีปทุม มสคป. ๐๑๐๒/คนต.พิเศษ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา (นายวารินทร์ เชื้อเมืองพาน) เข้าค้นคว้าและคัดเอกสารข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการลงทะเบียนตามคำพิพากษาต่อผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูล และรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและสนับสนุนการพัฒนากฎหมาย นั้น

สำนักงาน กสทช. มีความยินดีให้ข้อมูลประกอบการค้นคว้าเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาดังกล่าว ในกรณีนี้ ได้มอบหมายให้ นายวัฒน์ สินทร ผู้อำนวยการส่วนติดตามผลคดี สำนักกำกับการใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๖ ๕๑๑ ๑๕๘๘ เป็นผู้ประสานงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์ศักดิ์ ทรัพย์สิน)

ผู้อำนวยการสำนักกำกับการใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์
ปฏิบัติการแทน เลขาธิการ กสทช.

สำนักกำกับการใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (คส.)

โทร ๐ ๒๒๗๑ ๗๖๐๐ ต่อ ๕๕๖๒ โทรสาร ๐ ๒๒๗๑ ๕๒๐๓

ณัฐวัฒน์ ๐๘๙ ๑๖๒ ๙๕๙๒ / วัฒน์ช ๐๘๖ ๕๑๑ ๑๕๘๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@nbt.go.th

ตารางลงโทษตามคำพิพากษาในความคิดเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
ตามมาตรา 66 แห่ง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

กิจการ	ปี พ.ศ.	ประเภท	ความถี่ (MHz)	นิติบุคคล ปรับ	กลุ่มบุคคล			บุคคลธรรมดา			ปรับรายวัน วันละ
					ปรับ	จำคุก	รออาญา	ปรับ	จำคุก	รออาญา	
กระจายเสียง	2558	สถานีวิทยุ	103.00					20,000	1 ปี	1 ปี	100.00
		สถานีวิทยุ	100.40					25,000	1 ปี	2 ปี	20,000.00
		สถานีวิทยุ	93.90					10,000	1 ปี		
		สถานีวิทยุ	105.00/88.00/93.00					1,000,000	2 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	106.25	50,000				50,000	1 ปี		
		สถานีวิทยุ	102.50	40,000							
	2559	สถานีวิทยุ	90.75					10,000	1 ปี	1 ปี	
	2560	สถานีวิทยุ	89.75					50,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	88.00	30,000				30,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	88.00					150,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	94.25					20,000	1 ปี	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	94.25					20,000	1 ปี	2 ปี	
	2561	สถานีวิทยุ	105.50		20,000						
		สถานีวิทยุ	102.50	20,000	20,000	1 ปี	2 ปี				
	2562	สถานีวิทยุ	87.50	15,000				15,000			
		สถานีวิทยุ	97.25					60,000	1 ปี	1 ปี	
		สถานีวิทยุ	91.50	10,000				10,000	8 เดือน	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	89.50	20,000				20,000	6 เดือน	2 ปี	
		สถานีวิทยุ	89.50	20,000				20,000	6 เดือน	2 ปี	
	2563	สถานีวิทยุ	86.75	20,000				20,000	1 ปี	2 ปี	1,000.00
สถานีวิทยุ		93.75	20,000				20,000			1,000.00	
สถานีวิทยุ		99.00	20,000				20,000				
โทรทัศน์	2559	เคเบิลทีวี		500,000				500,000	1 ปี	2 ปี	
	2561	เคเบิลทีวี		60,000	60,000	1 ปี	2 ปี				
	2562	เคเบิลทีวี		100,000							1,000.00

รับรองสำเนาถูกต้อง
ลงชื่อ
(นายวันนะ สินทร)
ผู้อำนวยการส่วนติดตามผลคดี

BANGKHEN
2410/2
PHAHOLYOTHIN RD.,
JATUJAK, BANGKOK
10900
TEL. 0 2579 1111
FAX. 0 2561 1221
www.spu.ac.th

CHONBURI CAMPUS
79 BANGNA-TRAD RD.,
KLONGTAMRU, MUANG,
CHONBURI 20000
TEL. 0 3874 3690-9
FAX. 0 3874 3700
www.sst.spu.ac.th

KHON KAEN
182/12 MOO 4,
SUKHAN RD.,
NAMUANG DISTRICT,
AMPHUR MUANG,
KHON KAEN 40000
TEL. 0 4322 4111
FAX. 0 4322 4119
www.khonkaen.spu.ac.th

ที่ มคอ. ๐๑๐๒/คณต.พิเศษ

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าค้นคว้าและคัดเอกสาร

เรียน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เนื่องด้วย นายวรินทร์ เชื้อเมืองพาน นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังศึกษาและจัดทำเล่มวิทยานิพนธ์เรื่อง "มาตรการบังคับใช้โทษทางอาญาที่เหมาะสมกับผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑" ซึ่งกว่าวิจัยครั้งนี้นักศึกษาต้องการข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการลงโทษตามคำพิพากษาของศาลที่พิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดตาม มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในกรณี ทางหลักสูตรฯ เห็นว่าหน่วยงานของท่านเป็นหน่วยงานที่ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีหน่วยงานในการติดตามผลคดีดังกล่าว และมีข้อมูลเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่อง ที่ศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจากท่านเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาเข้าถึงข้อมูลและรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ โดยความอนุเคราะห์อันดีจากท่านในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาแล้ว ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากฎหมาย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ซึ่งทางหลักสูตรฯ ต้องขอขอบพระคุณล่วงหน้าสำหรับความอนุเคราะห์อันดีจากท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต อินทมาโน)
ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวารินทร์ เชื้อเมืองพาน
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2542 – 2557	ข้าราชการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พ.ศ. 2557 – 2563	พนักงานองค์กรของรัฐ ระดับปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
พ.ศ. 2563 – ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการส่วนมาตรการกำกับและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)